

Naša zajednica

Bilten Zajednice opština Crne Gore - broj 21 - Jul 2016

- STR. 4 - Potpisan Sporazum o saradnji Skupštine Crne Gore i Zajednice opština Crne Gore
- STR. 6 - Intervju sa
Samirom Agovićem, Predsjednikom Opštine Petnjica
- STR. 10 - Inicijative Zajednice opština za unapređenje položaja lokalnih samouprava u Crnoj Gori
- STR. 12 - Transnacionalna i međuregionalna saradnja u fokusu 6-og sastanka Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore

Sadržaj

Uvodno obraćanje.....	3
Potpisan Sporazum o saradnji Skupštine Crne Gore i Zajednice opština Crne Gore	4
Intervju sa Samirom Agovićem, Predsjednikom Opštine Petnjica	6
Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi	9
Inicijative Zajednice opština za unapređenje položaja lokalnih samouprava u Crnoj Gori	10
Transnacionalna i međuregionalna saradnja u fokusu 6-og sastanka Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore	12
Održana sjednica Skupštine i Upravnog odbora Zajednica opština	14
Izjašnjenje na Studiju zemljišne politike Crne Gore	15
Mišljenje na Nacrt Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata	16
Usaglašavanje propisa u cilju uspostavljanja inspeksijske i nadzorne funkcije na lokalnom nivou	18
Sertifikacija opština za povoljno poslovno okruženje	19
Obuke lokalnih službenika i namještenika	19
Aktivnosti Mreže opštinskih projekt menadžera	20
Energetska efikasnost u asocijacijama lokalnih samouprava – EeMA	22
Upravljanje imovinom u oblasti vodosnabdjevanja i otpadnih voda u jugoistočnoj Evropi	24
Prikupljanje podataka o otpadu u zemljama jugoistočne Evrope	25
Upravljanje čvrstim otpadom u ruralnim i priobalnim pograničnim oblastima jugoistočne Evrope	26
Unapređenje ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi	27
Konferencija lokalnih samouprava Zapadnog Balkana	28
XI Generalna skupština NALAS-a	29

Vijesti iz opština

Glavni grad Podgorica	30
Opština Andrijevica	33
Opština Bar	34
Opština Berane	35
Opština Bijelo Polje	36
Opština Budva	38
Opština Herceg Novi	39
Opština Kotor	40
Opština Mojkovac	41
Opština Pljevlja	42
Opština Tivat	43
Opština Žabljak	45

Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Zajednica opština Crne Gore, Mitra Bakića, Podgorica,
tel/fax: 020/ 620-097,

e-mail: uom@t-com.me, www.uom.me.

Glavni i odgovorni urednik: Refik Bojadžić

Članovi redakcije: Vanja Starovlah, Žana Đukić i Ivana Lalević

Grafička obrada: Vladan R. Popović

Štampa: HKS Spektar

Cilj časopisa „Naša zajednica”, koji izlazi tromjesečno, jeste informisanje javnosti o aktivnostima Zajednice opština Crne Gore, kao i o dešavanjima u gradovima i opštinama u Crnoj Gori. Pozivamo vas na saradnju, uvjereni da ćemo uz vašu pomoć obogatiti sadržaj časopisa, koji će kao takav biti od još većeg značaja za unapređenje lokalne samouprave u našoj zemlji.

Uvaženi čitaoci, vaša pisma, reakcije i sugestije biće nam od velikog značaja, E-mail adresa na koju možete da nam pišete je uom@t-com.me, sa naznakom: časopis „Naša zajednica”, ili poštom na adresu Mitra Bakića 142, Podgorica

Uvodno obraćanje

Svakodnevni životni problemi lokalnog stanovništva se najprije manifestuju i najvidljiviji su u sredinama gdje građani žive i rade, a potreba njihovog rješavanja po prirodi stvari adresira se na lokalne vlasti, zbog čega je jako važno obezbijediti adekvatne pretpostavke da se problemi i potrebe građana brže i efikasnije rješavaju.

Da bi opštinske službe efikasno djelovale na rješavanju problema građana potrebno je, prije svega, obezbijediti adekvatan zakonodavni okvir značajan za funkcionisanje lokalne samouprave, koji će biti primjenljiv i funkcionalan u praksi, u kojem dijelu je uloga Skupštine Crne Gore ključna i nezamjenjiva.

Praksa je pokazala da je pravni okvir u kojem funkcionišu lokalne samouprave neodgovarajući i nedostatan, što je prepreka za efikasno funkcionisanje opštinskih organa i javnih službi.

Da bi se unaprijedio položaj lokalnih samouprava u Crnoj Gori, naglašena je potreba jačanja institucionalnog dijaloga između državne i lokalnih vlasti. Rukovodeći se pozitivnim iskustvom koje Zajednica opština ima u saradnji sa Vladom Crne Gore na osnovu ranije potpisanog Sporazuma o saradnji, organi Zajednice su prepoznali značaj i utvrdili potrebu uspostavljanja i formalizovanja saradnje sa Skupštinom Crne Gore, i aktivnosti na ovom planu utvrdili kao jedan od prioriteta u svom radu u 2016. godini.

Uspostavljanje saradnje Zajednice opština sa Skupštinom Crne Gore i njeno formalizovanje kroz Sporazum ima poseban značaj i težinu i zbog činjenice da u organizacionoj strukturi državne uprave u CG nemamo posebno ministarstvo koje se neposredno i resorno bavi specifičnim problemima i potrebama lokalne samouprave, pa rješavanje problema opština u njihovom funkcionisanju ostaje u drugom planu.

Osnovni cilj uspostavljanja saradnje Skupštine i Zajednice opština je da zajedničkim radom, kroz jačanje institucionalnog dijaloga između državne i lokalnih vlasti, intenziviramo dijalog, ojačamo saradnju i obezbijedimo unapređenje sistema lokalne samouprave, kroz stvaranje uslova za kvalitetnije i efikasnije pružanje usluga građanima i privredi od strane opštinskih organa i javnih službi.

Posebno je važno da naglasim da će, kroz zajednički rad i različite oblike saradnje utvrđene Sporazumom, opštine biti u prilici da, preko svojih predstavnika u zajedničkim timovima

i radnim grupama, neposredno ukažu na specifične probleme i potrebe lokalnih samouprava, razmijene argumentaciju sa donosiocima propisa i time direktno učestvuju u kreiranju zakonskog okvira koji će biti funkcionalan i dati najbolji rezultat kroz primjenu u praksi.

Uvjeran sam da će mehanizmi saradnje utvrđeni Sporazumom, obezbijediti: intenzivniji dijalog između Skupštine i Zajednice opština; bolju razmjenu informacija između državne i lokalnih vlasti; doprinijeti da se u Skupštini više i češće čuje glas lokalne samouprave i njihovi problemi bolje razumiju, te da će se, kroz utvrđene forme rada i djelovanja Zajednice opština i Skupštine, obezbijediti uslovi da se uočeni problemi u radu jedinica lokalne samouprave efikasnije rješavaju.

Sporazum o saradnji već daje vidljive i konkretne rezultate u praksi. Značajan broj zakonskih projekata važnih za rad, funkcionisanje i razvoj lokalnih samouprava uvršten je u dnevni red desete sjednice prvog redovnog zasjedanja Skupštine CG u 2016. godini. Posebno ocjenjujemo važnim da su, poslije neobjašnjivo dugog perioda čekanja, konačno uvrštena u dnevni red tekuće sjednice Skupštine dva zakonska projekta vrlo bitna za funkcionisanje lokalne samouprave i njihovu fiskalnu održivost: Zakon o komunalnim djelatnostima, koji je u skupštinskoj proceduri od oktobra 2011. godine i Zakon o legalizaciji neformalnih objekata od maja 2012. godine. Organi Zajednice opština su, u međuvremenu, više puta ukazivali na hitnu potrebu donošenja ovih propisa.

Kao rezultat primjene Sporazuma je intenzivnija komunikacija poslanika i predstavnika Zajednice opština kroz zajedničke aktivnosti i rad radnih tijela Skupštine, na koji način je obezbijedeno da se unaprijedi predlog značajnog broja zakonskih rješenja važnih za funkcionisanje opština i obezbijedi njihova lakša primjena u praksi.

Poseban doprinos realizaciji Sporazuma i unapređenju saradnje Skupštine Crne Gore i jedinica lokalne samouprave daje predsjednik Skupštine CG Darko Pajović koji, kroz posjete lokalnim samoupravama i razgovore sa njihovim rukovodstvom, šalje ohrabrujuće poruke o otvorenosti Skupštine kao najvećeg zakonodavnog i predstavničkog organa za probleme i potrebe lokalne samouprave i spremnosti da zajedničkim djelovanjem radimo na kreiranju i donošenju efikasnijeg i funkcionalnijeg sistema lokalne samouprave koji će obezbijediti bolje uslove za život i rad građana i privrede.

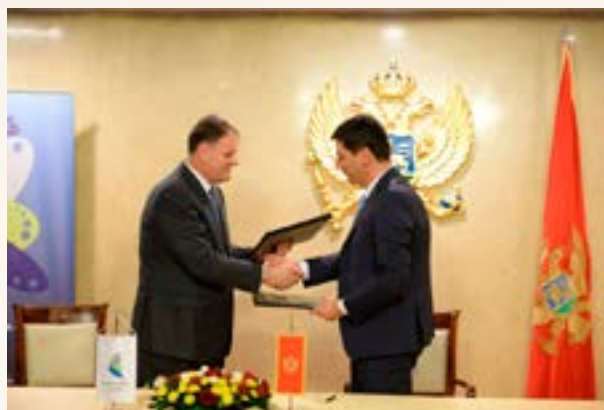
Ovo su jako važne poruke za jedinice lokalne samouprave i Zajednicu opština, kao njihovu asocijaciju i jasan signal da oblike i mehanizme saradnje utvrđene Sporazumom o saradnji treba maksimalno koristiti u vremenu pred nama, što je najsigurniji put da unaprijedimo stanje u lokalnim samoupravama.

Refik Bojadžić
Generalni sekretar Zajednice opština

Potpisan Sporazum o saradnji Skupštine Crne Gore i Zajednice opština Crne Gore

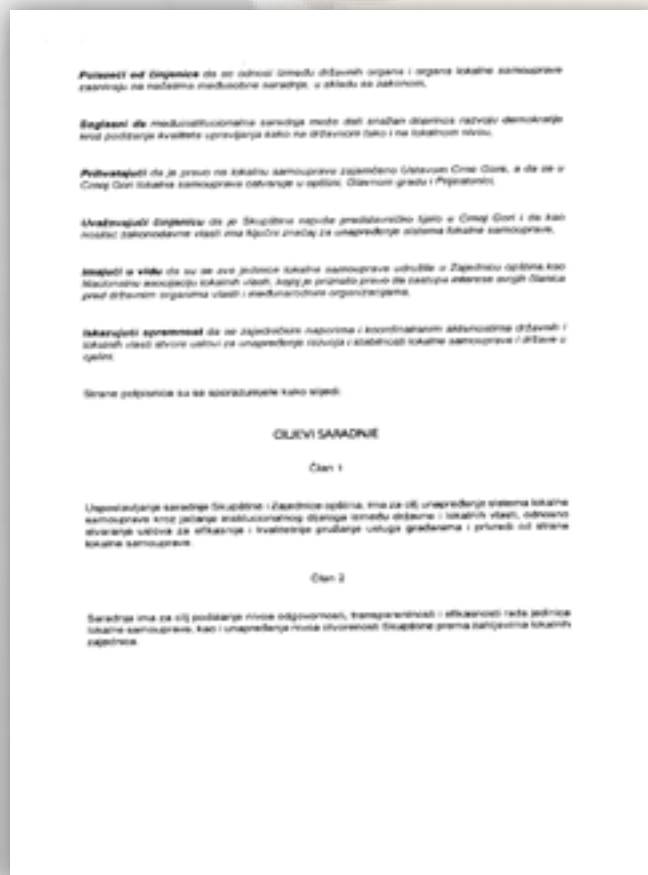

Predsjednik Skupštine Crne Gore Darko Pajović i predsjednik Skupštine Zajednice opština Crne Gore Slavoljub Stijepović potpisali su 01. 07. 2016. godine u Podgorici **Sporazum o saradnji između Skupštine i Zajednice opština**. Sporazum o saradnji najvišeg zakonodavnog tijela i Zajednice opština, prije svega, ima za

cilj unapređenje sistema lokalne samouprave kroz jačanje institucionalnog dijaloga između državne i lokalnih vlasti radi stvaranja uslova za efikasnije i kvalitetnije pružanje usluga građanima i privredi od strane lokalne samouprave.

Zahvalivši se na saradnji prilikom rada na tekstu Sporazuma, potpisnici su izrazili uvjerenje da će formalizovanje saradnje potpisivanjem Sporazuma i korišćenjem utvrđenih mehanizama značajno doprinijeti unapređenju zakonodavnog okvira i boljem funkcionisanju lokalnih sa-

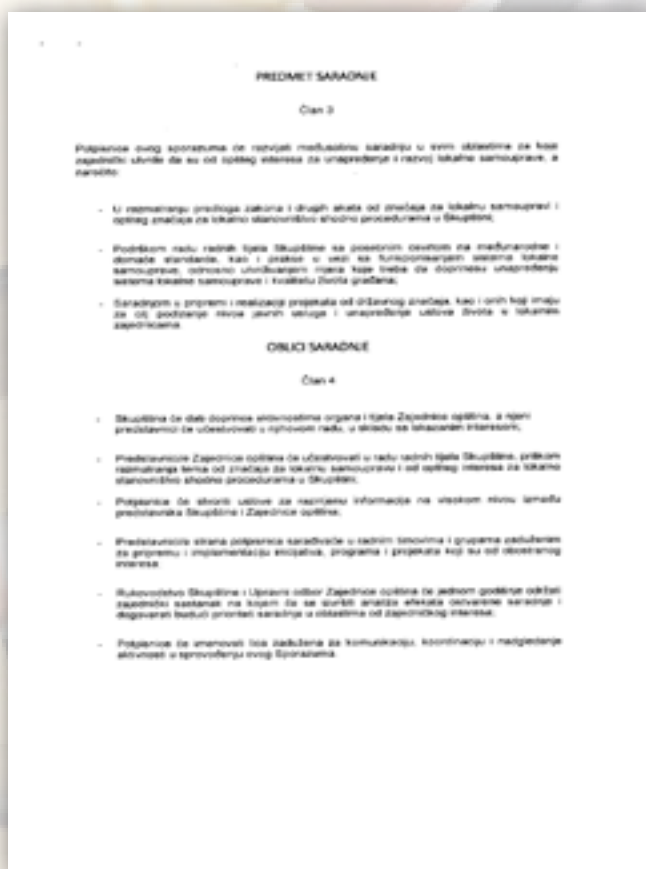

mouprava, te da će konkretni rezultati saradnje i zajedničkog rada ubrzo biti vidljivi u praksi.

Slavoljub Stijepović, predsjednik Skupštine Zajednice opština Crne Gore rekao je da čin potpisivanja Sporazuma, uz ranije potpisani Sporazum o saradnji Zajednice opština sa Vladom CG, predstavlja jedan od najznačajnijih događaja u gotovo pola vijeka dugom trajanju i radu nacionalne asocijacije lokalnih vlasti. On je naglasio da je za efikasan rad lokalne samouprave na rješavanju problema građana posebno značajan adekvatan zakonodavni okvir. Na tom planu, uloga Skupštine Crne Gore, kao zakonodavnog organa, je nezamjenljiva. Mehanizmi saradnje utvrđeni Sporazumom otvoriće nove mogućnosti za zajednički rad u kreiranju zakonodavnog okvira, kao i obezbijediti veću participaciju lokalnih samouprava u radu skupštinskih radnih tijela na planu donošenja zakonodavnog okvira za lokalne samouprave koji će biti funkcionalan i primjenljiv u praksi.

Darko Pajović, predsjednik Skupštine Crne Gore je, između ostalog, istakao da postoji značajan prostor za unapređivanje rada lokalnih samouprava, a da će Skupština CG, kao zakonodavni organ, na tom planu dati značajan doprinos. Na osnovama Sporazuma o saradnji, kako je naglasio predsjednik Pajović, u kratkom roku pristupiće se definisanju ključnih pitanja na kojima treba prioritarno raditi i time u praksi pokazati da je potpisivanje Sporazuma samo prvi

korak na planu usvajanja zakonodavnog okvira neophodnog za bolje funkcionisanje lokalnih samouprava. Posebno je istakao da Sporazum nema ni partijska niti ideološka obilježja, te da je uspostavljanje saradnje između Skupštine i Zajednice opština u interesu svih lokalnih samouprava, a, samim tim, u interesu svih građana Crne Gore. Potpisivanju Sporazuma o saradnji su, u ime Zajednice opština, prisustvovali i: predsjednik Upravnog odbora **Aleksandar Bodanović**; potpredsjednici Skupštine **Dragoslav Šćekić** i **Orhan Šahmanović** i generalni sekretar **Refik Bojadžić**, sa saradnicima, dok je, u ime Skupštine Crne Gore, prisustvovao i generalni sekretar **Siniša Stanković** sa svojim saradnicima.

Intervju sa Samirom Agovićem, Predsjednikom Opštine Petnjica

1. Prije tri godine područje Petnjice dobilo je status opštine. Molimo Vas da, kao prvi čovjek opštine i neko ko je rođen i živi na ovom području, povučete paralelu – Petnjica prije i Petnjica danas?

SA: Ako se uzme u obzir stvarno stanje kakva je bila Petnjica prije formiranja opštine i danas, sasvim se izvjesno i realno može reći da se Petnjica promijenila u posljednje 2,5 godine od kako sam na čelu opštine. Svakako, najveća je promjena da sada **sami odlučujemo o razvoju, projektima** i imamo priliku da, shodno sopstvenim kapacitetima, ravnopravno sa drugim sredinama, **tražimo rješenje za brojne probleme koji su se taložili decenijama**. Danas sa sigurnošću možemo reći da su nam **putevi pristojniji** od onih kakvi su bili prije 3 godine, da se **redovnije održavaju u zimskim periodima**, da ima više **novozgrađenih i rekonstruisanih mostova**, da ima oko 5 km novih **asfaltiranih puteva**, da je useljena **prva zgrada solidarnosti**, da je otvoren **Radio Petnjica**, da ima novih puteva ka katinima, da su mnogi sanirani, da se pomaže poljoprivrednim proizvođačima (kroz subvencije i stručnu pomoć i predavanja), da u centru grada imamo banku, zatim brendirani crnogorski trgovački lanac „Franca”, i dr.

Sa posebnim zadovoljstvom konstatujem da gotovo **sve potrebe naši građani ostvaruju u svojoj lokalnoj samoupravi**, te da je evidentan trend sve većeg prisustva kancelarija državnih organa i institucija. Očekujemo da će u narednom periodu u Petnjici i Uprava za šume, MUP, Fond PIO, Fond zdravstva i Uprava za nekretnine takođe otvoriti svoje područne jedinice, što će svakako uticati na kvalitet života i rada građana. Pored toga, 35 mladih ljudi zasnovalo je po **prvi put radni odnos**, što u Opštini i državnim organima, što u privatnom sektoru, na što smo posebno ponosni. Na ovome se neće stati, pa ćemo ubrzo imati 50 novih radnih mjesta kroz ovu istu strukturu poslodavaca. Promijenio se

odnos prema građanima, jer je sve više ljudi koji su spremni da kroz **dobrovoljni rad pomognu razvoj svoje sredine**. Promijenjen je odnos prema **civilnom sektoru, školstvu, zdravstvu**. Imamo rad ljekara u 3 smjene, a u 2 škole smo, zajedno sa Ministarstvom prosvjete, uspjeli da uredimo sportske terene. Unaprijedili smo i ambijent za ulaganje investitora, kroz niz podsticajnih mjera koje smo odlukama Skupštine opštine upodobili i prilagodili u značajnoj mjeri za sve **potencijalne investitore**.

2. Dobijanje statusa opštine sa sobom nosi brojne obaveze, odgovornosti i izazove, posebno za područja koja su nerazvijena. Kao prvi predsjednik novoosnovane opštine, sigurno ste se suočili sa brojnim problemima i izazovima. Koliko ste zadovoljni postignutim na planu uspostavljanja institucionalne strukture organa i javnih službi koji treba da budu u funkciji razvoja opštine i rješavanja životnih potreba lokalnog stanovništva?

SA: U potpunosti sam saglasan sa Vašim konstatacijama. Mi smo se odmah nakon preuzimanja odgovornosti za obavljanje poslova i zadataka koji su nam povjereni od strane građana susreli sa mnogo **izazova i problema**. Prosto nije bilo nimalo lako krenuti praktično bez ičega. Na samom početku, najveći je problem bio to što nijesu bila obezbijeđena početna finansijska sredstva, kao ni obezbijeđen prostor za normalan rad. Međutim, uz punu podršku i razumijevanje **Vlade CG, naše dijaspore**, a i nekoliko **crnogorskih opština**, uspjeli smo da se uhvatimo u koštac sa svim tim izazovima koji nijesu bili nimalo laki. Naravno, bila nam je obaveza da uspostavimo **institucionalne strukture organa i javnih službi**, što je bio veoma delikatan zadatak, prije svega, iz razloga što na području naše Opštine nije bilo ljudi sa iskustvom rada u organima lokalne samouprave. Na svu sreću, imalo je desetak mladih i obrazovanih ljudi koji su prihvatili da budu angažovani na poslovima i zadacima u lokalnoj samoupravi i da svojim entuzijazmom i željom da se napravi uspjeh, pomognu da profunkcionišemo kao lokalna uprava. Svjesni činjenice da nesmiijemo podleći pritisku da zapošljavamo veliki broj ljudi, odlučili smo se da **racio-**

nalno pristupamo u odnosu na broj radnih mjesta. Odlučili smo se da u okviru lokalne uprave formiramo samo jedan sekretarijat sa 4 službe, i to: **Služba za opšte poslove, Služba za finansije i razvoj, Služba za stambeno-komunalne poslove i Služba za poljoprivredu i ruralni razvoj**. Sada kada to posmatramo, nakon skoro 3 godine, vidimo da smo bili u pravu sa takvom odlukom. Uspjeli smo da formiramo **JU Centar za kulturu**, kao i **Komunalno preduzeće**, a ovih dana smo pripremili sistematizaciju za **Službu zaštite**.

3. *Kao najodgovorniji čovjek u opštini i nosilac izvršne vlasti, koji su, po Vama, najznačajniji rezultati i ostvarenja u prethodnom trogodišnjem periodu?*

SA: Rezultati su vidljivi na gotovo svim poljima, ali, ako želite da budem precizan, onda ću Vam reći da smo najviše postigli u oblasti **saobraćajne infrastrukture**, zatim **društvene**, te u **oblasti vodosnadbijevanja**, kao i na polju **kulture i sporta**. Kada je riječ o saobraćajnoj infrastrukturi, želim da naglasim da smo u protekle dvije godine mnogo toga uradili na **poboljšanju putne mreže**, posebno ka najudaljenijim mjesnim zajednicama i katunima. Kao poseban uspjeh ističem da smo, preko Direkcije za saobraćaj, kandidovali **rekonstrukciju puta Berane – Petnjica**, za koju je već pokrenuta tenderska procedura za izvođenje radova. To znači da je realno da u toku ove građevinske sezone započnemo izgradnju moderne saobraćajnice od centra Petnjice do regionalnog putnog pravca Berane – Trpezi u dužini od 3.650 m. Pored navedenog, ističemo i da smo u proteklom periodu izgradili nekoliko **armirano betonskih mostova**, a preko Direkcije javnih radova **asfaltirali preko 5 km lokalnih puteva**. Naša aktivnost je takođe usmjerena na izradu **studije opravdanosti za put Bioča – Petnjica – granica sa Srbijom**. Kada je u pitanju društvena infrastruktura, mogu Vam kazati da smo i na ovom polju postigli već vidljive rezultate. Naime, ovih dana se intenzivno radi na **izgradnji administrativnog objekta** za potrebe Opštine Petnjica, koja se finansira sredstvima

Direkcije javnih radova. Krajem prošle godine, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je završilo prvu „**zgradu solidarnosti**“ u Petnjici, gdje smo uselili najugroženiji dio građana naše opštine. Dosta toga smo uradili zajedno sa **dijaspom i mještanima** na objektima **školstva, zdravstva, ali i na vjerskim objektima**. Posebno želim da naglasim da nam je **TIKA finansirala izgradnju gradske gasulhane (kapela)**. Jedan od prioriteta zadatka naše lokalne samouprave jeste **obezbjedjivanje kvalitetne pijaće vode za sve građane naše opštine**. Započeli smo izgradnju vodovoda za 600 domaćinstava koji po tehničkim karakteristikama predstavlja najveći seoski vodovod u CG, čija se vrijednost procjenjuje na oko milion eura. Pružali smo **pomoć individualnim poljoprivrednim proizvođačima za rješavanje problema vodosnadbijevanja**, kako na katunima,

na katunima, tako i u gazdinstvima. Na polju kulture i sporta smo postigli zapažene rezultate u okviru manifestacije **Bihorsko kulturno ljeto**, a moram pomenuti i našu jedinstvenu manifestaciju **Dani dijaspor**, koja se ove godine organizuje po XIV put, zatim **Zavičajne staze** – književno poetski susreti, kao i **međunarodnu smotru izvornog stvaralaštva**. Na svim ovim kulturnim događajima prisustvuje veliki broj naših ljudi, a posebno u toku ljetnjih odmora kada dođe naša brojna dijaspora.

Kao krunu našeg uspjeha ističem dobijanje **nagrade za najbolju praksu u lokalnoj samoupravi** za 2015. godinu za oblast „**inovativne prakse u komunikaciji sa građanima**“, koju smo doživjeli kao veliko priznanje za naš rad i unapređivanje odnosa sa građanima u opštini i dijaspori, a istovremeno i kao značajan podstrek za dalji kvalitetan rad.

4. Šta su ključni prioriteti kojima ćete se, kao predsjednik opštine, posvetiti u narednom periodu?

SA: U narednom periodu ću posebno biti posvećen **unapređenju administrativnih i finansijskih kapaciteta naše opštine**, rješavanju problema **devastacije prostora**, a značajan dio aktivnosti će biti usmjeren ka **privlačenju investicija** koje će obezbijediti nova radna mjesta i iskoristavanje prirodnih kapaciteta koje imamo u **hidropotencijalu, poljoprivredi i seoskom turizmu**. Nastavićemo da ostvarujemo **dobru saradnju sa državnim organima i međunarodnim organizacijama**. Ovo ne treba shvatiti da se nijesmo i ranije bavili ovim pitanjima, ali u fokusu naše pažnje bila su, po nama, urgentnija pitanja koja su se ticala samog funkcionisanja lokalne samouprave, pa se mnogo vremena i energije trošilo upravo na tim pitanjima.

5. *Prostorno-planska i razvojna dokumentacija je osnovna pretpostavka za planski razvoj određenog područja. Kakva je situacija po tom pitanju u Vašoj opštini?*

SA: U pravu ste kada kažete da su prostorno planska dokumentacija osnov za bilo kakav razvoj. Svjesni toga, u prvoj godini všenja vlasti usvojili smo **DUP** za uže jezgro grada, a pokrenuli smo i tendersku proceduru za **izradu PUP-a** za

našu opštinu. Izradu ovog najvažnijeg planskog dokumenta ćemo finansirati u partnerskom odnosu sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma. Pored toga, započeli smo izradu višegodišnjeg **Strateškog plana razvoja**, a do sada smo uradili i nekoliko studija za različite oblasti koje se tiču prirodnih potencijala koje imamo.

6. Za razvoj Opštine Petnjica je od posebnog značaja uspostavljanje kvalitetne komunikacije sa dijasporom, imajući u vidu da veliki broj stanovništva sa područja Petnjice živi u zemljama Zapadne Evrope. Kakva je situacija po tom pitanju i kakvo je interesovanje iseljenika za investiranje u određene projekte na području Petnjice?

SA: Mi smo prepoznali **dijasporu kao naš najveći potencijal** i odmah smo bili posvećeni uspostavljanju što bolje i kvalitetnije zajedničke saradnje. Napominjem da smo i u okviru Opštine Berane imali određeni nivo saradnje sa našim ljudima u **dijaspori**, da bi, nakon obnove lokalne samouprave, te **odnose i saradnju** još više unaprijedili i produbili. U prošloj godini smo Odlukom Skupštine opštine formirali **Savjet za ekonomski razvoj**, preko kojeg smo dali mogućnost predstavnicima dijaspore da neposredno učestvuju u kreiranju planova i politika razvoja opštine. Postoji značajno interesovanje dijaspore za ulaganja u našu opštinu, što će biti od posebnog značaja za dalji razvoj Petnjice. Takođe, želim da naglasim da smo od dijaspore dobili značajna **materijalno-tehnička**

sredstva, prije svega za **funkcionisanje komunalnog preduzeća**, ali i **lokalne uprave**, na čemu smo zaista zahvalni.

7. Koliko ste zadovoljni saradnjom sa državnim organima i kakav je odnos predstavnika državnih organa prema potrebama razvoja Opštine Petnjica?

SA: Sa državnim organima smo ostvarili dobru saradnju. Prije svega sa Vladom CG, odnosno resornim ministarstvima: Ministarstvom finansija, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom kulture, kao i sa Direkcijom za saobraćaj i Direkcijom javnih radova. Zahvaljujući **dobroj saradnji**, pokrenuli smo niz projekata koje smo već pomenuli u prvom dijelu našeg razgovora. Naravno, ta saradnja može bi-

ti još sadržajnija i ja sam ubijeđen da će biti, ukoliko budemo imali određene inicijative i ukoliko budemo jasno postavljali prioritete. Na osnovu dosadašnjeg iskustva, siguran sam da ćemo vrijeme pred nama još bolje iskoristiti i da će državni organi dati još veći doprinos za sveukupni razvoj naše opštine. Želim da istaknem da se realizacija naših utvrđenih politika razvoja opštine u svim sferama života oslanjaju na tri subjekta: Vladu, dijasporu i lokalnu upravu, pa je naša težnja da se upravo kao partneri ujedinito i damo maksimum, svako sa svoje strane, kako bi što više radili na dinamičnijem razvoju opštine i stvaranju uslova za bolji život svih građana.

8. Da li Opština Petnjica preduzima aktivnosti na planu uspostavljanja saradnje sa opštinama u Crnoj Gori i na međunarodnom planu?

SA: Naravno da smo stvarili i da ostvarujemo saradnju sa opštinama u CG, jer nam je ista itekako bila potrebna, naročito u prvim danima funkcionisanja naših organa. S tim u vezi, želim da istaknem da smo imali naročito **dobru saradnju sa opštinama: Berane, Danilovgrad, Rožaje, Andrijevica, Plav, Bijelo Polje, Mojkovac, Gusinje**, ali i ostalim opštinama koje su nam uvijek izašle u susret kada god je to zatrebalo, na čemu smo svima veoma zahvalni. Što se tiče međunarodnog plana, navešću to da smo sa **Opštinom Tutin** potpisali **Sporazum o saradnji**, te da imamo intenzivne odnose sa opštinama **Peć, Goražde**, kao i gradskom opštinom **Centar Sarajevo**. Imali smo kontakte sa **švajcarskom Opštinom Šliren, luksemburškom Opštinom Eš i njemačkim Gradom Hanoverom**. Nastavićemo da i dalje sarađujemo sa svima i smatram da je postoji veliki prostor da se ostvari intenzivnija međunarodna saradnja.

9. Da li ste zadovoljni saradnjom sa Zajednicom opština i kakvom vidite ulogu Zajednice opština u narednom periodu?

SA: Zajednica opština nam je od prvog momenta bila neko na koga smo se mogli osloniti i otkloniti brojne, prije svega, pravne dileme. Nebrojeno puta smo dobili određena **tumačenja zakonskih propisa**, što nam je umnogome pomoglo da ne napravimo neku grešku koju bi kasnije teško mogli da ispravimo. Osim toga, radna tijela Zajednice opština su nam od suštinske važnosti, naročito kada su u pitanju sugestije i mišljenja na **nacrte određenih zakonskih akata** koja se tiču lokalne samouprave, a nerijetko dobijamo i instrukcije za **pojedine procedure u sprovođenju zakonskih rješenja**. Mi aktivno učestvujemo u radu Zajednice opština kroz rad **Skupštine i Upravnog odbora** i kroz **Mrežu projekat menadžera**, tako da smo veoma zainteresovani da Zajednica ima sve značajniju ulogu. Zajednica opština je na dobrom putu da svoju **ulogu i značaj sve više nametne**, ne samo kod državnih organa, već i na međunarodnom planu. Veoma cijenimo to što je ZOCC potpisala **sporazume o saradnji sa sličnim asocijacijama drugih država**, što svakako može doprinijeti jačanju naših unutrašnjih kapaciteta, ali i širenju iskustava crnogorskih lokalnih samouprava i njihove asocijacije na međunarodnom planu. Možda bi u periodu koji je pred nama, Zajednica opština trebala više da posjećuje opštine, a posebno nove opštine i opštine koje imaju više problema u funkcionisanju.

Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi

Zajednica opština Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i uz podršku OEBS-a, nastavlja sa realizacijom projekta „*Program najbolje prakse u lokalnoj samoupravi*”.

Program najbolje prakse daje mogućnost svim jedinicama lokalne samouprave da pokažu primjere svoje dobre prakse i predstave inovativna rješenja u pružanju usluga građanima, čiji je kvalitet života u velikoj mjeri određen nivom usluga koje im pružaju lokalne vlasti. Lokalne samouprave u Crnoj Gori na pravi način prepoznaju ciljeve ovog programa koji postaje sastavni dio razvojnih procesa na lokalnom nivou i

Prijave za nagradu i sticanje statusa *Najbolje prakse* ove godine se mogu podnositi za **4 tematske oblasti**, i to:

- *Prakse lokalnih samouprava u oblasti pristupačnosti za osobe s invaliditetom;*
- *Funkcionisanje jedinica lokalnih samouprava u akcidentnim situacijama;*
- *Saradnja sa civilnim sektorom u ostvarivanju strateških ciljeva lokalne zajednice;*
- *Zaštita životne sredine u funkciji održivog razvoja lokalne zajednice.*

doprinosi podizanju standarda lokalnih vlasti u pružanju usluga, promovisanju inovacija i modernizaciji rada odgovorne lokalne uprave. Dugogodišnja realizacija Programa najbolje prakse pokazuje da naše članice na pravi način podržavaju ovakve akcije i smatraju ih korisnim, što je potvrđeno i velikim brojem prijava na prethodnim konkursima za izbor najbolje prakse u lokalnoj samoupravi.

Zajednica opština je dostavila svim lokalnim samoupravama **poziv** da kandiduju svoje najbolje prakse, kao i pripremljenu **brošuru** sa neophodnim informacijama u pogledu procedure konkurisanja, tematskih oblasti, kriterijuma za izbor, postupka izbora najbolje prakse, proglašenja i dodjeljivanja nagrade, sa formularom za konkurisanje, koji se takođe nalaze i na web stranici Zajednice opština (link: <http://uom.me/2016/06/otvoren-konkurs-za-prijavu-za-najbolje-prakse-u-lokalnoj-samoupravi-u-2016-godini/>).

Prijave na konkurs za najbolju praksu mogu se dostaviti Zajednici opština **do 10. septembra 2016. godine**.

Podsjećanja radi, Zajednica opština je i tokom prošle godine, u saradnji sa istim partnerima, realizovala **Program najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u 2015. godini**, u okviru kojeg su, shodno utvrđenim temama i postavljenim kriterijima, status najbolje prakse dobile sljedeće opštine:

- za temu „*Upravljanje lokalnim javnim finansijama u funkciji stvaranja održivih lokalnih zajednica*” praksa Opštine Žabljak, pod nazivom „*Domaćinskim odnosom prema održivim finansijama Opštine Žabljak*”;

Praksa Opštine Berane, pod nazivom „*Uvođenje obračunske osnovne vođenja budžetskog računovodstva i uspostavljanje internog kontrolora za praćenje zaključenih ugovora o javnim nabavkama*”, nagrađena je specijalnom nagradom za istu temu;

- za temu „*Upravljanje ljudskim resursima na lokalnom nivou*” praksa Opštine Budva, pod nazivom „*Upravljanje ljudskim resursima na lokalnom nivou kroz vođenje elektronske kadrovske evidencije*”;

- za temu „*Inovativne prakse u komunikaciji sa građanima*” praksa Opštine Petnjica pod nazivom „*Uspostavlja-*

nje institucionalnog modela za bolje informisanje i saradnju iseljenika građana i Opštine Petnjica”;

- za temu „*Žensko preduzetništvo na lokalnom nivou*” praksa Opštine Bijelo Polje „*Ekonomski osnažene žene = ekonomski osnaženo društvo*”;

- za temu „*Inicijative namijenjene mladima na lokalnom nivou*” praksa Opštine Berane „*Formiranje Sekretarijata za sport, kulturu, mlade i saradnju sa NVO i osnivanje Savjeta mladih Opštine Berane*”.

Inicijative Zajednice opština za unapređenje položaja lokalnih samouprava u Crnoj Gori

Procesom reformi u oblasti lokalne samouprave u Crnoj Gori napravljen je dinamičan iskorak na planu decentralizacije poslova sa centralnog na lokalni nivo, što je u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi. No, veoma često decentralizacija poslova (upravna decentralizacija) nije adekvatno ispraćena obezbjeđenjem prihoda potrebnih za pokriće troškova po osnovu vršenja poslova koji su dodijeljeni opštinama (fiskalna decentralizacija). Imajući u vidu ulogu i značaj lokalne samouprave, kao nivoa vlasti najbližeg građaninu, te potrebu unaprjeđenja uslova u kojima funkcionišu opštine, naročito u kontekstu evropskih integracija naše zemlje, Zajednica opština je uputila Predsjedniku Vlade **Inicijativu za unapređenje položaja lokalnih samouprava u Crnoj Gori**. Pitanja koja su apostrofirana kao posebno značajna za stvaranje uslova za efikasno funkcionisanje lokalnih samouprava su:

1) **Formiranje revolving fonda** – u okviru finansijske perspektive Evropske unije 2014–2020, lokalnim samoupravama su na raspolaganju značajna bespovratna finansijska sredstva za realizaciju kapitalnih i strateški važnih projekata u interesu građana i lokalne zajednice. Međutim, kada je riječ o kapacitetima lokalnih samouprava u Crnoj Gori da apsorbuju ova sredstva, iz razloga finansijske situacije u kojoj se nalazi najveći broj opština, glavni problem sa kojim se susrijeću je **predfinansiranje projekata koje finansira EU**. Da bi se prevazišao ovaj problem, upućen je **predlog za uspostavljanje revolving fonda – instrumenta finansijske podrške lokalnim samoupravama za predfinansiranje EU projekata**.

Riječ je o instrumentu finansijske podrške/kratkoročnoj pozajmici opštinama u procesu pripreme i implementacije projekata finansiranih od strane EU. Ovaj finansijski instrument mogao bi biti uspostavljen u okviru Investiciono razvojnog fonda kao posebna kreditna linija sa preferencijalnom kamatnom stopom. Lokalne samouprave bi bile u obavezi da, nakon odobravanja izvještaja i uplate sredstava od strane EU, vrate pozajmljena sredstva koja bi se ponovo koristila za predfinansiranje novih projekata. Na ovaj

način, snažno bi se povećao apsorpcioni kapacitet lokalnih samouprava u dijelu korišćenja bespovratnih sredstava iz EU fondova.

2) **Utvrđivanje adekvatnog zakonodavnog okvira kojim će se obezbijediti povraćaj taksi i naknada koje su lokalne samouprave izgubile ranijim izmjenama određenih zakonskih rješenja** – u Inicijativi je naglašeno da su proteklih godina izmjene zakonskih propisa „išle na ruku” velikim sistemima u dijelu smanjenja obaveza prema jedinicama lokalne samouprave, kroz ukidanje ili smanjivanje pojedinih lokalnih prihoda.

Tako je Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ukinuta **naknada za korišćenje građevinskog zemljišta** (što je imalo i najveće negativne efekte na prihode lokalnih samouprava), da bi kasnijim izmjenama obaveze plaćanja **naknade za komunalno opremanje** bili oslobođeni objekti od opšteg interesa; Zakonom o lokalnim komunalnim taksama izvršeno je ukidanje lokalnih komunalnih taksi **po osnovu korišćenja objekata kojima se vrši prenos električne energije, korišćenja telekomunikacionih objekata, postavljanje TV i radio primoprijemnika i korišćenje morske obale u poslovne svrhe**, Zakonom o putevima izvršeno je **umanjenje prihoda po osnovu naknade za korišćenje opštinskih puteva**, te niz drugih izmjena zakonskih rješenja.

Na drugoj strani, kao kompenzacija za izgubljene prihode opštinama Zakonom o finansiranju lokalne samouprave (koji je u primjeni od 01. 01. 2011. godine) utvrđen je **veći procenat pripadnosti ustupljenih prihoda i povećana visina sredstava Egalizacionog fonda**, a Zakonom o porezu na nepokretnosti (u primjeni od 01. 01. 2011. godine) **utvrđena je veća stopa poreza na nepokretnosti i izvršen veći obuhvat poreskih obveznika**.

Uticaj navedenih izmjena zakonskih rješenja prikazan je u narednoj tabeli i dostavljen Predsjedniku Vlade.

Izgubljeni prihodi po osnovu:		Novi prihodi po osnovu:	
Naknada za korišćenje građevinskog zemljišta	203.000.000,00	Porez na nepokretnosti	70.381.119,69
Lokalne komunalne takse	24.000.000,00	Porez na doh. fizičkih lica	18.175.942,93
Por. na firmu ili naziv, por. na potr, por. na igre na sr. i zab. ig	27.500.000,00	Porez na promet nepokretnosti	15.088.696,06
Nak. za korišćenje drum. vozila i priključ. vozil (eko naknada)	4.000.000,00	Koncesione naknade	28.634.940,77
Naknada za korišćenje opštinskih puteva	20.500.000,00	Egalizacioni fond	40.139.976,10
Naknada za komunalno opremanje	130.275.394,63		
UKUPNO	409.275.394,63	UKUPNO	172.420.675,55

Uticaj navedenih izmjena zakona, u konačnom bilansu, po opštine je **negativan**. Naime, u **2008. godini** opštine su ostvarile ukupne prihode u iznosu od **347.848.909€**, a u 2014. godine **230.256.314,61€**, dok su u 2015. godini ukupno ostvareni prihodi opština bili **267.994.660,57€**, što je dijelom rezultat povećanih primitaka po osnovu uzetih refinansirajućih kredita, uz garancije Vlade za sanaciju finansijskog stanja.

3) Kako bi se obezbjedili dovoljni prihodi jedinicama lokalne samouprave neophodni za njihovo održivo i nesmetano funkcionisanje, Zajednica opština je informisala Predsjednika Vlade i o Inicijativi upućenoj Skupštini Crne Gore da se **Predlog Zakona o komunalnim djelatnostima i Predlog Zakona o legalizaciji neformalnih objekata** po hitnom postupku uvrste u dnevni red sjednice Skupštine. Donošenjem **Zakona o komunalnim djelatnostima** bi se obezbijedio adekvatan pravni okvir za organizovanje komunalnih službi na način koji će obezbijediti efikasno pružanje komunalnih usluga, a istovremeno i novi prihod – **komunalna naknada** – iz koje bi se finansirali troškovi pružanja usluga zajedničke komunalne potrošnje i osnažile opštinske finansije na planu njihove održivosti. **Zakonom o legalizaciji neformalnih objekata** obezbijedilo bi se regulisanje statusa neformalnih objekata, što je od posebnog interesa za lokalnu samoupravu, ali i za ostvarivanje prava građana i stvaranja mogućnosti za stavljanje takvih objekata u funkciju za stambene i poslovne namjene, stavljanje u promet, izdavanje u zakup i sl., dok bi prihod po osnovu naknada utvrdjenih Predlogom Zakona (koji je u skupštinskoj proceduri

još od 2012. godine) u značajnom bi se uticalo na poboljšanje finansijske situacije lokalnih samouprava i obezbijedila sredstva za unapređenje komunalne infrastrukture u neformalnim naseljima i unaprijedio kvalitet života građana u istim.

4) **Razmatranje mogućnosti smanjenja cijene električne energije za javnu rasvjetu** – obezbjeđivanje javne rasvjete predstavlja djelatnost od **javnog interesa**. Upravni odbor Zajednice opština smatra da su troškovi električne energije po osnovu javne rasvjete neprimjereno i nepotrebno visoki, da predstavljaju značajan trošak i opterećenje za budžete opštine, naročito imajući u vidu javni interes, te da **ne postoji nijedan opravdan razlog da se cijena za utrošenu električnu energiju za javnu rasvjetu obračunava po tarifi za privredne subjekte koji vrše proizvodnu djelatnost i ostvaruju profit na tržištu**. To su razlozi koji su opredijelili Upravni odbor Zajednice opština da uputi inicijativu Predsjedniku Vlade da se kod Regulatorne agencije za energetiku pokrene postupak za izmjenu i utvrđivanje niže cijene električne energije za javnu rasvjetu do nivoa cijene električne energije za domaćinstva, zbog javnog interesa.

Upravni odbor Zajednice opština da uputi inicijativu Predsjedniku Vlade da se kod Regulatorne agencije za energetiku pokrene postupak za izmjenu i utvrđivanje niže cijene električne energije za javnu rasvjetu do nivoa cijene električne energije za domaćinstva, zbog javnog interesa.

Svjesni slabosti lokalnih samouprava i neracionalnosti u organizaciji i funkcionisanju opštinskih službi, Upravni odbor Zajednice opština je ovom Inicijativom ukazao na potrebu zajedničkog djelovanja nadležnih državnih organa i organa jedinica lokalne samouprave na planu stabilizacije opštinskih javnih finansija i stvaranje uslova za bolje funkcionisanje opština.

Transnacionalna i međuregionalna saradnja u fokusu 6-og sastanka Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore

Jačanje kadrovskih resursa i obezbjeđivanje sredstava za finansiranje projekata kroz formiranje takozvanog *Rivolving fonda* je neophodno kako bi lokalne zajednice dobile što više bespovratnih sredstava iz fondova EU – zaključeno je na sastanku *Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore* koji je održan 1–2. juna 2016. godine u Briselu.

Kopredsjedavajući **Aleksandar Bogdanović**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje je izjavio da je Zajednica opština Vladi već dostavila Inicijativu za formiranje *Rivolving fonda* iz kojeg bi lokalne samouprave pozajmljivale novac za predfinansiranje projekata EU. Za realizaciju projekata u velikom dijelu EU programa, lokalne samouprave moraju da predfinansiraju 90% sredstava, odnosno da iz sopstvenih sredstava finansiraju projektne aktivnosti do refundacije od strane EU, koja traje i do godinu dana u redovnoj proceduri, što predstavlja veliko opterećenje za njihove budžete i onemogućava opštine da u dovoljnoj mjeri apliciraju. On je pojasnio da bi opštine bile u obavezi da, nakon odobravanja izvještaja i uplate sredstava od strane EU, vrate pozajmljena sredstva u fond koja bi se ponovo koristila za predfinansiranje novih projekata.

nijesu održive. Dodao je da je jako bitno što proces učlanjenja Crne Gore u EU podržavaju i vlast, ali i opozicija, navodeći da se nada će se podrška nastaviti.

„U tom smislu lokalne i regionalne vlasti imaju značajnu ulogu. Međuregionalna saradnja i prekogranična saradnja, i razvoj lokalne samouprave sa druge strane, su dva lica istog novčića” – istakao je **Mekgrat**.

Jedna od preporuka sa sastanka je i da se **obezbjedi dalje jačanje kapaciteta lokalnih samouprava** za izvršavanje obaveza koje proističu iz pristapanja EU, jer se dvije trećine zakonodavstva EU sprovodi na lokalnom i regionalnom nivou. Takođe je istaknuto da lokalne samouprave moraju od početka biti uključene u proces priprema za članstvo u EU i da ih nikako ne treba ostavljati za

„Zbog toga smatramo da je veoma važno pomoći lokalnim samoupravama kroz uspostavljanje instrumenta finansijske podrške lokalnim samoupravama za predfinansiranje EU projekata, što bi snažno doprinijelo povećanju apsorpcionih kapaciteta lokalnih samouprava u dijelu korišćenja bespovratnih sredstava iz EU fondova” – rekao je **Bogdanović**.

Formiranje sličnog fonda značajno je pomoglo bugarskim opštinama da koriste EU sredstva, a kako je saopšteno, do sada je preko fonda opštinama pozajmljeno 510 mil.€ za predfinansiranje i za koofinansiranje EU projekata.

Kopredsjedavajući **Hjui Mekgrat** istakao je da lokalne samouprave imaju problem sa visokim dugom i da često

Preporuke iz Izvještaja:

1. Jačati kapacitete lokalnih samouprava za obavljanje nadležnosti koje proističu iz pristupanja EU, kroz prenos znanja lokalnih vlasti iz EU o uticaju EU zakonodavstva na lokalnom nivou i implementaciji novih zadataka, nadležnosti i odgovornosti u pružanju javnih usluga svim zainteresovanim stranama na lokalnom nivou.
2. Implementirati inkluzivnije procese konsultacija lokalnih samouprava u svim fazama planiranja, programiranja i odlučivanja o svim pitanjima u procesu evropskih integracija koja utiču na lokalnu samoupravu, uzimajući u obzir posebnu ulogu, zadatke i odgovornosti lokalne samouprave koji se razlikuju od uloge, zadataka i odgovornosti drugih lokalnih aktera (tj. privatnog i civilnog sektora).
3. Obezbjediti podršku lokalnim samoupravama da pristupe raspoloživim sredstvima EU i obezbjediti predfinansiranje i kofinansiranje opštinskih projekata kroz uspostavljanje finansijskog instrumenta koji će podržati lokalne samouprave u pripremi i realizaciji projekata koje finansira EU.
4. Dalje jačati Mrežu opštinskih projektnih menadžera, jer može imati značajnu ulogu i važnost u budućem sprovođenju projekata EU na lokalnom nivou, regionalnom razvoju i pripremi za strukturne fondove EU.

kraj, što su i uradile pojedine sadašnje članice EU.

Ukazano je i da treba dalje jačati **Mrežu opštinskih projektnih menadžera**, jer može imati značajnu ulogu i važnost u budućem sprovođenju projekata EU.

Preporuke su dio **Izveštaja o Okviru za međuregionalnu i transnacionalnu saradnju, uključujući prekograničnu saradnju i EGTC** koji su sačinili **Aleksandar Žurić**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje i **Snježana Bužinec**, Predsjednica Opštine Jakovlje. Izveštaj sa preporukama će biti dostavljen Evropskoj komisiji i Vladi Crne Gore.

Predsjednik Opštine Pljevlja **Mirko Đačić** je govorio u okviru panela koji je bio posvećen ekonomskom upravljanju i ekonomskom razvoju na lokalnom nivou.

„Brojni investitori su prepoznali područje Crne Gore kao atraktivno investiciono područje, o čemu govore brojni projekti koji su realizovani i koji se realizuju u našim jedinicama lokalne samouprave, čija je vrijednost više milijardi eura, kao i određeni primjeri javno-privatnog partnerstva koji su realizovani sa privatnim investitorima” – istakao je Đačić.

Na ovom panelu je zaključeno da brojni podsticaji utvrđeni mjerama Vladine politike, kao i stimulansi i olakšice koje svojim odlukama daju lokalne samouprave imaju za cilj privlačenje investicija, brži ekonomski razvoj i nova zapošljavanja, odnosno poboljšanje kvaliteta života svih građana u Crnoj Gori.

Na sastanku je govorio i **Darko Mrvaljević**, **koordinator Mreže opštinskih menadžera Zajednice opština (Mreža)**, koji je, između ostalog, istakao i da su opštine u prethodnom periodu realizovale projekte koje je podržala EU u vrijednosti od oko 20 mil.€. Takođe je predstavio Mrežu i njeno funkcionisanje i ukazao na važnu ulogu koju Mreža ima u pripremi projekata i podsticanju međupostštinske saradnje. U Crnoj Gori ne postoje regionalne vlasti, tako da je međupostštinska saradnja od

ključnog značaja za regionalni razvoj i implementaciju projekata EU od regionalnog značaja, uz podršku nacionalnih vlasti. S obzirom na veličinu Crne Gore i mali broj opština (23), Mreža opštinskih projektnih menadžera sa iskustvom u implementaciji EU projekata je efikasan način da se razmjenjuje iskustvo, koristi stečeno znanje i brzo ostvaruju partnerstva neophodna za uspješnu upotrebu raspoloživih EU sredstava.

Crnogorsku delegaciju su predstavljali: **Aleksandar Bogdanović**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje, **Aleksandar Žurić**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje, **Veselin Grbović**, Predsjednik Opštine Nikšić, **Mirko Đačić**, Predsjednik Opštine Pljevlja i **Orhan Šahmanović**, Predsjednik Opštine Plav. Sastanku je prisustvovala i **Vanja Starovlah**, sekretar Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore.

Prolječna sjednica Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope

U Strazburu se od 22. do 24. marta 2016. godine održala **30. sjednica Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope**, posvećena pitanjima etike i transparentnosti na lokalnom i regionalnom nivou.

Kongres je razmatrao integraciju migranata na lokalnom nivou, dvije tematske debate o ulozi lokalnih vlasti, od kojih se jedna odnosi na borbu protiv trgovine ljudima, a druga na izazove u kreiranju interkulturalnih društava na lokalnom nivou. Kongres je, takođe, razmatrao i izvještaje o stanju lokalne i regionalne demokratije u Francuskoj i Slovačkoj, kao i u Jermeniji, Gruziji i Ukrajini.

Na 30. sjednici Kongresa su učestvovali i članovi Delegacije Crne Gore **Aleksandar Bogdanović**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje, **Sonja Nikčević**, predsjednica Skupštine Opštine Nikšić i **Zenepa Lika**, potpredsjednica Opštine Ulcinj.

Održana sjednica Skupštine i Upravnog odbora Zajednica opština

Skupština i Upravni odbor Zajednice opština na sjednici održanoj **22. 04. 2016. godine** u Podgorici razmatrali su pitanja od značaja za funkcionisanje lokalne samouprave i rad nacionalne asocijacije lokalnih samouprava u ovoj godini.

Sjednicom Skupštine predsjedavao je **Slavoljub Stijepović, predsjednik Skupštine Zajednice opština**. Skupština Zajednice opština razmatrala je **Izveštaj o radu Zajednice opština za 2015. godinu**, koji je predstavio **Generalni sekretar Refik Bojadžić**. Izvještajem su na sistematičan način prikazane najvažnije aktivnosti koje je Zajednica realizovala u skladu sa **Programom rada za 2015. godinu** i strateškim dokumentima donijetim na nacionalnom nivou. Značajan dio aktivnosti Zajednice opština u 2015. godini bio je posvećen realizaciji mjera na planu **sanacije problema u finansiranju jedinica lokalne samouprave**, čija je realizacija doprinijela stabilizaciji stanja finansija u opštinama i obezbjeđenju uslova za njihovo normalno funkcionisanje. U oblastima uređenja prostora, zaštite životne sredine i komunalnih djelatnosti posebna pažnja tokom prethodne godine bila je posvećena učešću u radu Radne grupe na pripremi **Predloga Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, Predloga Zakona o životnoj sredini**, te učešću u procesu izrade **Nacrta Državnog plana upravljanja otpadom za period 2015–2020**, kao i u stvaranju uslova za primjenu **Zakona o komunalnoj policiji**.

Brojne aktivnosti preduzete su na planu međunarodne saradnje, posebno kroz rad **Zajedničkog savjetodavnog odbora Komiteta regiona EU i Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope**, kao i kroz realizaciju projekata koji se finansiraju iz fondova međunarodnih organizacija. Zajednica opština je organizovala brojne obuke za stručno usavršavanje službenika i namještenika u lokalnoj samoupravi, a posebno **za jačanje kapaciteta za pripremu i implementaciju projekta koji se finansiraju iz EU fondova**.

Skupština Zajednice opština razmotrila je i usvojila **Izveštaj o finansijskom poslovanju Zajednice opština za 2015. godinu**, sa Izvještajem Nadzornog odbora. Tom prilikom, Skupština je konstatovala da su finansijska sredstva Zajednice opština tokom 2015. godine trošena racionalno i namjenski za izvršavanje poslova i zadataka predviđenih Programom rada Zajednice opština za 2015. godinu.

Skupština je razmorila **Program rada Zajednice opština za 2016. godinu**, koji je koncipiran na osnovu obaveza koje proizilaze iz Programa rada Vlade za 2016. godinu. Programom rada Zajednice planirane su aktivnosti koje treba da obezbijede **ostvarivanje strateških ciljeva utvrđenih u Strateškom planu Zajednice opština za period 2011–2016. godine**, a ko-

ji se odnose na: zastupanje interesa članica u cilju jačanja sistema lokalne samouprave; pružanje usluga članicama radi razvoja njihovih kapaciteta, u skladu sa najboljim praksama i standardima; podršku lokalnim vlastima u međunarodnoj saradnji i njihovo predstavljanje pred institucijama Evropske unije i razvoj kapaciteta Zajednice opština kao organizacije. Programom rada Zajednice opština za 2016. godinu poseban akcenat je stavljen na održavanje **tematskih sjednica Upravnog odbora sa predstavnicima nadležnih ministarstava** radi kontinuiranog praćenja ostvarivanja sistema lokalne samouprave i sistema finansiranja lokalne samouprave, sa ocjenom postignutih rezultata u sprovođenju reformi, daljeg jačanja saradnje sa Vladom korišćenjem mehanizama propisanih **Sporazumom o saradnji sa Vladom**, kao i pripremi i **zaključivanju Sporazuma o saradnji Zajednice opština sa Skupštinom Crne Gore**, kako bi se definisali oblici saradnje i učešća u radu Skupštine i radnih tijela prilikom razmatranja zakona od interesa za lokalne samouprave.

Nakon sjednice Skupštine, održana je sjednica Upravnog odbora Zajednice opština. Sjednicom je predsjedavao **Aleksandar Bogdanović, predsjednik Upravnog odbora**.

Upravni odbor je imenovao predstavnike Zajednice opština u organe upravljanja JU Službenog lista Crne Gore, Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje i Fonda za obeštećenje. Upravni odbor je usvojio predlog za održavanje **tematske sjednice sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma** i, tim povodom, zadužio Predsjednika Upravnog odbora i Generalnog sekretara, da u komunikaciji sa resornim ministrom, dogovore termin održavanja sastanka. Upravni odbor se upoznao sa inicijativom Opštine Berane za pokretanje postupka za **izmjene i dopune Zakona o saradama u javnom sektoru**. Upravni odbor je ovlastio Predsjednika Upravnog odbora i Generalnog sekretara Zajednice da, u komunikaciji sa Gradonačelnikom Glavnog grada i predsjednicima opština, utvrde listu kandidata za **sastav stalnih radnih tijela Zajednice opština** i o istom upoznaju Upravni odbor na narednoj sjednici. Na sjednici Upravnog odbora, predstavnici **Zavoda za geološka istraživanja** su predstavili **Projekat izrade katastra mineralnih sirovina**, kao značajne osnove za rad lokalnih vlasti na privlačenju investicija koje bi podstakle razvoj opština i obezbijedile nova zapošljavanja. Upravni odbor je podržao realizaciju projekta, uz zaključak da se u daljoj komunikaciji sa Zavodom za geološka istraživanja sagledaju modaliteti saradnje na realizaciji ovog projekta, uz stav da se u prvoj fazi projekta prioritet da opštinama na sjeveru.

Upravni odbor je razmotrio i druga pitanja iz svoje nadležnosti i tim povodom donio odgovarajuće odluke.

Izjašnjenje na Studiju zemljišne politike Crne Gore

Kao sastavni dio ukupne ekonomske politike jedne države, zemljišna politika podrazumijeva postizanje optimalnih efekata u korišćenju zemljišta u okvirima politike održivog razvoja. Upravo vođeno ovim principima, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je, radi utvrđivanja strateških pretpostavki za pripremu kvalitetnih propisa u ovoj oblasti i istovremeno stvaranje održivog sistema uređenja prostora i izgradnje objekata zasnovanog na stabilnim izvorima njegovog finansiranja, angažovalo konzorcijum Ibi – CAU da pripremi *Studiju zemljišne politike u Crnoj Gori*. Nadležna radna tijela Zajednice – *Komisija za finansiranje lokalne samouprave i Komisija za prostorno planiranje i komunalne djelatnosti* – razmatrale su navedeni materijal i, tim povodom, na zajedničkoj sjednici održanoj 10. 05. 2016. godine u Podgorici, pripremile jedinstveno *Izjašnjenje na Studiju zemljišne politike u Crnoj Gori* koje je dostavljeno na dalje razmatranje obrađivaču – Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

U *opštem dijelu Izjašnjenja*, konstatovano je da Studija zemljišne politike na sveobuhvatan način analizira stanje u oblasti upravljanja zemljištem i njegovog finansiranja, što predstavlja njen poseban kvalitet. Analiza pokazuje da je upravljanje zemljištem jedan od najvećih izazova za državu i lokalnu samoupravu koji generiše kvalitet uslova za život i rad građana i poslovanje privrednih subjekata. *Kvalitetna zemljišna politika, stabilni uslovi i jasna pravila poslovanja preduslov su za stvaranje povoljnog poslovnog okruženja i privlačenja investicija.*

Studija je ukazala da *postojeći finansijski okvir za finansiranje zemljišne politike nije primjeren*, te da je neophodno unaprijediti zakonodavnu regulativu u ovoj oblasti i obezbijediti adekvatan izvor finansiranja koji će odgovoriti izazovima postizanja *vizije razvojne zemljišne politike – kompletno opremljeno građevinsko zemljište prije početka investicija*. Studija po prvi put utvrđuje *novi model finansiranja komunalnog opremanja građevinskog zemljišta* kroz uvođenje *naknade za građenje i komunalni doprinos*, pri čemu se preporučuje da „naknadu za komunalno opremanje kao dosadašnji instrument zemljišne politike treba primjenjivati dok se

ne sagledaju efekti primjene predloženeog modela *rente* i *razvojne naknade* i stvaranje mogućnosti da se kroz porešku politiku obezbijede dovoljna sredstva za navedene namjene”. Zajednica opština izražava zadovoljstvo što je Studija prvi zvanični dokument kojim se konstatuje da *donošenje planskog dokumenta utiče na promjenu vrijednosti nepokretnosti*. Značajan instrument zemljišne politike predstavlja i *re-alokacija*, odnosno promjena vrijednosti kroz *prenamjenu zemljišta*, kojom se u značajnoj mjeri može doprinijeti

njegovom namjenskom korišćenju i efikasnijoj valorizaciji kroz ostvarivanje principa zaštite javnog interesa i zaštite privatnog interesa a ne na štetu javnog interesa, te stvoriti pretpostavke za bolje uslove života i rada građana i poslovanja privrednih subjekata.

Zajednica opština Crne Gore smatra da *dobra zemljišna politika mora biti u potpunosti sadržana u katastru nepokretnosti i kvalitetno uvezana sa organima lokalne upave zaduženim za poslove komunalnog opremanja i ubir*

ranja lokalnih prihoda, kako bi se obezbijedila neophodna baza podataka za oporezivanje nepokretnosti i eventualno ubiranje komunalnog doprinosa. Zemljišna politika zasnovana na ovim osnovama će omogućiti organizovanje i funkcionisanje lokalnih zajednica po mjeri i potrebama građana i privrednih subjekata.

Pored načelnih konstatacija, date su određene *konkretno primjedbe i predlozi* za unapređenje sadržaja Studije zemljišne politike i kvalitetnije osnove za pripremu novih zakonskih rješenja iz oblasti zemljišne politike u Crnoj Gori. Posebno je ukazano na potrebu unaprijeđenja Studije u odnosu na: precizniju ocjenu stanja i pregled zakonodavne regulative kojom se uređuju pitanja iz domena zemljišne politike; sadržaj komunalnog opremanja, imajući u vidu važća zakonska rješenja; neusaglašenost softverskih rješenja za administriranje poreza na nepokretnosti na lokalnom nivou sa novim, unaprijeđenim softverskim rješenjem Uprave za nekretnine; obaveze opština u odnosu na popis nelegalno sagrađenih objekata; procjenu fiskalnog uticaja zemljišne politike na finansije lokalnih samouprava; potrebu posebnog obrađivanja načina zaštite javnog interesa i privatnog interesa, ali ne na štetu privatnog; preporuke za sistem oporezivanja zemljišta; precizno definisanje osnovice i obveznika plaćanja komunalnog doprinosa, kao i metodologije za njegov obračun i administriranje; precizno definisanje pojma izgrađenog i neizgrađenog zemljišta; potrebu sistemskog rješavanja problema dostupnosti podataka o koncesionim naknadama, kao i niz drugih primjedbi koje možete naći na veb stranici: http://uom.me/wp-content/uploads/2016/05/Izjasnjenje_Studija-zemljisne-politike_maj-2016.pdf.

Mišljenje na Nacrt Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata

Mišljenje na *Nacrt Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata* koje je, na predlog Komisije za prostorno planiranje i komunalne djelatnosti, utvrdio Upravni odbor Zajednice opština, dostavljen je Ministarstvu održivog razvoja i turizma u okviru tražanja javne rasprave.

Nacrtom Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata **povrijeđeno je pravo na lokalnu samoupravu**, odredbama koje ovlašćuju izvršni organ centralne vlasti da svojim aktivnostima ograničavaju autonomiju i samostalnost lokalne samouprave u vršenju osnovnih poslova. Tako je s jedne strane, utvrđeno da se uređivanje građevinskog zemljišta sastoji od pripreme građevinskog zemljišta za komunalno opremanje i komunalnog opremanja građevinskog zemljišta, dok se, s druge strane, utvrđuju **samo izvori finansiranja komunalnog opremanja građevinskog zemljišta**. To znači da se lokalnim samoupravama, **bez utvrđenih izvora prihoda**, utvrđuje obaveza pripreme građevinskog zemljišta za komunalno opremanje koje se sastoji od: (1) rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, izradu planske, tehničke i druge dokumentacije; (2) preduzimanja mjera zaštite spomenika kulture i zaštite spomenika prirode koji bi mogli biti ugroženi i radovima na pripremi zemljišta; kao i (3) rušenja postojećih objekata i uređaja i uklanjanje materijala, kao i premještanje postojećih nadzemnih i podzemnih instalacija. Takođe, nijesu utvrđeni izvori za finansiranje izgradnje lokalne putne infrastrukture sa pratećim objektima (ulice u naselju, nadvožnjaci, podvožnjaci, mostovi i sl.). Imajući u vidu činjenicu da troškovi navedenih obaveza učestvuju u iznosu od 30–50% ukupnih troškova uređivanja građevinskog zemljišta, opravdano se može konstatovati da se ovakvim zakonskim opredjeljenjem narušava osnovni principi *Zakona o finansiranju lokalne samouprave*, odnosno *Preporuke (2005) br. 21 Savjeta Evrope*.

Pored toga, u završnim odredbama Nacrta Zakona utvrđeno je da se naknada za građenje ukida 1. januara 2020. godine, a da se pri tome ne utvrđuje izvor finansiranja koji će nadomjestiti sredstva koja će se ubirati po tom osnovu. **Pravo na lokalnu samoupravu povrijeđeno je i u nizu odredbi** Nacrta Zakona kojim se ograničava autonomija i samostalnost lokalne samouprave u vršenju sopstvenih poslova davanjem saglasnosti od strane centralnih organa vlasti, što je direktno u suprotnosti sa odredbama člana 113 stav 2 i člana 117 stav 1 Ustava kojim je utvrđeno da je pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva, kao i da je opština samostalna u vršenju svojih poslova.

Nacrtom Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata utvrđeno je da se uređenje prostora i izgradnja objekata zasniva, između ostalog, na **načelima ostvarivanja i zaštite javnog interesa i zaštite privatnog interesa, ali ne na štetu javnog interesa**. Međutim, ova načela nemaju materijalizaciju u normama u kojima su trebala da budu detaljno razrađena, pri čemu su u pojedinim odredbama materijalizovane u svojoj suprotnosti:

Nacrtom Zakona **nijesu utvrđeni mehanizmi koji bi obezbijedili da se u procesu izrade i donošenja planskog dokumenta zaštita privatnog interesa ne vrši na štetu javnog interesa**.

Oslobađanja od plaćanja naknade za građenje **objekata od opšteg interesa** u privatnom vlasništvu, koji služe za oplodnju kapitala i ostvarivanje profita, a na teret lokalnih zajednica i pored evidentne i neosporne činjenice da svojom investicionom aktivnošću utiču na potrebu povećanja kapaciteta komunalne infrastrukture.

Nacrtom Zakona se enumerišu objekti od opšteg interesa, koji sadržajno **ne odgovaraju enumeraciji objekata od opšteg interesa utvrđenih krovim Zakonom o državnoj imovini**. Naime, Nacrtom Zakona su u sadržaju ovih objekata utvrđeni objekti koji su Zakonom o državnoj imovini prepoznati kao dobra u opštoj upotrebi (dobra kojima raspolaže Crna Gora i lokalna dobra u opštoj upotrebi – čl. 12 i 16), kao i objekti na koji nijesu prepoznati Zakonom o državnoj imovini, a služe za obavljanje profitabilne djelatnosti.

Nacrtom Zakona, koji po svojem opredjeljenju treba da uredi sistem uređivanja prostora, definišu se na više mjesta pitanja **legalizacije bespravno izgrađenih objekata**, što je u direktnoj suprotnosti sa proklamovanim načelom prostorne održivosti razvoja i kvaliteta prostornog i urbanističkog planiranja i izgradnje, čime se, umjesto da se štiti prostor kao jedan od najznačajnijih resursa Crne

đeno je da su one dužne da obezbjede izradu baznih studija, koje se prevashodno finansiraju iz Budžeta Crne Gore.

Zajednica opština je pozdravila ideju ponovnog uvođenja revizije planskog dokumenta. Međutim, utvrđivanjem da reviziju vrši privatni sektor (u velikom broju slučajeva „kćerke firme”, odnosno privredna društva povezana sa obrađivačem plana), neće se unaprijediti kvalitet planskih dokumenata, niti obezbjediti sprovođenje načela **zaštite javnog interesa i zaštite privatnog interesa, ali ne na štetu javnog interesa**. S druge strane, oni koji su po zakonu odgovorni za donošenje i sprovođenje planskog dokumenta (Skupština Crne Gore, Vlada Crne Gore i skupština opštine) i dalje neće imati suštinski uticaj na njegov sadržaj.

U tom smislu, zakonom je neophodno utvrditi da reviziju lokalnih planskih dokumenata vrši **Odbor za urbanizam**, kojeg imenuje skupština opštine na period od 4 godine, sastava od osam do 12 članova, sa stručnim referencama i profesionalnim iskustvom u oblastima koje su od značaja za izradu i donošenje planskog dokumenta, sa mandatom od četiri godine. Osnivanje Odbora kao stalnog tijela doprinijelo bi afirmaciji struke u procesu planiranja, jasnom definisanju odgovornosti prema organu koji ga je imenovao i, na kraju, kao najvažnije, lokalna samouprava će preuzeti upravljanje prostorom u svoje ruke.

U cilju sprečavanja ekspanzije građenja bez građevinske dozvole odnosno suprotno građevinskoj dozvoli, po mišljenju Komisije, neophodno je uvesti novčane sankcije za odnosne prekršaje u iznosu tržišne vrijednosti svakog izgrađenog, odnosno prekoračenog m², umjesto predloženog koncepta rušenja objekata ili pečaćenja gradilišta, za koje je praksa pokazala da ne dovodi do željenih rezultata.

Ovo je samo dio primjedbi koje je Komisija za prostorno planiranje Zajednice opština dostavila Ministarstvu održivog razvoja i turizma kao obrađivaču. Kompletno Mišljenje na Nacrt Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata možete naći na linku: <http://uom.me/2015/12/misljenje-na-nacrt-zakona-o-uredenju-prostora-i-izgradnji-objekata/>.

Gore, podstiče dalja nelegalna gradnja i uspostavlja retrokativni princip važenja zakona obzirom da se na taj način Zakon primjenjuje i na već izvedene radove na izgradnji nelegalnih objekata.

U Mišljenju je ukazano na nekonzistentnost odredbi koji se odnose na obavezu nosioca pripremnih poslova da prije ustupanja izrade planskog dokumenta obezbjedi sve neophodne bazne studije. Za izradu većine **baznih studija** osnovane su stručne ustanove koje jedine posjeduju stručna i naučna saznanja, kao i odgovarajuće tehnike i metodologije. S druge strane, u materijalnim („matičnim”) propisima utvr-

Usaglašavanje propisa u cilju uspostavljanja inspeksijske i nadzorne funkcije na lokalnom nivou

Zajednica opština Crne Gore je u prethodnoj i tekućoj godini preduzela niz aktivnosti usmjerenih ka zaokruživanju zakonskog okvira bitnog za funkcionisanje komunalnog sistema, rad komunalne policije, kao i komunalnih i drugih lokalnih inspekcija. Aktivnosti su vođene u dva pravca. Prvenstveno su vođene aktivnosti koje su usmjerene na donošenje **Zakona o komunalnim djelatnostima**, koji, saglasno članu 6 Zakona o komunalnoj policiji, treba da utvrdi stvarnu nadležnost komunalne policije, kao i odnose i saradnju sa komunalnom inspekcijom. U tom pravcu, Zajednica opština je, u svojstvu člana međuvladinih radnih tijela (Savjeta za unapređenja poslovnog ambijenta i regulatorne i strukturne reforme i Koordinacionog tima za reformu lokalne samouprave) inicirala zahtjev da resorno ministarstvo preduzme neophodne aktivnosti kako bi se Zakon o komunalnim djelatnostima usvojio u što kraćem roku. Kako Zakon o komunalnim djelatnostima nije stavljan na dnevni red Skupštine Crne Gore, Zajednica opština se odlučila da preduzme aktivnosti na stvaranju minimuma uslova za uspostavljanje inspeksijskih i nadzornih funkcija na lokalnom nivou. U tom pogledu, Upravni odbor je u oktobru 2015. godine zaključio da se organizuje Radna grupa sa **zadatkom da analizira zakonske i opštinske propise kojima su utvrđena ovlašćenja, mjere i odgovornosti komunalne inspekcije i drugih lokalnih inspekcija i komunalne policije i predloži mjere za njihovo unapređenje u cilju obezbjeđenja funkcionisanja odnosnih organa/službi**.

Polazište rada **Radne grupe** je bilo razmatranje organizacionog modela uspostavljanja inspeksijske i nadzorne funkcije, kao i usmjerenje člana 6 Zakona o komunalnoj policiji kojim je propisano da se matrijalna nadležnost komunalne policije utvrđuje Zakonom o komunalnim djelatnostima i drugim materijalnim zakonima iz pojedinih upravnih oblasti, kao i ovlašćenja i ograničenja u primjeni ovlašćenja utvrđenih u Zakonu o komunalnoj policiji, te je u tom pogledu pripremila sljedeće materijale:

- **Inicijativu za izmjene i dopune Zakona o komunalnoj policiji** – kojom su taksativno nabrojane upravne oblasti u kojima komunalna policija ima nadležnost. Predloženo je uvođenje novih ovlašćenja, koja su u funkciji pune primjene već utvrđenih ovlašćenja, kao što su dovođenje počinioca prekršaja ili drugog kažnjivog djela, upotreba mobilnog video nadzora i upotreba ručnog spreja sa nadražujućim dejstvom, kao i preciznije definisanje već utvrđenih ovlašćenja. Pored toga, kako su komunalni policajci lica kojima se daju posebna ovlašćenja u pogledu ograničavanja slobode kretanja i upotrebe sile, Radna grupa je ukazala na potrebu utvrđivanja posebne disciplinske odgovornosti za prekoračenje upotrebe utvrđenih ovlašćenja. S druge strane, da bi se stvorile pretpostavke za povećanje bezbjednosti tih lica u vršenju službenih radnji, predloženo je davanje komunalnom policajcu statusa službenika sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, kako bi se stvorio pravni osnov za pro-

cesuiranje eventualnog napada na komunalnog policajca kao napad na službeno lice u vršenju službene radnje.

- **Model izmjena i dopuna Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave** u cilju utvrđivanja nadležnosti komunalnih i drugih inspektora i komunalne policije – u materijalu su prepoznata tri moguća organizaciona modela i date adekvatne nadležnosti za svaki ponaosob, i to: 1) utvrđivanje posebnog sekretarijata za inspeksijski nadzor i službe komunalne policije; 2) vršenje inspeksijskog nadzora u okviru sekretarijata za komunalne poslove ili drugog nadležnog sekretarijata i službe komunalne policije; 3. služba komunalne policije u kojoj bi bio objedinjen inspeksijski i komunalni nadzor.
- **Model izmjena i dopuna opštinskih propisa** u cilju utvrđivanja nadležnosti komunalnih i drugih inspektora i komunalne policije – materijal je baziran na analizi opštinskih materijalnih propisa, kojima se utvrđuju nadležnosti, mjere i ovlašćenja nadležnih inspeksijskih organa, na osnovu čega su predložene njihove izmjene i dopune, a sve u cilju da se obezbjedi usklađivanje opštinskih materijalnih propisa mjerama, ovlašćenjima i nadležnostima komunalne policije utvrđenih Zakonom o komunalnoj policiji, kao i da se utvrde jasne nadležnosti komunalnih inspektora.
- **Inicijativa za izmjene i dopune zakonskih propisa** u cilju utvrđivanja nadležnosti komunalnih inspektora i komunalne policije – materijal je baziran na analizi zakonskih propisa kojima se uređuju sopstveni poslovi lokalne samouprave, na osnovu čega su predložene njihove izmjene i dopune, u cilju da se obezbjedi usklađivanje odnosnih propisa mjerama, ovlašćenjima i nadležnostima Komunalne policije utvrđenih Zakonom o komunalnoj policiji, kao i da se utvrdi jasna podjela inspeksijskog nadzora, kojeg vrše komunalni inspektori i komunalnog nadzora, koje vrše komunalni policajci.
- **Model Sporazuma o saradnji Uprave policije i komunalne policije** – materijal je usmjeren na stvaranje pretpostavki za uspostavljanje neposredne saradnje Uprave policije i komunalne policije, sa posebnim fokusom na punu primjenu ovlašćenja komunalnih policajaca koji se odnose na utvrđivanje identiteta i ustupanje prostorija za privođenje.

U martu 2016. godine, u postupku pripreme materijala, održan je **okrugli sto namijenjen glavnim administratorima, sekretarima sekretarijata nadležnih za komunalne poslove i načelnicima komunalnih policija**. Posebna pažnja je posvećena modelu organizacije vršenja nadzora, pri čemu je razmatrana mogućnost utvrđivanja jedinstvenog organa za vršenje inspeksijskog i komunalnog nadzora. Većinskim stavom učesnika Okruglog stola, zaključeno je da se ovo pitanje ne treba zakonski uređivati, te da isto treba ostaviti lokalnim samou-

pravama na autonomno odlučivanje i izbor modela organizacije koji će dati najbolje rezultate.

Upravni odbor je verifikovao materijale na sjednici održanoj u 12. jula 2016. godine.

Sertifikacija opština za povoljno poslovno okruženje

Program sertifikacije opština po mjeri privrede u jugoistočnoj Evropi (BFC SEE) je međunarodno priznati standard i jedinstveni program za poboljšanje kvaliteta usluga i informacija koje lokalne samouprave u jugoistočnoj Evropi pružaju privrednicima i koji omogućava ocjenu kvaliteta lokalnih zajednica u pogledu investicionih potencijala, infrastrukture, usluga i informacija koje se nude potencijalnim investitorima i postojećoj privredi.

Ulazak Crne Gore u BFC SEE program ozvaničen je na **IV Regionalnom kongresu o povoljnom poslovnom okruženju**, koji je održan 09. maja u Podgorici, u organizaciji Ministarstva finansija Crne Gore i NA LED-a iz Srbije, a uz podršku GIZ Otvorenog regionalnog fonda za mo-

dernizaciju opštinskih usluga. Na ovom skupu, kojem su prisustvovali brojni ministri zemalja regiona, gradonačelnici, predsjednici opština i privredni lideri iz regiona, saopšteno je da BFC SEE nudi jasan putokaz lokalnim samoupravama kako da dostignu visok nivo kvaliteta usluga koje pružaju privredi i nude potencijalnim investitorima. BFC SEE predstavlja efikasno sredstvo koje pomaže lokalnim samoupravama u kreiranju povoljnog poslovnog okruženja i unaprjeđenje uslova za privlačenje investicija.

Podgorica, Cetinje, Budva, Danilovgrad, Bijelo Polje i Žabljak, prve su crnogorske lokalne samouprave koje ulaze u Program sertifikacije opština po mjeri privrede u jugoistočnoj Evropi (BFC SEE) i koje dobijaju priliku da unaprijede poslovnu klimu u skladu sa najboljim praksama regiona i EU. Proces pripreme za uvođenje BFC SEE u ovim lokalnim samoupravama je već otpočeo, a time i priprema za bolje pozicioniranje Crne Gore na investicionoj mapi Evrope i unaprjeđenje lokalnih samouprava u kojima investitori imaju pouzdane partnere.

Obuke lokalnih službenika i namještenika

Uprava za kadrove i Zajednica opština su i u ovoj godini nastavile sa uspješnom saradnjom u oblasti **profesionalnog usavršavanja lokalnih službenika i namještenika**.

Obuke su sprovedne na osnovu **Plana realizacije obuka za period februar – april 2016. godine** i **Plana realizacije obuka za period maj – jul 2016. godine**, a podijeljene su na osnovu **Opšteg programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika za 2016/2017. godinu** i specifičnog **Programa obuke za sticanje i unaprjeđivanje znanja i vještina iz oblasti sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru**, koji je realizovan u saradnji sa Ministarstvom finansija.

Obuke su realizovane na sljedeće teme:

1. **Predstavljanje novog Zakona o upravnom postupku** (8 obuka, 248 učesnika)
2. **Plan integriteta** (3 obuke, 33 učesnika)
3. **Izrada posebnih programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja** (2 obuke, 19 učesnika)
4. **Izrada strateških dokumenata i drugih akata** (2 obuke, 37 učesnika)

5. **Kancelarijsko poslovanje** (3 obuke, od čega je jedna na zahtjev Opštine Herceg Novi, 59 učesnika)
 6. **Upravljanje rizicima** (3 obuke, 37 polaznika)
 7. **Izrada plana za razvoj finansijskog upravljanja i kontrola** (3 obuke, 36 učesnika)
 8. **Planiranje unutrašnje revizije** (2 obuke, 21 učesnik)
 9. **Utvrđivanje i evidentiranje sistema, ocjena sistema, testiranje i formulisanje revizorskih nalaza** (1 obuka, 7 polaznika)
 10. **Pisanje revizorskog izvještaja** (2 obuke, 24 učesnika)
- Ukupno je realizovano **29 obuka** na **10 različitih tema**, a prisustvovao je **521 polaznik** iz gotovo svih jedinica lokalne samouprave.

Osim pomenutih, realizovane su i obuke na zahtjev opština, poput obuke „**Izrada i upravljanje EU projekta**” koja je realizovana u februaru, u Podgorici za opštine centralnog regiona, a ovu šestodnevnu obuku pohađalo je 27 polaznika. Po zahtjevu Opštine Nikšić, UzK je organizovala **napredni kurs računara** za 12 polaznika, dok su, u saradnji sa Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima, organizovane 3 obuke na temu „**Jačanje nivoa svijesti o fenomenu trgovine ljudima na lokalnom nivou**”, koje je prošlo ukupno 37 učesnika.

Aktivnosti Mreže opštinskih projekt menadžera

Uspostavljanje *Mreže opštinskih projekt menadžera (Mreža)* je inicirano od strane Zajednice opština, uz podršku Evropske unije, a u okviru projekta Tehničke pomoći reformi lokalne samouprave. Do novembra 2015. godine, projekat Tehničke pomoći je podržavao izgradnju kapaciteta Mreže. Nakon završetka projekta,

Zajednica opština je u potpunosti preuzela organizaciju i obezbijedila dalje funkcionisanje Mreže.

Osnovna svrha Mreže je da podigne kvalitet projekt menadžmenta na lokalnom nivou osiguravajući na taj način visoku apsorpciju fondova EU u zemlji.

REALIZOVANE AKTIVNOSTI MREŽE U PERIODU NOVEMBAR 2015 – JUN 2016. GODINE

U periodu od kada je Zajednica preuzela odgovornost za funkcionisanje Mreže, realizovan je veći broj aktivnosti u ostvarivanju njene uloge:

Saradnja sa Agencijom za EU konsalting i menadžment Grada Beča

U novembru 2015. godine, Zajednica opština i Mreža su, u saradnji sa Agencijom za EU konsalting i menadžment Grada Beča, konkurisali za sredstva BACID fonda, sa projektom „EU fondovi za održive gradove u Crnoj Gori”. U okviru projekta je organizovan seminar za članove Mreže o EU programima i fondovima i njihovoj praktičnoj implementaciji na lokalnom nivou, a pripremljene su i *Smjernice za korišćenje EU programa*.

Obuke

U decembru 2015. godine i januaru i februaru ove godine organizovane su obuke na temu „*Izrada i upravljanje EU projektima*”, koje su održali članovi Mreže. Obuke su održane u Herceg Novom i Podgorici. Ove obuke, koje su bile organizovane za primorske i centralne opštine, je prošlo ukupno 48 lica.

Pomoć opštinama u identifikovanju projektnih ideja i uspostavljanju partnerstava za raspisane pozive EU

➤ Početkom februara 2016. godine je bio raspisan *Prvi poziv za Jadransko-Jonski program prekogranične saradnje – ADRIION*, u kojem učestvuje i Crna Gora, vrijednosti 33 mil.€, od čega je za IPA zemlje bilo opredijeljeno 5,1 mil.€. Na ovom Programu crnogorske opštine su mogle da učestvuju samo kao partneri. U cilju pružanja pomoći opštinama u identifikovanju projektnih ideja i uspostavljanju projektnih partnerstava, pripremljen je upitnik koji je dostavljen svim

članicama. Uspostavljeni su kontakti sa potencijalnim partnerima, što je za rezultat imalo **11 uspostavljenih projektnih partnerstava, uz posredstvo Mreže**.

➤ Početkom marta 2016. godine raspisan je *Prvi poziv za Program prekogranične saradnje Hrvatska-BiH-Crna Gora*. Ukupan fond sredstava u okviru prvog poziva je 25 mil.€, a vrijednost EU granta koji se može dodijeliti za pojedinačne projekte se kreće od 400.000 do 2.000.000€. Na ovom programu crnogorske opštine su mogle da učestvuju i kao vodeći aplikanti i kao partneri.

- Mreža je 25. marta 2016. godine u Podgorici organizovala *predstavljanje Prvog poziva* za dostavljanje predloga projekata u okviru programa prekogranične saradnje Hrvatska-BiH-Crna Gora za predstavnike 10 lokalnih samouprava koje se nalaze u prihvatljivom programskom području (Podgorica, Cetinje, Nikšić, Danilovgrad, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar i Ulcinj). Pored detaljnog predstavljanja poziva i mogućnosti koje nudi, posebna pažnja je bila posvećena problemu *predfinansiranja projekata* u okviru ovog i drugih poziva, s obzirom na izuzetno visok procenat (90%) predfinansiranja aktivnosti. Nakon ovog sastanka, upućena je *Inicijativa* Vlade Crne Gore za uspostavljanje *Rivolving fonda*, kako bi se ovaj problem prevazišao i opštine dodatno motivisale da učestvuju sa većim brojem projekata;
- Kao i kod prethodnog poziva, pripremljen je *upitnik* koji je dostavljen svim članicama, u cilju pružanja pomoći opštinama u identifikovanju projektnih ideja i uspostavljanju projektnih partnerstava;
- Na zahtjev Glavnog grada, 13. aprila 2016. godine je organizovana prezentacija Poziva za sekretare sekretarijata i Službu menadžera;
- 19. aprila 2016. godine u Podgorici je održan *sastanak projekt menadžera opština* iz prihvatljivog područja. Na

sastanku su zajednički razmotrene prikupljene projektno ideje po svakoj od prioritetnih oblasti, procijenjena je uspješnost svake od ideja po evaluacionim kriterijima i identifikovani su relevantni partneri.

U okviru **Programa Adrion**, crnogorske opštine su, kao partneri, aplicirali na **20 projekata**, dok je ukupan iznos sredstava za koje su aplicirale preko **3,5 mil.€**.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Hrvatska-BiH-Crna Gora**, crnogorske opštine su aplicirale sa **17 projekata**, dok je ukupan iznos traženih sredstava preko **4 mil.€**. U okviru ovog Programa, crnogorske opštine su na **2 projekta aplicirale kao glavni aplikant**.

INFORMISANJE I VIDLJIVOST

Članovi Mreže se **u kontinuitetu obavještavaju** o svim raspisanim pozivima (kako EU, tako i drugih organizacija), izmjenama relevantnih evropskih i nacionalnih dokumenata, pozivima za partnerstva, primjerima velikog broja projekata, relevantnim informacijama iz drugih opština, i drugo. U ovom periodu dato je blizu **50 relevantnih obavještenja**. Mreža je predstavljena u dnevnom listu Pobjeda u izdanju od 9. maja 2016. godine, dok je Inicijativa za uspostavljanje Rivolving fonda predstavljena u dnevnom listu Vijesti od 10. maja 2016. godine.

Značaj Mreže je prepoznat i u **Izveštaju Zajedničkog savjetodavnog odbora Komiteta regiona EU i Crne Gore** koji se odnosi na mogućnosti interregionalne i transnacionalne saradnje, gdje se jedna od preporuka Izveštaja odnosi konkretno na Mrežu: „**Dalje jačati Mrežu opštinskih projektnih menadžera, jer može imati značajnu ulogu i važnost u budućem sprovođenju projekata EU na lokalnom nivou, regionalnom razvoju i pripremi za strukturne fondove EU**”.

Koordinacioni tim za upravljanje Mrežom opštinskih projektnih menadžera

U cilju operacionalizacije rada Mreže, u okviru formalnih tijela Zajednice, Upravni odbor je, na sjednici od 12. 07. 2016.

godine, formirao **Koordinacioni tim za upravljanje Mrežom opštinskih projektnih menadžera**. Koordinacioni tim je **upravljačko tijelo Mreže**, koje donosi strateške odluke i koordiniše svim aktivnostima Mreže.

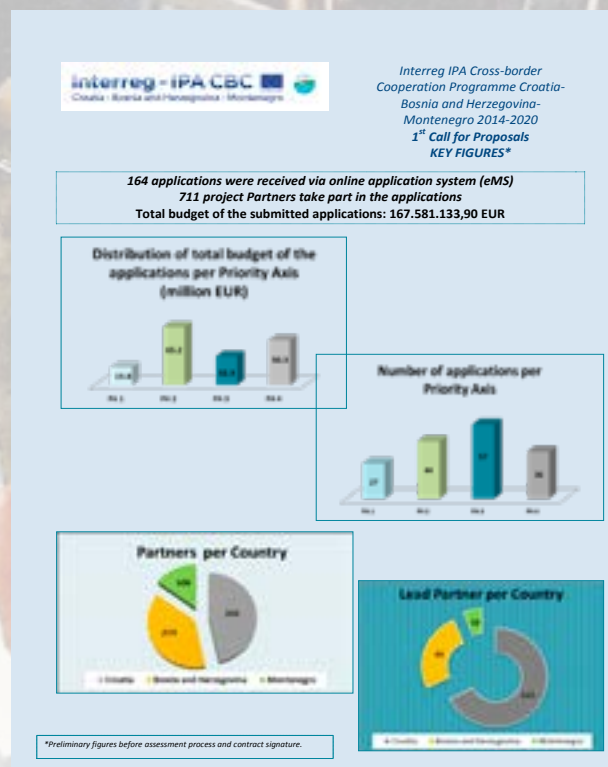
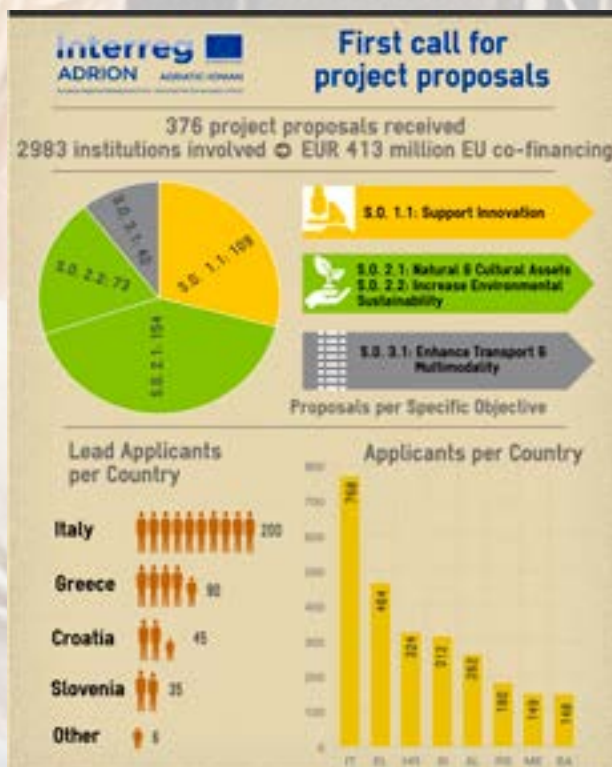
Koordinacioni tim za upravljanje Mrežom opštinskih projektnih menadžera će obavljati **sljedeće zadatke**:

- 1) Pomoć Sekretarijatu ZOCC u programiranju fondova EU u Crnoj Gori i predstavljanje organizacije na relevantnim nacionalnim i međunarodnim događajima i tijelima koji su povezani sa temom;
- 2) Identifikovanje i iniciranje projektnih ideja za opštine;
- 3) Identifikovanje relevantnih partnerstava;
- 4) Podizanje kapaciteta kroz stalnu razmjenu informacija i iskustava i obezbjeđivanje ekspertске podrške svim opštinama u pripremi i sprovođenju projekata.

Koordinacioni tim za upravljanje Mrežom će **pripremati godišnje izvještaje** za dostavljanje tijelima Zajednice, predsjednicima opština i drugim partnerima. Dodatno, informacije o aktivnostima Mreže će biti dostavljane redovno svim članovima koristeći komunikacijska sredstva Mreže.

Odlukom Upravnog odbora utvrđen je i sastav Koordinacionog tima za upravljanje Mrežom, koji čine:

1. Darko Mrvaljević, Opština Danilovgrad
2. Jelena Vujović, Opština Nikšić
3. Branka Mračević, Opština Herceg Novi
4. Miloš Ivanišević, Prijestonica Cetinje
5. Arta Hoxha, Opština Ulcinj
6. Jelena Vučetić, Opština Mojkovac
7. Ismet Latić, Opština Petnjica

Energetska efikasnost u asocijacijama lokalnih samouprava – EeMA

Efikasna upotreba energije vodi ka povećanju kvaliteta života, većoj konkurentnosti privrede i energetske bezbjednosti. Povećana efikasnost prilikom upotrebe energije u lokalnoj samoupravi proizvodi značajne uštede u opštinskom budžetu, ali i kvalitetniju životnu i radnu sredinu za stanovništvo u lokalnoj zajednici.

o razumijevanju između šest asocijacija lokalnih samouprava (iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Makedonije, Srbije i Kosova) i GIZ-a o saradnji na ovom regionalnom projektu.

U okviru jednog od četiri radna paketa EeMA projekta, na javni poziv koji je uputila Zajednica opština, **11 od 23**

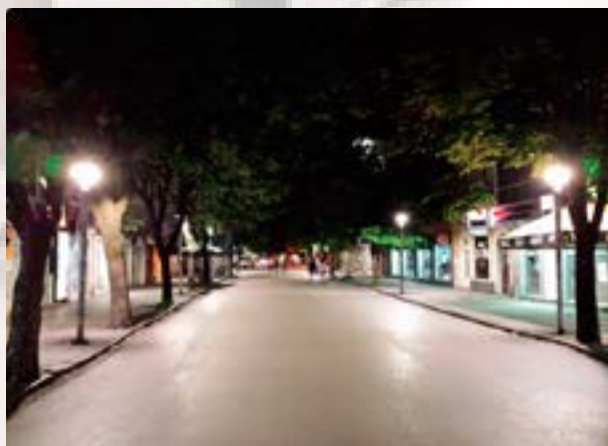

Prepoznajući pozitivne efekte i potrebu za promocijom značaja primjene mjera energetske efikasnosti, Zajednica opština učestvovala je na regionalnom projektu „Energetska efikasnost u asocijacijama lokalnih samouprava u jugoistočnoj Evropi (EeMA)”, koji je implementiralo Njemačko društvo za međunarodnu saradnju – GIZ, preko svog *Otvorenog regionalnog fonda za jugoistočnu Evropu*, a uz finansijsku podršku vlada Njemačke i Švajcarske.

jedinice lokalne samouprave je kandidovalo pilot projekte za primjenu mjera energetske efikasnosti, što ukazuje na interesovanje crnogorskih opština za primjenu energetske efikasnosti u lokalnim zajednicama. Izabrana su i prije predviđenog roka realizovana **četiri pilot projekta**:

- **Opštine Danilovgrad** – Opremanje eksploatacionog bunara i instalacija jake struje u zgradi Centra za kulturu Opštine Danilovgrad;
- **Opštine Berane** – Nabavka i izvođenje radova na zamjeni kotla i uvođenje peleta u zgradi JU Dnevni centar Opštine Berane;
- **Glavnog grada Podgorica** – Izrada, transport i montaža fasadne PVC stolarije na zgradi Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine Glavnog grada Podgorica i
- **Opštine Nikšić** – Nabavka i montaža LED svjetiljki u Njegoševoj ulici.

U cilju učvršćivanja saradnje, u Podgorici je **21. aprila 2015. godine** potpisan *Memorandum*

Implementacijom pilot projekata u **Centru za kulturu u Danilovgradu** obezbijeđeni su uslovi za povećan obim kulturnog programa koji se realizuje u ovoj opštini, a Centar za kulturu je istovremeno **prvi javni objekat u Crnoj Gori koji koristi geotermalnu energiju** za potrebe sistema grijanja i hlađenja u zgradi. Realizacijom projekta u **Beranama** obezbijeđeni su bolji uslovi za boravak djece sa smetnjama u razvoju u **Dnevnom centru**, dok je projektima **Glavnog grada i Opštine Nikšić** promovisana primjena mjera energetske efikasnosti. Implementacija svih predviđenih mjera i aktivnosti doprinijeće **značajnoj uštedi u potrošnji električne energije i smanjenju emisije CO₂**. Opštine su dale skoro ravnomjeran finansijski doprinos iz sopstvenih budžeta, kao i kroz rad svojih javnih preduzeća.

Zajednica opština je, u saradnji sa GIZ-ovom kancelarijom u Podgorici, u okviru EeMA projekta, realizovala **medijski praćene promocije pilot projekata** u okviru kojih su potpisani **Memorandumi o razumijevanju između Zajednice opština Crne Gore, GIZ-a i izabranih opština (Danilovgrad, Berane i Nikšić)**.

U okviru projekta izrađena je **Mapa puta za oblast održivog korišćenja energije u opštinama u jugoistočnoj Evropi** i **Mapa puta za pristupanje inicijativi Sporazuma gradonačelnika**, koje je Zajednica opština prezentovala i distribuirala svim jedinicama lokalne samouprave u Crnoj Gori.

Mapa puta je posebna vrsta strateškog dokumenta koji daje predlog aktivnosti koje asocijacije lokalnih samouprava mogu preduzeti u cilju proaktivnog pružanja podrške razvoju **energetski održivih opština** u zemljama jugoistočne Evrope.

Prvi dio Mape puta se fokusira na **izazove, barijere i koristi u složenom procesu razvoja energetski odr-**

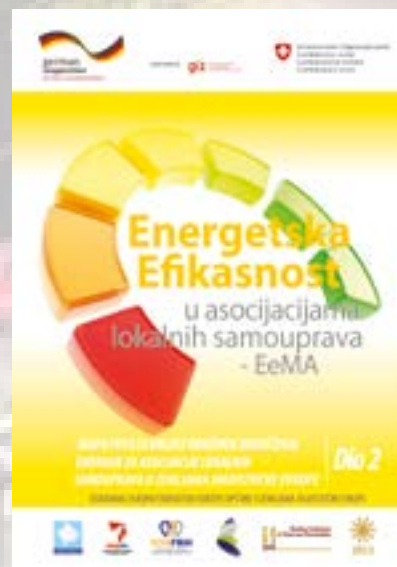
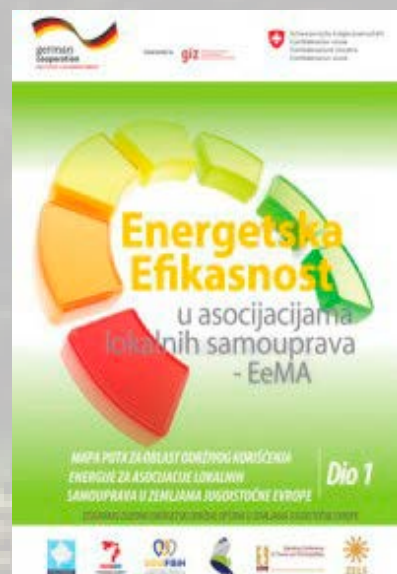
živih opština i da je smjernice za pružanje podrške opštinama u ispunjavanju obaveza u skladu sa relevantnim zakonima i podzakonskim aktima u oblasti energetske efikasnosti.

Drugi dio Mape puta posvećen je **preduslovima i prednostima pristupanja Sporazumu gradonačelnika EU** i metodologiji izrade **Akcionog plana za održivo korišćenje energije (SEAP)**, koji sadrži način prikupljanja i analize podataka potrošnje i smanjenje potrošnje energije u tri sektora: **građevinarstvo, saobraćaj i javna rasvjeta**.

Zajednica opština je učestvovala u studijskim posjetama **Zagrebu, Beču i Beogradu** koje su, sa ciljem razmjene iskustava i znanja u oblasti energetske efikasnosti i usvajanja evropskih iskustava i praksi u ovoj oblasti, organizovane u okviru projektnih aktivnosti EeMA projekta.

Kao finalni proizvod EeMA projekta, izrađena je **Lobbing Strategija za energetski održiv razvoj opština**, koja daje predlog aktivnosti koje asocijacije lokalnih samouprava u zemljama jugoistočne Evrope mogu preduzeti u cilju obezbjeđivanja podrške nacionalne vlasti za osnaživanje energetski održivog razvoja u opštinama.

EeMA projekat je relevantan pokazatelj da je **regionalna saradnja u oblasti energetske efikasnosti na lokalnom nivou korisna i potrebna** i, istovremeno, dobar primjer saradnje sa međunarodnim partnerima koji su zainteresovani za **ulaganje i partnerski odnos sa lokalnom samoupravom**. Opštine su, prilikom realizacije projektnih aktivnosti, pokazale odgovornost i interesovanje za dalju implementaciju projekata energetske efikasnosti.

Upravljanje imovinom u oblasti vodosnabdjevanja i otpadnih voda u jugoistočnoj Evropi

Zajednica opština Crne Gore je bila uključena kao partner na realizaciji aktivnosti na nacionalnom nivou u regionalnom projektu *Upravljanje imovinom u oblasti vodosnabdjevanja i otpadnih voda u jugoistočnoj Evropi*. Glavni cilj projekta je da se *uvođenjem metoda upravljanja imovinom u izabranim pilot opštinama/komunalnim preduzećima unaprijedi efikasnost i transparentnost u upravljanju vodo- vodnom i kanalizacionom infrastrukturom*.

U okviru tri projektne komponente sprovedene su sljedeće aktivnosti:

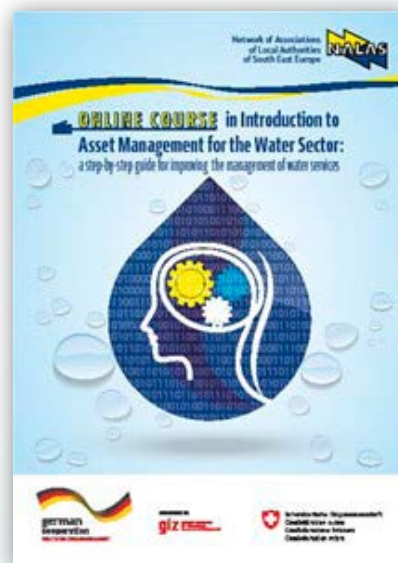
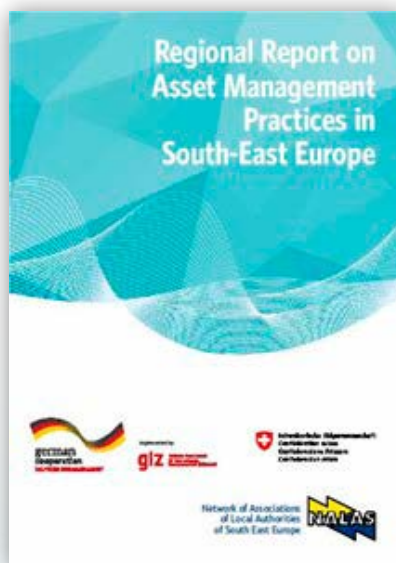
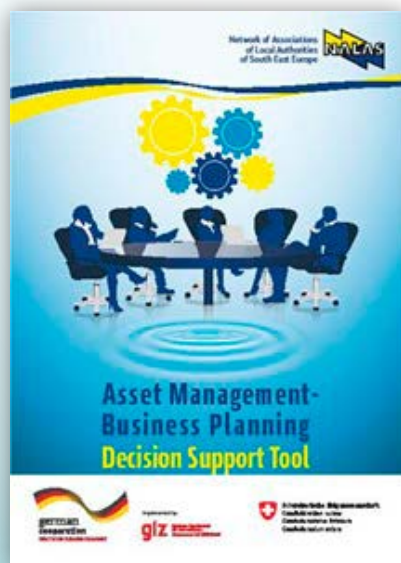
- U cilju podizanje svijesti kod donosioca odluka o uticaju metoda upravljanja imovinom na povećanje efikasnosti i transparentnosti u upravljanju vodovodnom i kanalizacionom infrastrukturom, pripremljeni su *Priručnik za upravljanje opštinskom imovinom – Smjernice za lokalne donosiocce odluka, Regionalni izvještaj o praksama u oblasti upravljanja imovinom i Izvještaj o međunarodnoj praksi u oblasti upravljanja imovinom*. Ova dokumenta su pripremljena radi pružanja informacija lokalnim donosiocima odluka, kako u lokalnoj upravi, tako i u javnim vodovodnim preduzećima, u pogledu najboljeg načina upravljanja imovinom neophodnog za pružanje komunalnih usluga vodosnabdjevanja i upravljanja otpadnim vodama. Svrha ovih dokumenata je da donosiocima odluka približi sistematski pristup upravljanja javnom komunalnom infrastrukturom, kao i da pruži smjernice koje se odnose na uvođenje/unapređenje praksi upravljanja imovinom. Pružajući informacije o integrisanom sistemskom pristupu upravljanja imovinom komunalnih preduzeća, ova dokumenta treba da pruže pomoć donosiocima odluka prilikom:
 - unapređenja organizacione strukture i podjele odgovornosti i poslova u upravljanju imovinom i

– postepenog uvođenja praksi upravljanja imovinom u svakodnevne aktivnosti.

- Nedovoljan nivo održavanja postojeće infrastrukture u sektoru vodosnabdjevanja i upravljanja otpadnim vodama, stalno odlaganje održavanja do nastupanja većih kvarova samo su neki od razloga koji su motivisali NALAS i njegove partnere, uključujući i Zajednicu opština Crne Gore, da se bavi pitanjem *uvođenja instrumenata za podršku upravljanja imovinom u ovim oblastima*. U okviru ove projektne komponente, instrument je testiran u sedam pilot vodovodnih preduzeća, među kojima je bio i Vodovod i kanalizacija DOO Nikšić.
- Na osnovu Priručnika o upravljanju imovinom, instrumenta za podršku upravljanju imovinom i stečenih iskustava i nalaza u projektu, pripremljena je *elektronska obuka*, koja je dostupna na engleskom, srpsko, albanskom i makedonskom jeziku. Zainteresovani polaznici, više informacija mogu dobiti od Mreže asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope (NALAS) posredstvom imejla: info@nalas.eu.

Deset asocijacija lokalnih vlasti iz sedam zemalja Zapadnog Balkana (Crne Gore, Srbije, Albanije, Makedonije, Hrvatske, Kosova i Bosne i Hercegovine) su bile uključene u sprovođenju projektnih aktivnosti na nacionalnom nivou, koje aktivnosti koordinira Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) iz Srbije.

Projekat koji je trajao od septembra 2015. do aprila 2016. godine, finansiran je od strane njemačkog Ministarstva za ekonomski razvoj i saradnju (BMZ) i Vlade Švajcarske, a sprovodili su ga Otvoreni fond GIZ-a za modernizaciju opštinskih usluga i Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope (NALAS). Zajednica opština Crne Gore je jedan od partnera na sprovođenju projekta.

Prikupljanje podataka o otpadu u zemljama jugoistočne Evrope

Jedan od osnovnih preduslova za planiranje i implementaciju integralnog sistema upravljanja otpadom na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, predstavlja posjedovanje pouzdanih informacija o količini i sastavu otpada koji se generiše. Nažalost, u većini država jugoistočne Evrope, postojeće stanje u oblasti upravljanja komunalnim otpadom karakterišu nepouzdati i/ili nepotpuni podaci o fizičkim karakteristikama generisanog komunalnog otpada. Iz tog razloga, krajem 2014. godine, njemačka Agencija za međunarodni razvoj – GIZ, putem Otvorenog regionalnog fonda za modernizaciju opštinskih usluga – ORF MMS, i uz podršku Švajcarske Agencije za razvoj i saradnju – SDC, pristupila je implementaciji projekta „**Prikupljanje podataka o čvrstom otpadu u jugoistočnoj Evropi**”, sa osnovnim ciljem da se opštine i javna komunalna preduzeća u zemljama jugoistočne Evrope osposobe da efikasno prikupljaju i koriste podatke o količini i sastavu komunalnog otpada.

Projekat je realizovan u periodu oktobar 2014. godine – maj 2016. godine, a implementirali su ga Udruženje za oblasti voda i zaštite okoliša „Akvasan mreža” iz BiH, Asocijacija za upravljanje čvrstim otpadom Republike Srbije i Mreža Asocijacija lokalnih samouprava jugoistočne Evrope (NALAS). U realizaciju projekata je bilo uključeno 16 opština i isto toliko javnih komunalnih preduzeća iz Srbije, Makedonije, Crne Gore i BiH.

Zajednica opština Crne Gore je, zajedno sa Privrednom komorom Crne Gore i Ekološkim pokretom Ozon, bila partner na projektu.

Glavni cilj projekta je bio unapređenje kapaciteta komunalnih preduzeća i opština u jugoistočnoj Evropi u efikasnom korišćenju podataka o prikupljenom, tretiranom i odloženom komunalnom otpadu, a, samim tim, i u boljem planiranju upravljanja otpadom na lokalnim nivou.

U većini država jugoistočne Evrope, podaci o fizičkim karakteristikama komunalnog otpada dobijeni mjerenjem, uglavnom ne postoje, već se najčešće koriste nepotpuni i/ili nepouzdati podaci bazirani isključivo na procjenama. Iz tog razloga, osnovni cilj implementacije projekta „Prikupljanje podataka o čvrstom otpadu u jugoistočnoj Evropi”, bio je da se na primjeru 16 opština u okviru 4 države JI Evrope, svi akteri uključeni u sistem upravljanja otpadom, upoznaju sa mogućnostima efikasnog prikupljanja i korišćenja podatka o količini i sastavu komunalnog otpada.

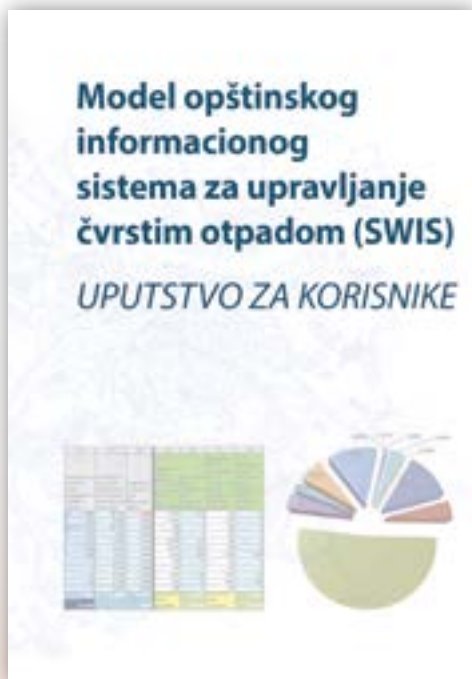

U toku realizacije projekta, u crnogorskim pilot opštinama (Podgorica, Pljevlja, Berane i Kotor) u 2015. godini su izvršena **4 ciklusa mjerenja količine i analize sastava otpada**. Prikupljeni podaci o količini i sastavu komunalnog otpada su se unosili u **model informacionog sistema u domenu upravljanja čvrstim otpadom (SWIS) i troškovno finansijski model (CFM)**.

U aprilu 2016. godine organizovana je **obuka o opštinskim alatima za upravljanje čvrstim otpadom odnosno korišćenju SWIS – modela informacionog sistema u domenu upravljanja čvrstim otpadom i CFM – troškovno finansijski modela**.

Ova dva modela u formi IT aplikacija su namijenjeni za podršku jedinicama lokalne samouprave i njihovim komunalnim preduzećima u procjeni i organizovanju prikupljanja i obrade podataka na način koji bi im pomogao da steknu jasnu sliku o stanju upravljanja otpadom u njihovim zajednicama. SWIS i CFM obezbjeđuju bolji uvid u aktivnosti upravljanja otpadom i daju strukturu troškova, što može poboljšati metodološki i organizacioni okvir upravljanja komunalnim otpadom, što je polazna tačka u razmatranju i planiranju daljih koraka za poboljšanje upravljanja čvrstim otpadom u opštinama.

Obuka je organizovana za opštine i javna komunalna preduzeća koja nijesu bila uključena kao pilot organizacije u projektu.

Upravljanje čvrstim otpadom u ruralnim i priobalnim pograničnim oblastima jugoistočne Evrope

Kao rezultat uspješne saradnje ostvarene tokom sprovođenja projektnih aktivnosti, devet predsjednika opština jadranskog pilot regiona: Lješ, Vau i Deješ, Skadar, Ulcinj, Bar, Herceg Novi, Neum, Slivno i Mljet, potpisali su *Sporazum o saradnji za implementaciju Modela integrisanog upravljanja čvrstim otpadom u pograničnim priobalnim područjima Jadranskog mora u Albaniji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj*. Ceremonija potpisivanja Sporazuma upriličena je u okviru Završne konferencije projekta „Upravljanje čvrstim otpadom u ruralnim pograničnim i priobalnim područjima u regionu jugoistočne Evrope” koja je održana **21–22. juna 2016. godine u Strugi, Makedonija**.

Glavni cilj projekta je bio da unaprijedi uslove konceptualnog i organizacionog okvira za integrisano upravljanje čvrstim otpadom (IUČO) u pograničnim ruralnim i priobalnim područjima jugoistočne Evrope, kroz postizanje sljedećih specifičnih ciljeva:

- analiziranje i izrada *najadekvatnijeg modela integrisanog upravljanja čvrstim otpadom u pograničnim zajednicama*;
- podsticanje *razmjene iskustava i najboljih praksi* između zainteresovanih učesnika, kao i predstavljanje EU konteksta efektivnog upravljanja čvrstim otpadom;
- priprema *mjera i preporuka* budućih politika i njihovo sprovođenje, čime će se ubrzati proces EU integracija;
- stavljanje upravljanja čvrstim otpadom na agendu lokalnih vlasti i lokalnih zajednica (*podizanje svijesti*); i
- jačanje *saradnje između lokalnih i centralnih vlasti* na uspostavljanju dijaloga za kreiranje budućih politika i jačanje ukupnog razvojnog procesa pograničnih i ruralnih zajednica.

Projekat je bio fokusiran na procjenu i izradu modela integrisanog upravljanja čvrstim otpadom koji bi bio efektivan u odnosu na životnu sredinu, a istovremeno ekonomski prihvatljiv, ca ciljem smanjenja povratnih negativnih uticaja neadekvatnog upravljanja čvrstim otpadom na životnu sredinu i ekonomiju, kao i pružanja podrške ekološkom i socio-ekonomskom razvoju pograničnih ruralnih i priobalnih oblasti u zemljama jugoistočne Evrope. Na osnovu pripremljene metodologije i sprovedene procjene uticaja, *izrađeni su modeli integrisanog upravljanja čvrstim otpadom u sva tri pilot regiona (planinski, rječni i priobalni)*. Strateški pristup modela uključio je mjere za upravlja-

nje čvrstim otpadom nastalim u ruralnim oblastima u cilju sprečavanja nastanka plutajućeg otpada koji rijekama dospijeva u more. Pored *mehanizama za unapređenje i podršku sistemima upravljanja otpada na lokalnom nivou*, pripremljene su *mjere i preporuke za unapređenje politika u cilju pružanja podrške za primjenu predloženih modela*. Posebna pažnja je bila posvećena *modalitetima proširivanja usluge sakupljanja komunalnim otpadom u ruralnim područjima, razmatranju metodologija utvrđivanja pokrivenosti uslugom, kao i integrisanja mjera i preporuka u lokalnu regulativu i lokalne planove upravljanja otpadom*.

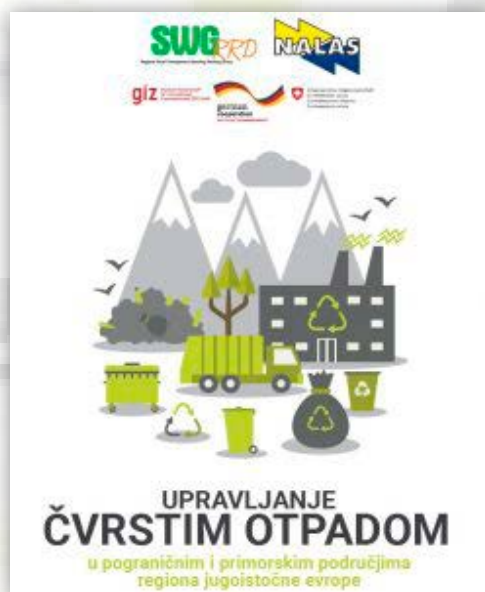
Aktivnosti projekta koji se sproveo **od jula 2015. godine do juna 2016. godine** bile su fokusirane su na tri pilot oblasti:

- 1) **Jadranski priobalni region** Albanije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Hrvatske, koji koordinira NALAS, i asocijacije lokalnih vlasti odnosnih zemalja, u koje je uključena i Zajednica opština Crne Gore. Ova oblast je pogođena čvrstim otpadom koji pluta po vodnim tijelima, koji nastaje u ruralnim naseljima duž morske obale Albanije;
- 2) **Šarski planinski region** koji obuhvata pogranične opštine između Makedonije, Albanije i Kosova, kojim koordinira SWG; i
- 3) **Pogranični region sliva Drine-Save** između Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije i **Drine-Tare** između Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije kojima koordinira SWG.

U projektnim aktivnostima su bile uključene 31 opština i njihova komunalna preduzeće, predstavnici nacionalnih vlasti iz sedam zemalja Zapadnog Balkana, asocijacije lokalnih vlasti, fakulteti i centralne statističke organizacije jugoistočne Evrope. **Bar, Bijelo Polje, Pljevlja, Ulcinj i Herceg Novi** su bile crnogorske opštine koje su sa svojim komunalnim preduzećima učestvovala u realizaciji projektnih aktivnosti.

Crnogorske opštine i komunalna preduzeća imali su priliku da se upoznaju sa modelima na prezentaciji koju je Zajednica opština organizovala 27. juna 2016. godine u Podgorici.

Modele integrisanog upravljanja komunalnim otpadom možete preuzeti sa internet prezentacije Zajednice opština <http://uom.me/2016/06/prezentacija-modela-integrisanog-upravljanja-cvrstim-otpdom-u-ruralnim-i-priobalnim-podrucjima/>

Unapređenje ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi

Prepoznajući značaj zaštite ljudskih i manjinskih prava za demokratski razvoj lokalne zajednice i suživota pripadnika različitih naroda, Zajednica opština Crne Gore se uključila u regionalni projekat „**Unapređenje ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi**“, koji zajednički realizuju Savjet Evrope i Evropska unija.

Cilj projekta je unaprjeđenje pristupa manjina pravima na raznim nivoima vlasti, u skladu sa standardima Savjeta Evrope u ovoj oblasti, a prije svega u skladu sa **Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina i Evropskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima**.

U okviru projekta, tokom 2015. godine realizovana su tri projekta u Crnoj Gori u opštinama Plav, Kotor i Tivat, i to:

– u Opštini Plav – **Otvoravanje Kancelarije za prevođenje**
Kroz projektne aktivnosti formirana je **Kancelarija za prevođenje glavnih opštinskih dokumenata na albanski i srpski jezik**. Takođe, opremljena je konferencijska sala za pružanje usluga prevođenja u kojoj su angažovani su lokalni prevodioci. Prevedena su najvažnija lokalna dokumenata o pravima nacionalnih manjina, Statut Opštine Plav, te Zakon o manjinskim pravima i slobodama na albanski i srpski jezik. Zahvaljujući projektu, obezbijeđeni su uslovi za prevođenje i obraćanje odbornika u skupštini opštine na materinjem jeziku. Kancelarija može poslužiti za potrebe prevođenja u susjednim opštinama u kojima žive pripadnici manjina.

– u Opštini Kotor – **Očuvanje jezika hrvatske nacionalne manjine – časopis „Hrvatski glasnik“**

U periodu trajanja projekta, pripremljen je časopis „**Hrvatski glasnik**“ i objavljeno njegovih 10 izdanja. U Opštini Kotor je, takođe, organizovano pet promocija i panel diskusija o zaštiti manjinskih prava u Crnoj Gori, gdje je dat akcenat na upotrebu jezika hrvatske manjine u štampanim medijima, posebno kroz izdavanje časopisa „Hrvatski glasnik“.

– u Opštini Tivat – **RE asistent u nastavi**

Cilj projekta bio je **unapređenje uslova za edukaciju romske i egipatske djece**, uz angažovanje romskih i egipćanskih asistenta i medijatora u nastavi i poboljšanje pristupa obrazovanju romske i egipćanske djece u Opštini Tivat. U okviru projekta, formirana je **Kancelarija za pitanja RE populacije u OŠ „Drago Milović“**, a čiji su korisnici usluga djeca, roditelji i nastavnici ove populacije. Saradnici angažovani u Kancelariji pružaju značajnu pomoć prilikom prevazilaženja jezičkih barijera koja predstavlja najizraženiju prepreku za redovno školovanje i kvalitetno obrazovanje djece pripadnika RE populacije. Kroz projektne aktivnosti organizovani su jednodnevni izleti za učenike, nagradna likovno-fotografska izložba radova pod nazivom „**Grad svih nas**“, na temu rada i života pripadnika nacionalnih manjina. Takođe, organizovana je „**Predškolica**“, sa ciljem da se djeca pripreme za testiranje i polazak u školu. U Kancelariji se redovno održava dopunska nastava i roditeljski sastanci, informativni razgovori sa nastavnicima. Kao krajnji rezultat projekta, u **Opštini Tivat nema djece pripadnika RE populacije koji se nalaze van obrazovnog sistema**.

Nakon dvanaest mjeseci implementacije projekata, svih 36 malih grantova u sedam zemalja jugoistočne Evrope su očišćeni od strane odbora za odabir. **Projekat Opštine Tivat** je proglašen za **primjer najbolje prakse** i, samim tim, opština je dobila **sredstava za nastavak aktivnosti** predviđenih projektom. Ceremonija dodjele nagrada i potpisivanje ugovora za dodatno finansiranje projekata, održana je 6. aprila 2016. godine u Podgorici.

Planirano je i održavanje manifestacije „**Open day**“ sa ciljem prezentacije dobre prakse drugim lokalnim upravama iz Crne Gore i regiona i analiziranje mogućnosti dijeljenje dobre prakse i stečenog iskustva.

ZAJEDNICA OPŠTINA UČESTVOVALA U DELEGACIJI CRNE GORE U STUDIJSKOJ POSJETI SAVJETU EVROPE

Delegacija Crne Gore, zadužena za pripremu **trećeg Izvještaja o sprovođenju Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima**, boravila je u periodu **13–15. jun 2016. godine** u studijskoj posjeti Savjetu Evrope u Strazburu. Posjeta je organizovana u okviru projekta „**Unapređenje ljudskih prava i zaštita manjina**“, koji podržava **Savjet Evrope i Evropska unija**, a na kojem je Zajednica opština jedan od partnera.

Članovi Delegacije su predstavili ostvarene rezultate u primjeni preporuka Savjetodavnog odbora i Ekspertske misije Savjeta Evrope iz **Drugog izvještaja o sprovođenju Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima u Crnoj Gori**. Eksperti Savjeta Evrope i članovi Delegacije Crne Gore analizirali su rezultate i realizaciju preporuka iz prethodnog Izvještaja i sačinili smjernice za pripremu narednog Izvještaja o primjeni manjinskih jezika u oblasti obrazovanja, kulture, medija, sudskih i upravnih postupaka. Sa aspekta obaveza lokalne samouprave, Izvještaj treba da sadrži relevantne informacije u odnosu na **ostva-**

riavanje prava na upotrebu manjinskog jezika u komunikaciji sa organima lokalne vlasti, kroz mogućnost podnošenja usmenih ili pismenih podnesaka na manjinskom jeziku i dobijanja odgovora na istom, kao i pravo da se na području jedinica lokalne samouprave, gdje manjina čini značajni dio stanovništva, **naziv jedinice lokalne samouprave, nazivi organa i javnih službi koje vrše javna ovlaštenja, naziv naselja, trgova i ulica, poslovnih i drugih firmi i toponima ispisuju i na jeziku i pismu manjine**. Delegaciju Crne Gore činili su predstavnici relevantnih institucija koje su nadležne za sprovođenje Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima u Crnoj Gori, a Zajednicu opština predstavljala je **Ivana Lalević**, sekretar Komisije za društvene djelatnosti Zajednice opština.

Konferencija lokalnih samouprava Zapadnog Balkana

Prva „Konferencija lokalnih samouprava Zapadnog Balkana” održana je 9. i 10. juna 2016. godine u Herceg Novom, u organizaciji Management Systems Certification iz Beograda, a pod pokroviteljstvom Opštine Herceg Novi.

Konferencija je okupila oko 50 učesnika iz Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, predstavnike Zajednice opština Crne Gore, Stalne konferencije gradova i opština Srbije, te lokalnih samouprava iz zemalja regiona i predstavnike akademske zajednice i eksperata.

Konferenciju je otvorila **Nataša Aćimović**, Predsjednica Opštine Herceg Novi koja je naglasila da razmjenom iskustava o primjerima dobre prakse, poboljšanjem legislative, kao i dobrom komunikacijom sa građanima, nevladinim organizacijama i privredom, lokalna samouprava može znatno skratiti put do ostvarenja postavljenih strateških ciljeva.

Generalni sekretar Zajednice opština **Refik Bojadžić** predstavio je specifičnosti crnogorskih opština i aktivnosti koje Zajednice opština preduzima na unapređenju zakonodavnog okvira kojim se uređuje sistem lokalne samouprave, kako bi se obezbijedili adekvatni uslovi za brži ekonomski, društveni i demokratski razvoj lokalnih zajednica. Istakao je da sistem lokalne samouprave u Crnoj Gori karakteriše **jednostепенost i monotipska organizacija** u kojoj sve jedinice lokalne samouprave imaju iste nadležnosti i odgovornosti bez obzira na značajne razlike. **Prednosti** ovakve organizacije su što je prilagođena načelu jednakosti građana i što daje veće šanse za razoj manje razvijenih jedini-

ca lokalne samouprave, a time i regiona, dok su **nedostaci** ovakvog sistema što zanemaruje disproporcije između potreba i problema malih ruralnih opština i većih urbanih opština i gradova. Važan mehanizam koji može biti dio rješenja ovog problema je jača **saradnja među opštinama**, čemu će se posvetiti veća pažnja u narednom periodu.

Imajući u vidu finansijske poteškoće sa kojima se suočava najveći dio opština, istakao je važnost Inicijative koju je Zajednica opština podnijela Vladi Crne Gore za formiranje **revolving fonda** iz kojeg bi se opštinama pod povoljnim uslovima obezbijedila sredstva u vidu kratkoročne pozajmice za **predfinansiranje projekta**, čime bi se osnažili apsorpcioni kapaciteti opština za korišćenje sredstava EU fondova, a što je od suštinskog značaja za proces pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji.

Ukazao je i na Inicijativu koju je Zajednica opština podnijela Vladi za formiranje **Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu**, koje će se posvećeno baviti specifičnim pitanjima i potrebama lokalne samouprave. „To je uslov da napravimo brži napredak u reformi sistema lokalne samouprave i unaprijedimo rad opština i javnih službi čiji su osnivač opštine” – zaključio je Generalni sekretar.

Đorđe Staničić, Generalni sekretar Stalne konferencije gradova i opština Srbije, istakao je da su skupovi predstavnika lokalnih samouprava neophodni i korisni za razmjenu iskustava, jačanje saradnje i realizaciju zajedničkih projekata.

Crnogorske opštine su učesnicima Konferencije predstavile dobre prakse iz više oblasti, i to: **Opština Herceg Novi** u oblasti **očuvanja životne sredine**; **Opština Berane** „**Primjena obračunske osnove u vođenju budžetskog računovodstava**”; Opština Tivat – praksu **privlačenja stranih investicija u Opštini Tivat** i praksu iz oblasti **unapređenja prava manjina kroz uvođenje RE asistenta u nastavi**, te **Glavnog grada Podgorica** praksu „**Uvođenje sistema 48 za efikasniju komunikaciju sa građanima**”.

Konferencija je bila dobra prilika da predstavnici lokalnih samouprava razmjenе iskustava i dobre prakse na teme od posebnog značaja za lokalnu samoupravu iz oblasti životne sredine, energetske efikasnosti, te ekonomskog i društvenog razvoja, ali i odgovore na probleme sa kojima se susrijeću u radu, kao i da uspostave nova partnerstva za buduću saradnju.

XI Generalna skupština NALAS-a

Preko stotinu predstavnika lokalnih samouprava i asocijacija lokalnih samouprava iz jugoistočne Evrope sastalo se 14–15. aprila 2016. godine u Prištini na **XI Generalnoj Skupštini NALAS-a i tematskoj konferenciji posvećenoj povećanju opštinskih investicionih kapaciteta u jugoistočnoj Evropi**.

Tematska konferencija posvećena povećanju opštinskih investicionih kapaciteta bavila se pitanjima uticaja kapitalnih investicija na lokalnom nivou u jugoistočnoj Evropi na stvaranje održivih zajednice koje će efikasnije doprinijeti zadovoljavanju potreba građana, odnosno ulogom dobrog upravljanja opštinskim finansijama u stvaranju povoljnog poslovnog ambijenta i povećanju povjerenja investitora. Uvodna obraćanja imali su **Emil Dragiči, predsjednik NALAS-a, Naim Ismajli, predsjednik Asocijacije opština Kosova, Sabin Palmreter, viši operativni službenik Svjetske banke, kao i Kelmend Zajazi, izvršni direktor NALAS-a**.

U četiri panel diskusije koje su se održale tokom konferencije, bilo je riječi o izazovima u stvaranju održivih zajednica kroz kapitalne investicione projekte u jugoistočnoj Evropi, posmatrano kroz prizmu pet NALAS-ovih radnih grupa; stvaranju povjerenja investitora kroz dobro upravljanje i samoprocjenu opštinskih finansija; iskustvima opština jugoistočne Evrope u uspješnom privlačenju investicija i unapređenju opštinske infrastrukture; kao i o mogućnostima za finansiranje opštinskih investicija u ovom regionu.

Posebnu pažnju prisutnih na Konferenciji je izazvalo izlaganje **Branislava Đuranovića, Predsjednika Opštine Danilovgrad**, koji je kao delegat Zajednice opština Crne

Gore, učestvovao na ovom skupu. Predsjednik Đuranović je kroz izlaganje u panelu koji se bavio privlačenjem fondova i unapređenjem infrastrukture predstavio iskustva Opštine Danilovgrad u privlačenju privatnih, kako domaćih tako i stranih investitora, gdje je posebno naglasio značaj pravovremenog usvajanja prostorno planske dokumentacije, efikasnog rada administracije i stimulativnih komunalnih naknada. Time se afirmiše namjera lokalne uprave da smanjenjem troškova realizacije investicionih projekata omogući dugoročne prihode budžeta i održivost pozitivnih ekonomskih uticaja na lokalnu zajednicu, prije svega kroz otvaranje novih radnih mjesta. Predsjednik Đuranović se osvrnuo na nivo investicionih aktivnosti u Opštini Danilovgrad posljednjih godina, ističući da se investicioni ciklus ne samo nastavlja, već i uvećava imajući u vidu projekte koji su trenutno u fazi realizacije i planiranja.

Takođe, istakao je značaj privlačenja bespovratnih sredstava iz EU fondova, prenoseći iskustva lokalne uprave u

pripremi i implementaciji EU projekata, što lokalnim upravama pruža mogućnost i šansu za obezbjeđivanje bespovratnih sredstava za realizaciju značajnih projekata koji znače unapređenje kvaliteta života svih građana.

Predsjednik Đuranović je istakao značaj saradnje sa Vladom Crne Gore, Zajednicom opština Crne Gore, kao i ulogu NALAS-a u podršci lokalnim zajednicama u jugoistočnoj Evropi u prevazilaženju izazova sa kojima se lokalne uprave susreću u potrebi za konstantnim unapređenjem usluga koje se pružaju građanima.

Izlaganje Predsjednika Đuranovića je izazvalo veliko interesovanje prisutnih, što je bila prilika za uspostavljanje kontakata sa gradonačelnicima iz regiona i predstavnicima međunarodnih institucija, te bilateralne susrete u kojima je istican značaj međusobne saradnje, razmjene znanja i iskustava, naročito u dijelu zajedničkog razvoja projekata i apliciranja za EU fondove.

Drugog dana održan je zvanični dio XI Generalne skupštine NALAS-a tokom koje su razmatrana i usvojena važna dokumenta od značaja za funkcionisanje NALAS-a, ali i brojne preporuke i materijali od značaja za lokalne uprave u jugoistočnoj Evropi. Sjednicu su otvorili: **Emil Dragiči, predsjednik NALAS-a, Breda Pecan, potpredsjednica Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope i Shpend Ahmedi, Gradonačelnik Prištine**, koji su u svojim obraćanjima apostrofirali ulogu NALAS-a kao značajnog partnera kako lokalnim samoupravama u jugoistočnoj Evropi, tako i svim međunarodnim organizacijama i institucijama koje su posvećene razvoju lokalne demokratije i stvaranju efikasnih lokalnih zajednica.

Delegati su usvojili Izvještaj o radu i Finansijski izvještaj za 2015. godinu, kao i Program rada i Finansijski plan za 2016. godinu, a razmatrali su i određena dokumenta koja se odnose na migracionu i krizu izbjeglica; jačanje rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou; kao i upravljanju čvrstim otpadom u ruralnim i obalnim područjima. Po sistemu rotacije, **Naim Ismajli, Gradonačelnik Štite (Kosovo) je izabran za novog predsjednika NALAS-a** u narednom jednogodišnjem periodu.

Tokom XI Skupštine NALAS-a potpisan je i **Memorandum o razumijevanju između NALAS-a i IAWD (Međunarodne asocijacije vodovodnih preduzeća u području rijeke Dunav)**.

Glavni grad Podgorica

Dinamično i ravnomjerno razvijamo Podgoricu

U proteklom periodu uprava Glavnog grada realizovala je planirane **infrastrukturne projekte**, vodeći računa da se Podgorica ravnomjerno razvija i da izgradnjom nedostajućih sadržaja Glavni grad naše države bude prepoznatljiv evropski centar. Istovremeno, kroz obezbjeđenje **stabilnih finansija**, redovno su servisane sve obaveze koje se odnose na javnu funkciju, na zarade zaposlenih, na obaveze prema dobavljačima, kao i izmirivanje velikih kreditnih zaduženja koja su u prethodnom periodu iskorišćena za razvojne projekte.

Završetkom radova na izgradnji crpne stanice „Mareža 1”, čija je vrijednost 1,2 mil.€, riješeno je veoma značajno pitanje kvalitetnog i urednog vodosnadbijevanja građana Podgorice za duži vremenski period. Novi objekat crpne stanice obuhvata sve neophodne moderne sadrža-

je i opremu visoke tehnologije koji su omogućili proširenje kapaciteta ovog vodoizvorišta.

Počela je izgradnja **treće sanitarne kade na deponiji „Livade”**, čija je vrijednost 1,2 mil.€, kao i izgradnja postrojenja za tretman ocjedenih voda čija vrijednost iznosi 2 mil.€. Realizacijom ta dva projekta, Glavni grad će riješiti problem upravljanja otpadom u skladu sa najstrožijim međunarodnim standardima. Uprava Glavnog grada je sprovela i niz aktivnosti kako bi građanima obezbijedila nove sadržaje za pravilno odlaganje otpada. U tom cilju, otvoreno je **četvrto reciklažno dvorište u Orijen-skoj ulici** na kojem su obezbijedene posude za odlaganje svih vrsta otpada.

Zgrada Gradskog parlamenta, nakon završetka svih radova, svečano je otvorena održavanjem 16. sjednice Skupštine Glavnog grada u novom, modernom i savremenom zdanju.

Kroz donaciju **kineske kompanije CRBC**, izgrađen je **dio drugog koridora biciklističkih staza**, od brda Gorica do Trgovinske škole, koji će biti nastavljen do Ulice Vojislav-ljevića na Zabjelu, a u toku je projektovanje ostalih koridora **biciklističkih staza u Podgorici**.

Gradska uprava intenzivno je tokom proteklog perioda radila i na **unapređenju sportske infrastrukture**. U Donjoj Gorici je otvoren teren FK „Mladost Lješkolje” sa pratećim sadržajima koji je izgrađen po svim evropskim standardima. Otvoreno je savremeno sjedište nacionalnog fudbalskog saveza – Kuća fudbala na Starom Aerodromu, kao i dva sportska terena FK „Kom” na Zlatici. Svi sportski objekti urađeni su po najsavremenijim standardima.

Podjednako vodeći računa o svim sugrađanima, uprava Glavnog grada otvorila je i **dva dnevna centra za potrebe penzionera**, i to u Bloku IX, u ul. Vlada Četkovića i u zgradi penzionera na Tuškom putu. Vodeći se tim opredjeljenjem, Glavni grad je zajedno sa resornim ministarstvima partner u realizaciji Regionalnog stambenog programa za izgradnju 120 stambenih jedinica za najugroženije porodice na Koniku koje se već intenzivno grade. U Glavnom gradu vrijedno se radilo i na tome da **putna infrastruktura** na teritoriji cijele Podgorice bude značajno unaprijeđena, u skladu sa planovima i potrebama građana. U proteklom periodu je **asfaltirano više ulica** u mjesnoj zajednici Doljani, kao i Staroj Zlatici. Završena je sanacija Dalmatinske ulice u kojoj je izvršeno postavljanje fekalne kanalizacije. Rekonstruisana je Ulica Petra Prlje u Staroj Varoši, a u cilju ravnomjernog razvoja grada ugrađene su i značajne količine novog asfalta u opštinama u sastavu Glavnog grada – Golubovcima i Tuzima. Sve ukupno, u prethodnom periodu na teritoriji Glavnog grada **asfaltirano je oko 25 km novih saobraćajnica**.

Realizacijom Ugovora o donaciji između Glavnog grada i Ambasade NR Kine, otvoren je **rekonstruisani park na Pobrežju**. Uređenje parka na Pobrežju podrazumijevalo je ugradnju novog i rekonstrukciju postojećeg urbanog mobilijara, izgradnju novih staza, ugradnju dječijih igrališta, kao i dopunu sadnica. U skladu sa

opredjeljenjem gradske uprave da uređuje i unapređuje postojeće i da stvara nove zelene površine po kojima se Podgorica prepoznaje, ali i nastojanjem da kroz partnerstva sa građanima, uspješnim kompanijama i privrednim subjektima, bude prepoznatljiva, uprava Glavnog grada je u saradnji sa kompanijom „Ekoplant“, na Bulevaru Mihaila Lalića učestvovala u **akciji sadenja 25 drvodrednih stabala zelenog hrasta**. Takođe, Glavni grad je podržao i **akciju ozelenjavanja Ćemovskog polja** koju su organizovali Hemofarm, Hemomont i Hemofarm Fondacija. Tom prilikom je zasađeno 100 sadnica, a prve su zasadili **Gradonačelnik Podgorice Slavoljub Stijepović, generalni direktor Hemofarma Ronald Seeliger i izvršna direktorica Hemomonta Snežana Perović**.

Period koji je za nama obilježile su i brojne aktivnosti koje se odnose na **promociju Podgorice kao turističke destinacije**. U okviru saradnje glavnih gradova regiona, turistička organizacija

Podgorice organizovala je „Dane Podgorice u Beogradu“. U okviru sajma turizma „Travel market Skoplje 2016“, u glavnom gradu Makedonije, uz podršku Ambasade Crne Gore u Makedoniji i Turističke organizacije Skoplja, organizovani su „Dane Podgorice u Skoplju“, sa ciljem unapređenja saradnje dva glavna grada i upoznavanja sa turističkom ponudom Podgorice.

Kako bi Glavni grad u što većoj mjeri obogatio svoju turističku ponudu, na ulazu u park šumu Gorica, otvorena je **prva planinarsko pješačka staza** Gorica – Malo brdo – Duklja, u dužini od 12 km. Radi se o višenamjenskoj stazi, pretežno namjene za porodično pješčenje, planinarenje, a jednim dijelom i za biciklizam, koja će doprinijeti popularizaciji aktivnog turizma i zdravih stilova života, kao i promociji raznovrsne i bogate turističke ponude našeg grada.

Sa istim ciljem, pokrenuta je inicijativa da Glavni grad dobije **prvi vidikovac** kod kontrolno-mjernog tornja na Dajbabskoj gori, koji istovremeno predstavlja jedno od

najljepših izletničkih mjesta u Podgorici. U toku je izrada plana za izgradnju pješačkih staza, stepeništa, ugradnju klupa neposredno pored puta do tornja, kao i postavljanja teleskopa u cilju afirmacije ovog lokaliteta kao značajne tačke na turističkoj mapi Podgorice. Rezultat tih aktivnosti jeste da Podgorica sve više postaje turistički grad i bilježi porast broja turista za 25%, kao i porast broja noćenja za 20% u odnosu na prethodnu godinu, a taj trend se i dalje nastavlja.

Glavni grad je i ove godine podržao organizaciju **City Grove festivala** koji se od 13. do 15. maja održao na Stadionu malih sportova, a na kojem su učestvovala neka od najvećih imena regionalne i svjetske muzičke scene.

Potpisivanjem **Deklaracije**, Podgorica se priključila **evropskoj mreži gradova koji promovišu alternativne vidove urbanog saobraćaja – forumu CIVITAS**. Mreža povezuje gradove koji su zainteresovani za razvoj ambicioznih politika urbane mobilnosti i akcija za čistiji, pristupačniji, energetski efikasan i održiv razvoj u gradovima.

U prethodnom periodu urađen je i pušten u rad **web portal za promociju investicionih potencijala Podgorice**. Cilj ovog projekta je da se na jednom mjestu objedine informacije koje će investitorima približiti procedure i pregled kreditnih linija koje nudi, kao i podatke o biznis zonama i slobodnim parcelama u vlasništvu Glavnog grada, mogućnosti za privatno-javna partnerstva u cilju podsticanja preduzetništva i razvoja grada.

Tokom proteklog perioda **Gradonačelnik Podgorice Slavoljub Stijepović** primio je brojne diplomatske predstavnike i strane delegacije sa kojima je razgovarao o saradnji u konkretnim oblastima i realizaciji kapitalnih infrastrukturnih projekata u Glavnom gradu.

Gradonačelnik Stijepović se sastao sa novoimenovanim **Ambasadorom Republike Slovenije Mitjom Mončikom**. Na sastanku je bilo riječi o konkretizaciji saradnje, kroz TAIEX program, kao i o korišćenju sredstava iz IPA fondova u procesu pristupanja EU. Gradonačelnik je, sa saradnicima, primio i **Ambasadora Republike Turske Serhata Galipa, Ambasadora Republike Slovačke Romana Hlobena, Ambasadorku Republike Njemačke Gudrun Elizabet Štajnaker, nerezidentnog Ambasadora Republike Južne Koreje Li Do-Huna**, kao i delegacija počasnog konzulata Crne Gore u Japanu, na čelu sa **zamjenicom konzula Kieko Oku**.

Kao izraz prijateljstva dviju zemalja, **Gradonačelnik Podgorice Slavoljub Stijepović i ministar vanjskih i evropskih poslova Republike Slovačke Miroslav Lajčak**, simbolično su, uoči proslave dešezgodišnjice nezavisnosti, otvorili ulicu pod nazivom „Slovačka ulica”.

PODGORICA NAGRAĐENA ZA DUGOROČNO OPREDJELJENJE ZA ODRŽIVI TURIZAM

Evropska komisija nagradila je Glavni grad Podgoricu za **dugoročno opredjeljenje za održivi turizam** na prvoj zajedničkoj dodjeli nagrada ETIS i Accesible Tourism Awards, koja se 22. aprila 2016. godine održala u Briselu, gdje su Glavni grad i Crna Gora predstavljeni kroz promotivni spot, kao turistička destinacija sa brojnim potencijalima.

Nagrade odaju priznanje izvanrednim dostignućima destinacija koje su, među ostalima, učestvovala u dvogodišnjem pilot projektu Evropskog sistema pokazatelja za turizam ETIS. U ETIS-ovoj pilot fazi projekta učestvovalo je preko 100 destinacija kako bi pomogle da se razviju standardizovan evropski pristup ocjenjivanju i kontroli dostignuća u upravljanju održivim i pristupačnim turizmom.

CENTRALA PROSLAVA DANA EVROPE U PODGORICI

Zamjenik gradonačelnika Podgorice Časlav Vešović, šef sektora za saradnju u Delegaciji EU u Crnoj Gori Andre Lis i predstavnica Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Tamara Srzentić svečano su otvorili centralnu proslavu povodom obilježavanja 9. maja – Dana Evrope koja je održana ispred zgrade EU Info centra u Podgorici.

Zamjenik gradonačelnika je, tom prilikom, podsjetio da je prošlo je sedam decenija od kada je Evropa uspjela da povрати mir i više je od šezdeset godina od Šumanove deklaracije, naglašavajući da u slavu tih događaja, na taj datum obilježavamo dvije značajne stvari: sna-

gu koja je porazila fašizam i mudrost koja je ujedinila Evropu.

POTPISAN SPORAZUM O SARADNJI IZMEĐU GLAVNOG GRADA I UNIVERZITETA CRNE GORE

Glavni grad Podgorica i Univerzitet Crne Gore potpisali su **Sporazum o saradnji** kojim je predviđeno strateško i praktično uvezivanje naučno-istraživačkog, ekspertskog i kulturno-umjetničkog potencijala državnog Univerziteta sa institucijama Glavnog grada. Sporazum su potpisali **Gradonačelnik Slavoljub Stijepović i rektorka Radmila Vojvodić**.

Sporazum je, kako je ocijenjeno prilikom potpisivanja, sadržajan i obuhvata sve oblasti koje su predmet obrazovanja i naučno-istraživačkog rada, a mogu biti od koristi Glavnom gradu, njegovim institucijama i građanima, ali i studentima i nastavnicima UCG.

GLAVNI GRAD DOBIO TRG NEZAVISNOSTI

Uoči svečane proslave deset godina od obnove nezavisnosti i hiljadu godina državnosti, **Gradonačelnik Podgorice Slavoljub Stijepović**, u prisustvu mnogobrojnih građana, svečano je otkrio ploču na Trgu nezavisnosti. Na taj način glavnom gradskom trgu poklonjeno je ime jednog od najspektakularnijih i najznačajnijih datuma u bogatoj istoriji naše države.

U OKVIRU MANIFESTACIJE „DAN NAJBOLJIH” NAGRAĐENI PODGORIČKI OSNOVCI I SREDNJOŠKOLCI

U okviru manifestacije „Dan najboljih” i ove godine su uručene **nagrade najboljim učenicima osnovnih i srednjih škola u Podgorici**. Glavni grad je nagradio 397 učenika osnovnih škola koji su dobitnici diplome „Luča”, kao i devet učenika koji su osvojili jedno od prva tri mjesta na državnim takmičenjima.

U čast najboljih maturanata Podgorice upriličena je svečanost u hotelu „Ramada”, u kongresnoj sali „Milenium” za 313 učenika iz 12 srednjih škola u Podgorici.

Njih 267 je dobilo diplomu „Luča”, 32 učenika su nagrađena na državnim takmičenjima, dok su njih 14 đaci generacije. Nagrade srednjoškolcima uručio je **Gradonačelnik Podgorice Slavoljub Stijepović**.

DANILO RAKOČEVIĆ

Opština Andrijevica

Značajni radovi u Andrijevi

Na teritoriji Opštine Andrijevice uveliko se izvođe radovi na nekoliko lokacija, a, kao što je i najavljeno, prva polovina 2016. godine obilježena je novim gradilištima. U nastavku je dat pregled projekata koji su realizovani, ali i onih koji su otpočeti u navedenom periodu i dalje se realizuju:

Izvođač radova na **gradskom vodovodu** uspješno je završio ukop cijevi prečnika 800 mm u dužini od 3,2 km, čime je završena **prva dionica vodovoda od izvorišta do male hidrocentrale**. Sada su u toku pripremni radovi za drugu dionicu vodovoda u dužini od 4 km, prečnik cijevi je 320 mm. Ovim se projektom, kako smo i u prethodnim obraćanjima saopštili, mijenjaju stare azbestno-cementne cijevi znatno manjeg profila koje su opasne po zdravlje i istovremeno obezbjeđuje dopremanje veće količine vode za potrebe grada i sedam mjestnih zajednica. Realizacijom ovoga projekta, u skladu sa savremenim standardima zaštite pitke vode, bitno će se popraviti kvalitet snabdijevanja naših građana vodom.

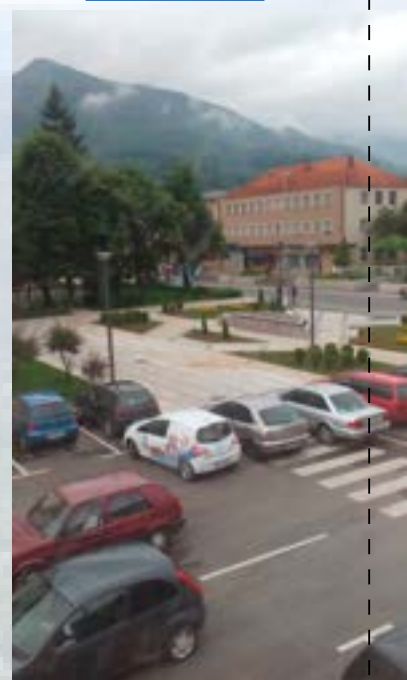
Završeni su radovi na **rekonstrukciji gradskog jezgra**. Investitori na ovom projektu su bili: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Direkcija javnih radova i Opština Andrijevica. Tehničku dokumentaciju je pripremio „Civil engineer” D. O. O., a izvođač radova je bio „Inženjering put” D. O. O. Podgorica. Ovim projektom znatno je iskorišten i uljepšan prostor u centru grada, postavljene su klupe i rasvjeta, proširen i obilježen parking, postavljena signalizacija, i dr.

U Andrijevi je ove godine planirana **izgradnja „Kuće voća”**. Ideja o izgradnji ovakvog objekta potekla je od Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, proizvođača, Opštine, privrednika i drugih aktera uključenih u razvoj poljoprivrede. Kuća voća, kao jedan u nizu sličnih tematskih objekata, namijenjen je svima onima koji su uključe-

ni u proizvodnji i razvoj proizvodnje u ruralnim područjima. Ovo je objekat koji će biti zbirna stanica, ali i edukativni centar za sve one stanovnike koji se bave ili žele da počnu da se bave sa poljoprivrednom proizvodnjom. Početak ovog projekta obilježio je konkurs Ministarstva održivog razvoja i turizma za **idejno urbano-arhitektonsko rješenje objekta**. Autorski tim diplomiranog inženjera arhitekture Mr Elvire Muzurović, specijaliste arhitekture Mirze Mulića i saradnika Nemanje Mitrovića, studenta arhitekture, pobjednik je konkursa. Kako su naveli u konceptualnom obrazloženju rješenja, **cilj je da se formira mjesto u originalnom kontekstu. Mjesto susreta i razložnih posjeta koje će nadilaziti osnovnu funkciju: otkup i preradu voća i edukativni centar sa administracijom koji bi bili zatvorena cjelina. Arhitektip je naden u organizaciji otvorenog domaćinstva koje u sebi sadrži nosilogečne dispozicije objekata koji omogućavaju polivalentnost različitih funkcija. Urbana tradicija Andrijevice koja se nalazila na mnogim karavanskim putevima takođe je bila inspirativna. Lokacija Kuće voća se nalazi i na planinarskom putu Andrijevica-Tovarnica-Oblo brdo-Štavna-Komovi, pa se ovim rješenjem nudi mjesto za posjetu i kampovanje, što sugerise razvoj novih funkcija**. Sada su u toku radovi na pripremi projektne dokumentacije.

Opština Andrijevica je sa Delegacijom Evropske Unije u Crnoj Gori potpisala ugovor za realizaciju novog projekta pod nazivom **Revitalizacija lokalnih zajednica kroz razvoj turizma i rad sa mladima**. Projekat je odobren u okviru prekograničnog poziva sa Kosovom, i finansiran je od strane Evropske Unije. Glavni vodeći aplikant je Opština Andrijevica, partner sa crnogorske strane je Studentski sportski savez Crne Gore, dok su partneri sa kosovske strane Opština Junik i NVO MDAF. Opšti cilj projekta je da se doprinese društveno-ekonomskom razvoju prekogranične oblasti kroz zajedničke inicijative koje se fokusiraju na turizam i mlade. Specifični cilj projekta je da se osnaži održivi razvoj i promocija turizma u Andrijevi i Juniku, kroz unapređenje infrastrukture i osnaživanje mladih. Ukupna vrijednost projekta je 556.000€, od čega je 269.000€ predviđeno za projektne aktivnosti u Andrijevi, a preostala sredstva za Kosovo. Od predviđenih 269.000€, 229.000€ je doprinos EU, a 40.000€ doprinos Opštine.

MILOJE BAKIĆ

Značajni projekti u barskoj opštini

Protekli period u gradu pod Rumijom, koji čuva bogatu kulturno – istorijsku tradiciju, obilježile su razne aktivnosti i realizovani su značajni projekti koji predstavljaju napredak u razvoju Bara, kao dinamičkog centra Crne Gore. Među najznačajnijim infrastrukturnim projektima u 2016. godini izdvajamo:

Početak radova na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži – projekat će u narednom periodu obezbijediti značajno bolje vodosnabdijevanje pojedinih dijelova Bara, regulaciju otpadnih voda, pomoći razvoju turizma i znatno doprinijeti očuvanju životne sredine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 8.329.530,00€ i podrazumijeva radove na izgradnji vodovodne i kanalizacione mreže u naseljima Šušanj, Čanj, Zankovići, Sutomore, Bjeliši, Polje i u užem gradskom jezgri Bara u dužini od 14.17 km, kao i na izgradnji rezervoara u Šušnju kapaciteta 1.200 m³, čime će se značajno poboljšati vodosnabdijevanje u II i III visinskoj zoni; Projekti **poboljšanja vodosnabdijevanja** za naselja **Zaljevo, Tomba i Mandarinici**;

U cilju kvalitetnije saobraćajne povezanosti i bolje prohodnosti, završena je **rekonstrukcija saobraćajnice u Sutomoru i proširenje stajališta za autobuse**;

U Luci Bar otvoren je **prvi crnogorski granični prelaz za kontrolu hrane prema standardima EU**, koji je od velikog značaja za Opštinu Bar i našu državu, jer će ulazna tačka za hranu omogućiti bolju kontrolu namirnica koje se uvoze u Crnu Goru, ali i skraćenje procedura od čega će korist imati i privrednici; **Izgradnja sistema kontrolisanog sakupljanja, odvođenja i sagorijevanja deponijskog biogasa na eko baklji** na deponiji komunalnog otpada Možura – vrijednost investicije nakon završene tenderske procedure iznosi 288.791,98€, a očekivani rok završetka radova je septembar 2016. godine;

Pojekat **sanacije odlagališta „Čafe“** – procijenjena vrijednost projekta je blizu četiri miliona eura, a sam projekat će biti finansiran kroz IPA program, Komponenta III Regionalni razvoj; Projekat **sanacije i rekonstrukcije mosta u Virpazaru** realizovan je u saradnji sa Direkcijom javnih radova Crne Gore i Vojskom Crne Gore.

Od oktobra 2014. godine, dolaskom broda „MS Berlin“ u organizaciji Global Ports Holding, Bar se zvanično našao na **mapi atraktivnih svjetskih krizing destinacija**. Ipak, za 2016. godinu najavljena je posjeta sedam kruzera koji će tokom ove godine posjetiti Bar, sa preko 10.000 turista, što će značajno obogatiti turističku ponudu i povećati prihode lokalne privrede. Prvi od sedam brodova, britanske kompanije „Thompson Celebrati-

on“ sa 1350 put-

nika i 550 članova posade, uplovio je u Bar 11. maja, dok je drugi uplovio 8. juna.

Ukupni napor koji Opština Bar čini kada je u pitanju **izgradnja hotelskih kapaciteta** su dali rezultat u naseljima Dobra Voda, Veliki pijesak i u Sutomoru. Naime, izgrađeno je nekoliko novih hotela sa četiri zvezdice, a za par hotela su izdate građevinske dozvole i očekuje se skora izgradnja. Kada se svemu tome dodaju postojeći kapaciteti Čanja, budući kapaciteti Maljevika i Kraljičine plaže, zaokružuje se slika **Projekta revitalizacije barske rivijere**, gdje će ova naselja biti prepoznata kao značajne turističke destinacije u koje će se turisti rado vraćati i boraviti.

U okviru proslave desetogodišnjice obnove nezavisnosti Crne Gore i hiljadu godina državnosti Opština Bar je, u saradnji sa JP „Kulturni centar“, Turističkom organizacijom Bar i JP Sportsko-rekreativni centar „Topolica“, osmislila **bogat kulturno – umjetnički program**. Tim povodom u Baru je organizovana izložba „Kult Svetog Vladimira Dukljanskog“ i promovisano kapitalno djelo – monografija „Dukljanski knez – Sveti Vladimir“, gdje je objedinjena difuzna građa o istorijskoj ličnosti i svecu, čiji se kult poštuje ne samo u Crnoj Gori, već i u Albaniji, Bugarskoj, Makedoniji, Rusiji i Srbiji.

Prethodni period rada barske lokalne uprave obilježila je značajna **međunarodna saradnja** i nastavljen je sa radom na uspostavljanju i jačanju **saradnje sa međunarodnim organizacijama**, gradovima, regijama, stranim diplomatama zaduženim za Crnu Goru i kompanijama iz inostranstva.

Predsjednik Opštine Bar dr Zoran Srzentić i **župan Maribora dr Andrej Fištravec** potpisali su **Sporazum o prijateljstvu i saradnji između Opštine Bar i grada Maribora**. **Počasni konzul Crne Gore u Turskoj dr Akkan Suver** boravio je u zvaničnoj posjeti barskoj lokalnoj upravi i na sastanku sa **dr Zoranom Srzentićem** razgovarao o mogućnostima za unaprijeđenje sadašnje saradnje između Crne Gore i Turske, odnosno uspostavljanja saradnje između Opštine Bar i jedne turske opštine. U okviru obilaska evropskih zemalja, barsku lokalnu upravu posjetila je **delegacija iz Šangaja – distrikta Hongkou u Narodnoj Republici Kini**, sa kojim Opština Bar ima potpisan **Sporazum o prijateljstvu i saradnji**, kako bi sa predsjednikom dr Zoranom Srzentićem konkretizovali buduću realizaciju zajedničkih aktivnosti koje su u Sporazumu definisane.

U namjeri poboljšanja poslovnog ambijenta barskim privrednicima, Opština Bar je, u saradnji sa Unijom poslodavaca Crne Gore, organizovala **okrugli sto** pod nazivom „**Bez barijera. Da posao ne stoji.**“ Okrugli sto je organizovan u okviru istoimene kampanje koju sprovodi program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, u partnerstvu sa Ministarstvom finansija i uz finansijsku podršku Britanske ambasade u Podgorici.

MILICA RADOJIČIĆ

Opština Berane

Berane na razvojnem putu

IZGRADNJA POSTROJENJA ZA TRETMAN OTPADNIH VODA

Predsjednik Opštine Berane Dragoslav Šćekić, ministar održivog razvoja i turizma Branimir Gvozdenović, šef sektora za saradnju u Delegaciji EU u Crnoj Gori Andre Lis i v. d. generalnog direktora za koordinaciju programa pomoći EU u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija Ana Vukadinović svečano su otvorili radove na izgradnji postrojenja za tretman otpadnih voda i kanalizacione mreže u Beranama.

Ovo je do sada najveći projekat u Beranama koji je finansiran od strane Evropske unije, a od čije će realizacije svi građani Berana imati direktnu i očiglednu korist – istakao je **Predsjednik Šćekić**.

Realizacijom ovog projekta, čiji je završetak planiran za decembar 2018. godine, značajno će se unaprijediti kvalitet komunalne infrastrukture u Opštini Berane, a sve u korist građana i sjevernog regiona naše države – naglasio je, između ostalog, **ministar Branimir Gvozdenović**.

Andre Lis je istakao je da će biti izgrađeno 21 km kanalizacione mreže, šahte, riječni prelazi, 1,4 km kolektora za atmosferske vode, te da će sadašnji sistem kolektora biti dodatno unaprijeđen i saniran.

Ugovor za projektovanje i izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Opštini Berane, potpisan je na 6.101.739,29€, dok je ugovor za izgradnju kanalizacione mreže potpisan na iznos od 4.881.918,44€.

BERANE MOŽE DA PONESE NAZIV NAJVEĆEG EVROPSKOG GRADILIŠTA U CRNOJ GORI

Nova hala sportova će biti gotova do početka nove školske godine i nove sportske sezone, čime će se u Beranama poslije petogodišnje pauze vratiti kolektivni sportovi koji su nekada bili ponos grada. Očekuje se realizacija projekata obnove stare hale sportova. U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, teku aktivnosti na **izgradnji nacionalnog CITES centra za prihvatanje zaštićenih životinja**, za šta je Opština Berane sredstava za pripremu projektne dokumentacije dobila od međunarodnih fondova.

SANACIJA NEKADAŠNJEG ODLAGALIŠTA KOMUNALNOG OTPADA VASOVE VODE

Državna sekretarka Ministarstva održivog razvoja i turizma Daliborka Pejović i Predsjednik Opštine Berane Dragoslav Šćekić najavili su početak **projekta sanacije odlagališta Vasove vode** na konferenciji za novinare koja je nedavno tim povodom organizovana.

Predsjednik Šćekić je, između ostalog, kazao da početak sanacije Vasovih voda predstavlja značajan korak u rješavanju ekoloških problema u Crnoj Gori, a posebno u Beranama, dok je državna sekretarka Pejović istakla značaj preduzetih aktivnosti na planu hitnih intervencija na sprečavanju ra-

znošenja otpada sa postojećeg odlagališta duž Lučkog potoka i odnošenja otpada u rijeku Lim.

Druga faza ovog projekta obuhvata izradu glavnog projekta sanacije neuređenog odlagališta i samu sanaciju. Poslovi kanaliziranja Lučkog potoka povjerena je preduzeću „Tehnoput“. Nadležni su na konferenciji naglasili da se može očekivati da krajem tekuće godine bude izabran izvođač radova koji će raditi trajnu sanaciju deponije na Vasovim vodama. Sredstva za sanaciju neuređenog odlagališta na Vasovim vodama obezbijedena su iz kapitalnog budžeta Crne Gore. Vrijednost prve faze projekta je oko 110.000€, dok je procijenjena investiciona vrijednost radova druge faze oko milion i po eura.

USPJEH BERANSKOG AMATERSKOG POZORIŠTA

Ekipa amaterskog pozorišta Centra za kulturu na 46. Festivalu dramskih amaterskih pozorišta u Bijelom Polju, koji je održan početkom juna mjeseca, osvojila je **prvo mjesto**, zajedno sa Mojkovačkim glumačkim ansamblom.

Sa predstavom „Idemo u lov“, koja je rađena po romanu Žorža Fejdoa, u režiji Gorana Bjelanovića, ekipa iz Berana osvojila je i nagrade za najbolju režiju, žensku ulogu, bravuru „Fuad Zaimović Strela“, kao i za najbolje kostime i scenografiju.

Pravo predstavljanja amaterske scene Crne Gore na festivalima u okruženju pripalo je glumcima iz Berana, koji će sa predstavom „Idemo u lov“ učestvovati na Festivalu dramskih amatera EX YU u Trebinju i na Ubu na „Repasaž“ Festivalu.

IRINA KASTRATOVIĆ

Opština Bijelo Polje

Od izgradnje fabrika do rekonstrukcije ulica

Nakon što su proglašene četiri biznis zone, ove godine će u Bijelom Polju biti izgrađene **tri fabrike**: jedna za bezdimno sušenje mesnih proizvoda, druga za prerađu mlijeka i mliječnih proizvoda i treća za prerađu drveta. Ove tri fabrike otvoriće nova radna mjesta i značajno smanjiti stopu nezaposlenosti u Bijelom Polju. U infrastrukturu Bijelog Polja u prosjeku se uloži oko 20 mil.€ godišnje, a intenzivno se radi i na valorizaciji Đalovića pećine, jednog od najznačajnijih turističkih potencijala ove opštine, kao i na otvaranju bjelopoljske strane Bjelasice, gdje bi već od naredne godine mogle biti u funkciji prve ski staze. Upravo su ove teme bile predmet nedavnih razgovora koji su opštinski zvaničnici imali sa predstavnicima Vlade Crne Gore i nadležnih državnih organa.

PREMIJER ĐUKANOVIĆ BORAVIO U BIJELOM POLJU

Premijer Crne Gore Milo Đukanović sa saradnicima je **06. 07. 2016. godine** posjetio Opštinu Bijelo Polje i sa opštinskim čelnicima razgovarao o postignutim rezultatima i pravcima daljeg razvoja opštine. Premijer Đukanović je istakao da je Bijelo Polje pokazni primjer dobrog razvoja za ukupni sjeverni region države, čemu u značajnoj mjeri doprinose i projekti poput izgradnje tri fabrike, priprema biznis zone na prostoru nekadašnjeg Vunarskog kombinata, i niz drugih vidova ulaganja investitora u ovu lokalnu samoupravu. Između ostalog, govorio je i o značaju **olakšica za razvoj biznisa koje obezbjeđuje Država Crna Gora**, a koje su, zajedno sa **povlasticama koje svojom politikom obezbjeđuje Opština Bijelo Polje**, kvalitetna osnova za valorizaciju nekadašnjih nekadašnjih industrijskih prostora, uključivanje uspješnih domaćih kompanija i Investiciono razvojnog fonda na ovom području, te značajan **impuls povećanju zaposlenosti i ekonomskom razvoju Bijelog Polja**.

Po njegovom mišljenju, Bijelo Polje je napravilo kvalitetan **sanacioni plan za lokalne finansije**, čemu je u velikoj mjeri doprinio i aranžman koji je lokalna uprava napravila sa Ministarstvom finansija i Poreskom upravom oko reprograma duga.

– Zahvaljujući tome, došlo se do plana **održive otplate dugova iz prethodnog perioda** i stvorene su pretpostavke da se može **racionalno investirati u razvoj** – kazao je Đukanović, ističući da će Vlada i ubuduće podržavati dobre projekte lokalne uprave. „Prije svega, mislim na **sistem za prečišćavanje otpadnih voda**, što je važna infrastrukturna pretpostavka za razvoj biznisa u ovoj opštini. Mislim da bismo uskoro mogli očekivati realizaciju ovog projekta, imajući u vidu i obezbijedeni grant kao izvor finansi-

ranja prve faze realizacije toga projekta. Veoma je važno da smo u Bijelom Polju došli do novih radnih mjesta. Želim da naglasim da smo u 2015. godini imali **rast zaposlenosti** u Bijelom Polju u odnosu na 2014. godinu, ta da se tendencija se nastavlja i u prvoj polovini 2016. godine, u odnosu na prvo polugođe prethodne godine, ali najvažnije je da imamo **tri konkretna proizvodna projekta koji su u završnoj fazi**, pa je za očekivati da do kraja ove godine ili početkom naredne imamo otvorenih još **nekoliko stotina novih radnih mjesta**. U pitanju su projekti koje realizuju kompanije Franca, Pelengić trejd i Milk kraft” – kazao je Đukanović.

Sa Premijerom u posjeti Bijelom Polju bili su najvažniji predstavnici crnogorske vlasti, što je bila dobra prilika da se procijene postignuti nivoi realizacije određenih projekata, te da se precizira i intenzivira dinamika završetka narednih.

– U prvom redu, tu je nastavak poslova koji nas očekuju na **finansijskoj konsolidaciji lokalnih uprava**, kojima pripada i Bijelo Polje, definisanje **nastavka određenih infrastrukturnih projekata** u kojima je Vlada već više od decenije najznačajniji partner Bijelog Polja, kao i utvrđivanje dinamike realizacije razvojnih projekata koji su istorijski krucijalni za budućnost Bijelog Polja, pri čemu prvenstveno mislim na otvaranje **bjelopoljske strane Bjelasice i projekat Đalovića pećine**. Segment koji posebno ističem ovom prilikom je nastavak **zajedničke podrške sa državnog i lokalnog nivoa preduzetničkim idejama** i onome što u krajnjem treba da dovede do rješavanja problema visoke stope nezaposlenosti u Bijelom Polju. Takođe, ove godine prvi put nakon Drugog svjetskog rata imamo situaciju da se grade tri velike fabrike u Bijelom Polju, a još neki privredni subjekti pregovaraju sa strateškim partnerima, ili na nivou direktnog partnerstva i ekstenzije sadašnjeg poslovanja ili privatnog partnerstva ili po pitanju grinfield investicija. U tome smo od Premijera dobili konkretnu podršku – kazao je **Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić**.

Nakon sastanka sa lokalnim zvaničnicima, premijer Đukanović je obišao fabrike u izgradnji „Pelengić trade” i „Mesopromet”, u Nedakusima.

FABRIKA ZA BEZDIMNO SUŠENJE MESA BIĆE ZAVRŠENA DO POLOVINE LJETA

A fabriku za bezdimno sušenje mesa, koji gradi preduzeće Franca sa italijanskim partnerima, nedavno su u zajedničkoj posjeti obišli i **predsjednik Odbora direktora Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore Zoran Vukčević, Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić, direktor preduzeća „Franca” Hilmiya Franca i direktor Atlas banke Đorđe Đurđić.**

Ova investicija je vrijedna oko 6 mil.€ eura, gdje je Investiciono-razvojni fond, zajedno sa bankom i Opštinom, podržao ovaj projekat u iznosu od 3 mil.€ po izuzetno povoljnim uslovima, dok je 3 mil.€, zahvaljujući Ministarstvu poljoprivrede, obezbijedeno kod „Abu-dabi” fonda.

Fabrika bi trebalo sredinom ljeta da bude puštena u rad, sa stotinu novih radnih mjesta, a **direktor kompanije „Franca” Hilmiya Franca** kaže da je ovo jedini pogon ove vrste na Balkanu koji će moći da izvozi proizvode na evropsko tržište.

Predsjednik Opštine Aleksandar Žurić je istakao da će ova fabrika značajno uticati ne samo na Bijelo Polje, već i na čitav region, te da će u ovoj godini, osim ove, u Bijelom Polju biti izgrađene još dvije fabrike. To će doprinijeti da se Bijelo Polje dodatno pozicionira kao regionalni centar, sa riješenim najkrupnijim infrastrukturnim problemima i sa konturama urbane sredine koju je dobilo realizacijom takvih projekata. Investitori su to prepoznali, pa je Opština dobila ono što joj je i bio postavljeni cilj – **nove investicije, otvaranje novih radnih mjesta i perspektivu za mlade ljude u najskorijoj budućnosti.**

Kreditori ovog projekta su Investiciono razvojni fond i Atlas banka. **Glavni izvršni direktor Atlas banke Đorđe Đurđić** je kazao da projekat koji kompanija Mesopromet realizuje u Bijelom Polju zadovoljava sve standarde, jer je to izuzetan razvojni potencijal i potencijal za otvaranje novih radnih mjesta, dok je **direktor Investiciono razvojnog fonda Zoran Vukčević** posebno istakao značaj novog postupka proizvodnje trajnih i polutrajnih proizvoda, koji će zadovoljiti sve standarde Evropske unije i potrebe tog tržišta.

ULICA LENKE JURIŠEVIĆ U NOVOM RUHU

Uporedo sa tim, intenzivno se radi i na poboljšanju uslova života građana Bijelog Polja, tako da je ovih dana **Direkcija javnih radova Crne Gore** završila **asfaltiranje ulice Lenke Jurišević**, čija je rekonstrukcija bila vrijedna 140.000€. Osim asfalta, ova

ulica dobila je novi vodovod i kanalizaciju i uređen park, gdje je postavljena spomen skulptura za nastradale u Štrpcima. Takođe, uskoro se očekuje i završetak radova u **Mojkovačkoj ulici**, koja će dobiti novi afaltni zastor, rasvjetu, vodovod i kanalizaciju, u vrijednosti od 625.000€. Naravno, ni seosko područje nije zapostavljeno, pa je Komunalno preduzeće „Lim” ovih dana intenzivno radilo na **saniranju udarnih rupa** na putu prema Godijevu, dok je **Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje** finansirao radove nasipanja puteva i sanacije udarnih rupa u više bjelopoljskih mjesnih zajednica.

KULTURNA DEŠAVANJA U BIJELOM POLJU

Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić i bivši učitelj Milun Petrić otvorili su rekonstruisani objekat područnog odjeljenja **Osnovne škole „Braća Ribar” na Brzavi**, u okviru obilježavanja Dana osnovne škole „Braća Ribar” u Zatonu, a sve u znak desetogodišnjice od obnavljanja nezavisnosti Crne Gore.

Škola na Brzavi ima tradiciju dugu 140 godina, a područno odjeljenje Osnovne škole „Braća Ribar” u Zatonu funkcioniše od 1956. godine. Škola na Brzavi formirana je 1876. godine i od tada do danas ima ulogu obrazovanja, vaspitanja i prosvjetiteljstva u ovom kraju. Ove školske godine u Brzavi nastavu je pohađalo 13 učenika gdje se, kao i u matičnoj školi, nastava odvija u skladu sa najkvalitetnijim nastavnim programima. Rekonstrukcija škole je realizovana radi stvaranja što boljih uslova za kvalitetno funkcionisanje prosvjete u Bijelom Polju.

U Bijelom Polju je, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Crne Gore i Opštine Bijelo Polje, i u organizaciji JU Centra za djelatnosti kulture, održan **46. Festival dramskih amatera Crne Gore**. Festival je okupio značajan broj mladih umjetnika koji su svoje glumačko umjeće pokazali u velikom broju prikazanih predstava.

KEMAL MUSIĆ

Novosti iz prijestonice crnogorskog turizma

U proteklom periodu Opština Budva je predano radila na realizaciji projekata koji su primarno imali za cilj poboljšanje životnih uslova naših građana. Kroz brojna ulaganja u investiciono-razvojne projekte, aktivno doprinoseći razvoju turističke metropole Crne Gore, Opština Budva je u znatnoj mjeri radila na razvoju grada i njegovih infrastrukturnih, ekonomskih, turističkih, društvenih, kulturnih i drugih potencijala, od kojih ovdje navodimo samo reprezentativnije.

Nedavno je otvoren savremeno opremljen **akva parka na brdu Topliš iznad Budve**, najveći i naj-reprezentativniji na ovom dijelu Jadrana. Ovaj jedinstveni projekat realizovan za nešto

Otvoren je **bioskop „Cadmus Cineplex“** čime je Budva nakon više od deceniju ponovo dobila veliko platno. Ovaj multifunkcionalan objekat, sa 280 sjedišta i četiri moderno opremljene sale, od čega je jedna namjenjena najmlađima, u potpunosti odgovara svjetskim standardima i svojim kvalitetom i tehnološkim mogućnostima koje pruža posjetiocima.

Realizovan je dio administrativnih poslova oko izgradnje **Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju**. Prostor koji je namjenjen za budući Centar nalazi se u stambenom-poslovnom objektu smještenom u centru grada i zauzima površinu od oko 600 m². Izgradnjom Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju, na adekvatniji i profesionalniji način doprinijeće se poboljšanju kvaliteta života i socijalizaciji ove društveno osjetljive grupe naših sugrađana. Ove godine obilježava se jubilarni, 30-ti po redu **festival „Grad teatar“**, koji je, kao i ranijih godina, znatnim sredstvima podržavao osnivač Opština Budva. Ovaj međunarodni festival sa visokom reputacijom u svijetu kulture i umjetnosti već tri decenije na najbolji način prezentuje našu Opštinu i Crnu Goru.

Već treću godinu za redom na plaži Jaz se realizuje veliki ljetnji **muzički festival „Sea Dance“**. Nakon usvajanja skupštinske Odluke krajem prethodne godine potpisan je i Ugovor o dugoročnoj saradnji na organizaciji ovog festivala sa predstavnicima novosadskog „Exit“-a, na period od 10 godina (2016–2026). Prošle godine festival je posjetilo preko 110 hiljada gostiju, a prema statističkim podacima, zabilježeno je više od 70% inostranih posjetilaca u odnosu na 2014. godinu.

U proteklom periodu, Opština je inicirala i učestvovala u **izgradnji, sanaciji, obezbjeđivanju i uređenju brojnih saobraćajnih dionica na svom prostoru od Jaza do Buljarice**. Izgrađeno je i odmorište na lokaciji Žuta greda iznad Jaza, sa kojeg se pruža lijep pogled na rivijeru i pučinu. U planu je, takođe, izgradnja još nekoliko ovakvih osmatračnica duž cijele Opštine. U toku su projekti adaptiranja i izgradnje više saobraćajnica u urbanim i ruralnim krajevima opštine.

DUŠAN MEDIN

više od godinu dana, čime je Budva još jednom potvrdila svoju visoku poziciju na turističkoj i zabavnoj mapi ovog dijela Mediterana.

U saradnji sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva i Direkcijom za saobraćaj završeni su **radovi na spajanju dva buleva između Budve i Bečića, izgrađen je kružni tok na raskršnici za Cetinje i rekonstruisan dio magistralnog puta ka Cetinju**, sve sa ciljem poboljšanja saobraćajne komunikacije na ovoj dionici koja je godinama unazad, a posebno tokom ljetnjih mjeseci, bila posebno opterećena.

Opština Herceg Novi

Herceg Novi: Tehnološki napredan grad kulture

Nova praksa i strategija lokalne uprave u Herceg Novom za cilj ima da naš grad bude još uređenija, uspješnija i razvijenija opština, otvorena za nove ideje, na koju će građani biti ponosni i koja zasluži da bude Evropska prijestonica kulture.

Herceg Novi je ušao u uži izbor za titulu **Evropska prijestonica kulture 2021. godine**, što je najznačajniji projekat u oblasti kulture u Evropi. Osvajanje ove prestižne titule donosi brojne benefite i prepoznavanje grada i države na kulturnom, edukativnom, socijalnom, ekonomskom i turističkom planu. Pored toga, ovim projektom se doprinosi jačanju veza, promovisanju uloge Crne Gore kao 'pionirskog usvajača' vrijednosti Evropske unije, snaženju identiteta, kao i uvođenju savremenih tehnologija. Kandidaturu je podržala Vlada Crne Gore, a na nedavno održanom Evropskom forumu žena učinila je to i njemačka političarka Doris Pak. Podrška je stigla i iz Delegacije EU u Crnoj Gori, kao i brojnih evropskih opština i gradova.

U Herceg Novom se i ove godine realizuju brojne tradicionalne manifestacije, festivali i okupljanja koji upotpunjuju ponudu i pravdaju titulu „grad kulture”. Slijede: „Hercegnovski filmski festival”, „Dani muzike”, „Trg od knjige”, „Guitar Art Summer Festival”, „Operosa”, i dr.

NA LISTI TEHNOLOŠKI NAPREDNIH GRADOVA

Posao kojim ponosimo je i **novi sistem led rasvjete**, čijim uvođenjem je napravljena ušteda električne energije, poboljšana javna rasvjeta, a ostvarene su značajne ekološke rezultate. Do sada smo rasvjetu mjesečno plaćali 40.000€, a sada tri ipo puta manje – 12.000€. S tom razlikom otplaćuje se kredit uz pomoć kojega je realizovan projekat. Dakle, ne troši se ni euro više, a dobili smo bolju javnu rasvjetu po svim objektivnim parametrima. Građani i turisti od skoro imaju mogućnost da kroz „Sistem 48” prijave komunalne kvarove i infrastrukturne probleme u Opštini i da za 48 sati dobiju odgovor o rješavanju. Korisnici mogu putem raznovrsnih kanala komunikacije da prijave problem – pozivom, sms porukom, mejlom ili popunjavanjem web aplikacije. Radi se o sistemu koji je poznat u okruženju, ali je u određenim segmentima unaprijeđen, kako bi u svakom trenutku bio na usluzi građanima.

U cilju pozicioniranja Herceg Novog na mapi tehnološki naprednih gradova, građanima i posjetiocima omogućeno je da na tri najatraktivnije gradske lokacije koriste **bežični internet**. WiFi hotspotovi su instalirani na Škveru, Trgu Nikole Đurkovića i u Igalu – od restorana Nautilus do zgrade Prve Banke, i prvi sat korišćenja besplatan je za sve.

RJEŠAVANJE AKUTNIH KOMUNALNIH PROBLEMA

Očekujemo da Herceg Novi tokom ovog ljeta ima najurednije **snabdijevanje vodom** u posljednjih 30 godina. Restikcija neće

biti, a obezbijedene su i dodatne količine vode iz lokalnih izvorišta, Konavala i Regionalnog vodovoda.

Pokrenuta su dva pilot projekta u cilju unapređenja čistoće grada – **postavljanje podzemnih kontejnera na dvije lokacije i pilot projekat nadzemne zaštite kontejnera na pet lokacija**.

Završen je veći dio posla na projektu **rekonstrukcije Šetališta Pet Danica**, od Igalu do Tople, kako bi staza bila prostranija i urednija.

Kroz akciju saradnje sa građanima **rekonstruisane su brojne fasade stambenih zgrada i uređena dječija igrališta na više lokacija** u opštini.

Za Službu komunalne policije obezbijedena su **nova vozila, uniforme i sva potrebna oprema za sporovođenje nadležnosti**, u skladu sa novim Zakonom o komunalnoj policiji.

Vatrogasna jedinica Herceg

Novi je u **potpunosti opremljena i spremna**. U dogovoru sa DVD „Krtoli” iz Tivta Luštica će biti bolje zaštićena u periodu visokog rizika od požara.

OTVORENA VRATA INVESTITORIMA

Opština Herceg Novi je na sedmom regionalnom festivalu investicija i nekretnina „FREI 2016” dobila posebno priznanje za **sadržajan programski nastup i uspješnu koordinaciju sa investitorima na teritoriji Opštine**. Priznanje na najvećoj manifestaciji ovog tipa u zemlji samo je jedan od pokazatelja da Opština uspješno ostvaruje namjeru da svoja vrata otvori ozbiljnim investitorima. Ključni projekti – Portonovi, Lazaret, Žager, Mamula i drugi, dokaz su **povoljnog poslovnog ambijenta koji vlada u Herceg Novom**.

Herceg Novi opet postaje grad koji raspolaže **kvalitetnim objektima većih kapaciteta**, poput hotela „Palmon bay” i „Park”. Lokalna uprava nastavlja sa intenzivnom i otvorenom komunikacijom sa investitorima, jer su ulaganja u sektoru turizma najbolji pokretač razvoja grada.

PREPOZNAT ZNAČAJ MEĐUNARODNE SARADNJE

Osnivanjem **Kancelarije za međunarodnu saradnju**, Opština Herceg Novi je pokazala da prepoznaje neophodnost aktiviranja u međunarodnim programima i projektima. Za samo godinu obnovljeni su brojni kontakti, unaprijeđena saradnja članstvom u ALDI i Jadransko-jonskoj euroregiji, učestvovali smo u partnerskim projektnim aplikacijama na više evropskih programa. Aktivnim radom na ovom polju afirmišemo Herceg Novi kao pouzdanog i kvalitetnog partnera i saradnika u inicijativama i projektima koji se finansiraju iz fondova Evropske unije. Svi projekti lokalne uprave i ideje koje planiramo da realizujemo u saradnji sa brojnim partnerima doprinijeće da Herceg Novi bude grad kakav želimo – **uspješan, razvijen i uređen centar kulture i turizma**.

MARIJA KRIVOKAPIĆ

Za bolju sezonu u Kotoru

MINISTAR GVOZDENOVIĆ BORAVIO U SLUŽBENOJ POSJETI KOTORU

Ministar održivog razvoja i turizma u Vladi Crne Gore Branimir Gvozdenović posjetio je Opštinu Kotor 14. juna 2016. godine i, tom prilikom, pozvao turiste iz cijelog svijeta da posjete Kotor i ove sezone, za koju je najavio da bi trebalo da prevaziđe rekordnu 2015. godinu. Ministar Gvozdenović je sa **Predsjednikom Opštine Aleksandrom Stjepčevićem i predstavnicima lokalne uprave** razgovarao o saradnji u oblastima iz nadležnosti Ministarstva, projektima koji se realizuju ili su planirani, analizi pripreme i odvijanja ljetnje turističke sezone, planskoj dokumentaciji, i drugim pitanjima od značaja za razvoj turizma u Kotoru.

Predsjednika Opštine je posebno ohrabrilu ministarstvo obećanje o stručnoj pomoći radi rješavanja pojedinih dilema budućeg razvoja, kako u turizmu, tako i u drugim oblastima, što će značajno doprinijeti povećanju prihoda i većim ekonomskim efektima turizma u Kotoru.

POTPISAN UGOVOR ZA IZRADU GLAVNOG PROJEKTA ŽIČARE

Nakon uspješno završenog javnog tendera za izbor najboljeg idejnog rješenja vertikalnog transporta do tvrđave Sveti Ivan, **direktor Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora Ivo Magud i izvršni direktor firme Arti Future DSD Tivat Marko Gal** svečano su 23. juna 2016. godine, u crkvi Svetog Pavla, potpisali ugovor za izradu **glavnog projekta žičare**.

Realizacijom ovog projekta UNESCO-v Kotor i Crna Gora otkriće javnosti još jedan skriveni dragulj – nevjerojatnu ljepotu, spoj mora i planine, gdje se u vremenskom intervalu od samo nekoliko minuta pruža nezaboravno iskustvo od morske vreline i žamora do savršenog mira i svježine zaleđa kotorskih zidina, sa kojih se pruža jedan od najljepših pogleda na kotorski zaliv – kazao je, pozdravljajući prisutne, **Predsjednik Opštine Kotor dr Aleksandar Stjepčević**.

Čast mi je što se saradnja naše dvije zemlje kroz pomenu ti projekat upotpunjuje u godini kada se obilježava dvadeset pet godina nezavisnosti Slovenije i deset godina obnove ne-

zavisnosti Crne Gore – kazao je **Mitja Močnik, Ambasador Republike Slovenije u Crnoj Gori**. On je siguran da je Crna Gora našla pouzdanog partnera u slovenačkoj firmi Arti Future – Umjetnost budućnosti – Međunarodni institut za životnu sredinu hočko pohorje.

Direktor Direkcije za uređenje i izgradnju Ivo Magud naglasio je da je, nakon preseljenja industrije u grbaljsku privrednu zonu i izgradnje tunela, ovo najznačajnija investicija na području kotorske opštine.

Prema idejnom rješenju, žičara će imati visinsku razliku oko 235 metara, biće dužine otprilike 400 do 450 metara, zavisno od pozicije gornje postave i od uslova koje će postaviti UNESCO, kazao je **izvršni direktor firme Arti Future DSD Marko Gal**.

Žičara će biti sakrivena iza zidina kako ne bi ometala pogled na Stari grad. Brzina vožnje biće od 3–6 m/sek. Cilj je da 600 ljudi do gornjeg dijela bedema bude prevezeno za jedan sat. Za izradu idejnog rješenja i glavnog projekta žičare do tvrđave Sveti Ivan Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora je u 2016. opredijelila 400.000€. Projektant je izabran konkursom u skladu sa smjernicama Uprave za javne nabavke.

MLADI U LOKALNOJ ZAJEDNICI

Predsjednik Opštine dr Aleksandar Stjepčević primio je 17. juna 2016. godine **mladu vaterpolo ekipu grada Kotora**, koja je, u periodu od 20. do 27. juna ove godine, boravila u posjetu vaterpolistima pobratimljenog grada Santa Barbara (SAD).

Tokom prijema, **Predsjednik Stjepčević** je mlade vaterpoliste nazvao „najboljim ambasadorima sporta Kotora“, poželio im sretan put i posebno naglasio ulogu sporta u povezivanju dva grada, koji već godinama uspješno sarađuju kao gradovi pobratimi, u okviru programa „Sister City Committee“.

A Opština Kotor je, kao ovogodišnji crnogorski grad lider, zajedno sa Opštinama Bar i Ulcinj i Prijestonicom Cetinje učestvovala je, od 15. do 18. juna, na drugim **Igrama mladih u Jadransko-jonskom makroregionu u Ankoni**.

Predsjednik Opštine Kotor dr Aleksandar Stjepčević je 20. juna 2016. godine primio **najbolje učenike kotorskih osnovnih i srednjih škola**, kojima je uručio diplome i poklone, naglašavajući da su upravo oni budućnost našeg grada.

Opština, Turistička organizacija i NVO „SeaRock“ organizovali su **6-ti Sea Rock festival**, koji je otvoren koncertom američkog rok bend „Wilco“, čime je svečano i otvorena ljetna turistička sezona u Kotoru. Koncert predstavlja poklon grada Crnoj Gori za proslavljanje desetogodišnjice državne nezavisnosti.

VESNA ĐUROVIĆ

Opština Mojkovac

Stogodišnjica Mojkovačke bitke

Prošao je tačno jedan vijek od kako je počela *Mojkovačka bitka* – bitka koju je crnogorska vojska vodila **6. i 7. januara 1916. godine** protiv austrougarskih jedinica, daleko nadmoćnijeg i opremljenijeg neprijatelja i koja je po mnogo čemu jedinstvena u istoriji crnogorskog ratovanja. Cijela 2016. godina je godina velikog jubileja čije smo obilježavanje započeli nizom aktivnosti: rekonstrukcijom spomenika „Junaka Mojkovačke bitke” i spomen-groblja „Grotulja”; zatim organizovanjem pohoda „Stazama Mojkovačke bitke”; izložbama naoružanja i vojne opreme Vojske Crne Gore; izložbom fotografija „Mojkovačka bitka”; književnih večeri; naučnih skupova; predstava; konkursa za najbolje literarne radove, i dr. Koordinacioni odbor za obilježavanje stogodišnjice Prvog svjetskog rata, na čelu sa **Premijerom Milom Đukanovićem**,

organizovao je 7. januara 2016. godine, u saradnji sa **Predsjednikom Opštine Mojkovac Dejanom Medojevićem** i njegovim saradnicima, **Svečanu akademiju** na kojoj su prisustvovali kako državni zvaničnici, tako i predstavnici diplomatskog kora u Crnoj Gori.

Premijer je, tom prilikom, istakao da „*Sa osjećanjem izuzetnog poštovanja, klanjamo se sjenima njenih*

žrtava i junaka, i potvrđujemo vjernost slobodarskoj i moralnoj tradiciji Crne Gore. Kao što su crnogorski junaci na Mojkovcu ostali verni Crnoj Gori i njenoj slobodi”.

Filip Vujanović, Predsjednik Crne Gore je tog dana položio vijenac na spomen obilježje „Junaka Mojkovačke bitke”, kao i **delegacije Vojske Crne Gore i Opštine Mojkovac**. Prema naredbi Predsjednika Vujanovića, kod starog mosta na Tari izvršena je počasna artiljerijska paljba.

INFRASTRUKTURNI PROJEKTI U MOJKOVCU

Opština Mojkovac je u prethodnom periodu realizovala nekoliko izuzetno važnih projekata koji su dali novi izgled gradu: Završen je **novi administrativni objekat Opštine Mojkovac**, čija je ukupna vrijednost bila 1.340.616€. Nakon svečanog otvaranja, osim za osnovne djelatnosti koje su u nadležnosti lokalne uprave, novi objekat postao je mjesto održavanja brojnih seminara, prezentacija, promocija knjiga, dodjela nagrada i priznanja, ali i mjesto održavanja sjednica lokalne skupštine;

Završena je izgradnja **stambenog objekta za sedam porodica** kojima je u februaru 2015. godine izgorela baraka u Rudnici, a njegova ukupna vrijednost iznosila je 196.327€. Ovaj projekat Opština Mojkovac je realizovala u partnerstvu sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, UNDP Kancelarijom u Crnoj Gori, kao i zahvaljujući donacijama humanih pojedinaca; Završena je **rekonstrukcija raskrsnice na ulasku u grad** iz pravca Bijelog Polja i spajanje sa ulicom Filipa Žurića, a ukupna vrijednost projekta iznosila je 347.680€. Završetak ovog objekta i njegovo uređenje značajno su unaprijedili ambijent pri ulasku u grad i povećali bezbjednost u saobraćaju ze sve učesnike;

Kroz međuopštinski projekat uspostavljanja Parka prirode „Sinjajevina”, urađena je **projektna dokumentacija za asfaltiranje oko 60 km puta**, a ukupna vrijednost izrade dokumentacije je oko 118.000€. Izradom Studije zaštite najvećeg pašnjaka na Balkanu otvoriće se nove mogućnosti za razvoj seoskog i planinskog turizma, takođe za razvoj biciklizma i planinarenja, a u zimskom periodu i sve popularnijeg turizma skijanja;

Velika pažnja i mnogobrojne aktivnosti usmjerene su na zaštitu životne sredine i unapređenje komunalne infrastrukture u našoj opštini, pa je u toku projektovanje **trasfer stаницe sa reciklažnim dvorištem** (vrijednost projektne dokumentacije iznosi 57.000€), u završnoj fazi su i radovi na izgradnji bazena za odlaganje otpadnog mulja sa postrojenja za tretman otpadnih voda ukupne vrijednosti od 243.000€, a konstantno se radi na uređenju javnih površina i uklanjanju divljih deponija;

Započeti su radovi na izgradnji **trim, biciklističke i pješačke staze** u dužini od 1600 m na prostoru bivšeg jalovišta nekadašnjeg rudnika olova i cinka „Brskovo”, tako da će se nekadašnja crna ekološka tačka Crne Gore valorizovati u sportsko – rekreativnu zonu. Ukupna vrijednost ovog projekta je 560.000€. Projekat se realizuje kroz II faze. U prvoj fazi izvode se: grubi radovi na izgradnji pješačke, trim i biciklističke staze; izgradnja vodovodne mreže, izgradnja fekalne mreže, postavljaju kablovi za LED rasvjetu, dok će se u drugoj fazi realizovati: postavljanje ivičnjaka; postavljanje završnog sloja asfalta na pješačkoj i biciklističkoj stazi; postavljanje završnog sloja pijeska i pilotine na trim stazi; postavljanje stubova sa LED rasvjetom i povezivanje sa kablovima.

JELENA VUČETIĆ

Pet miliona eura za novu infrastrukturu

Ovogodišnja građevinska sezona u Pljevljima je u punom jeku, a samo tokom juna otpočela je ili privedena kraju realizacija nekoliko **infrastrukturnih projekata** vrijednosti oko pet miliona eura. Počeli su radovi na izgradnji **Doma za stara lica i fiskulturne sale osnovne škole u naselju Guke**; privodi se kraju **asfaltiranje dvadesetak gradskih ulica i rekonstrukcija trotoara**, a kompanija „Intermost“ počela je postavljanje završnog sloja asfalta u ulici „III Sandžačke brigade“ i dijelu „Volođine“ ulice, u okviru projekta kompletne rekonstrukcije ove dvije saobraćajnice u dužini oko 770 metara.

U prelijepom ambijentu gradskog parka **Mirko Đačić, Predsjednik Opštine Pljevlja i Boris Marić, ministar rada i socijalnog staranja** položili su 20. juna kamen temeljac za izgradnju objekta **Doma za stara lica**. Predviđena je izgradnja 37 smještajnih jedinica, za 68 lica, ukupne bruto površine 2.800 m². Rok za izvođenje radova na izgradnji Doma, koji će pružati smještajne i usluge boravka starim i ugroženim licima, je 18 mjeseci. Posao je nakon tendera povjeren šestočlanom konzorcijumu, čiji je vodeći partner nikšićka LD Gradnja, a ukupna vrijednost projekta koja obuhvata izgradnju i nadzor nad izvedenim radovima je oko 2,7 mil.€. Sredstva su obezbijedena od strane Skupštine donatora Regionalnog stambenog projekta za potrebe zbrinjavanja najugroženijih raseljenih i interno raseljenih lica. Opština Pljevlja u projektu participira kroz obezbjeđenje lokacije i oslobađanje plaćanja naknada za komunalno opremanje. Svečanosti su prisustvovali brojni gosti među kojima i direktor Direkcije javnih radova Milan Martinović, predstavnik Razvojne banke Savjeta Evrope Igor Burazin, i drugi.

Desetak dana ranije u naselju Guke, kompanija „Tehnogradnja“ počela je oko 800.000€ vrijedne radove na **izgradnji lamela B i C objekta Osnovne škole**. Riječ je o fiskulturnoj sali i dijelu kojim će škola i sala biti povezane ukupne površine 940 m². Rok za izvođenje radova je sedam mjeseci, a posao u cjelini finasira Direkcija javnih radova.

Direkcija za saobraćaj i Opština Pljevlja tokom juna su nastavili akciju **asfaltiranja gradskih ulica**, svako iz svoje nadležnosti. DzS je, u okviru investicionog održavanja puteva, novim slojem asfalta presvukla ulice „Velimira Jakića“ i „Oslobođenja“ koje su dionice magistralnog puta Gradac – Prijepolje, dok je Opština Pljevlja finansirala asfaltiranje „Podgoričke“, „IV Sandžačke“, „Vuka Kneževića“, „Vuka Karadžića“, „Blaža Jovanovića“, „20. novembra“, „Vasa Čarapića“, „Baja Mirkovića“, „Marka Miljanova“, „Aleksandra Vukovića Vuka“, dio „Avalske“, „Manastirsku“, „Nemanjinu“, dio „Njegoševu“, „Mila Peruničića“, ulicu „Sutjeska“, dio „Kralja Petra I“, „Boračku“, dio „Miša Cvetkovića“, dio „Lovčenske“, dio „II proletarske“, „Kozaračku“, „Slobodana Dragaševića“, „Barsku“ i „Čačansku“ ulicu. Paralelno, preduzeće „ViNG“ obavlja poslove **rekonstrukcije trotoara** u okviru kojih je ugovorena ugradnja 950 metara ivičnjaka i 3.845 m² trotoara. Vrijednost ova dva posla je oko 550.000€.

Radovi na asfaltiranju trenutno se izvode i u ulicama „III Sandžačke“ i dijelu „Volođine“. U ove dvije ulice u ukupnoj dužini 770 m postavljena je kompletno nova vodovodna, kanalizaciona i elektro mreža, a biće izgrađena i nova javna rasvjeta. Vrijednost posla je oko 800.000€.

Pored ovih poslova u toku su i radovi na izgradnji Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i rekonstrukciji spomenika na Stražici, a u pljevaljskoj lokalnoj upravi očekuju da će ubrzo otpočeti i završni radovi na rekonstrukciji objekta Doma kulture.

DEJAN KANDIĆ

Uspješni projekti za bolje uslove života i rada u Tivtu

OTVORENO POSTROJENJE ZA PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA ZA TIVAT I KOTOR

Ministar održivog razvoja i turizma Branimir Gvozdenović, predsjednici opština Tivat i Kotor, dr Snežana Matijević i dr Aleksandar Stjepčević, Roland Siler, član upravnog odbora KfW banke i Franc Mitermajer, izvršni direktor kompanije „Wassertechnik“ (WTE) svečano su 07. jula 2016. godine otvorili postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Kotor i Tivat u lokalitetu Klačina.

Ugovor o realizaciji ovog projekta potpisan je sa kompanijom WTE u februaru 2014. godine, a radovi vrijedni **10,3 mil.€**, koji su započeti u januaru 2015. godine, uspješno su završeni za 16 mjeseci. Na svečanom otvaranju je istaknuto da je postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda strateški značajan projekat za očuvanje životne sredine i temelj razvoja turizma u Tivtu i Kotoru. Iz postrojenja koje prerađuje kanalizacione vode iz tivatske i kotorske opštine već izlazi voda čistoće oko 90% na kanalizacioni ispušt Oblatno. Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda u Klačini imaće devet zaposlenih, a skupštine opština Tivat i Kotor će na svojim prvim sjednicama dati saglasnost za tu odluku.

Ministar održivog razvoja i turizma Branimir Gvozdenović je, u svom obraćanju, naglasio da je izgradnja komunalne infrastrukture preduslov za zaštitu zdravlja ljudi, životne sredine i kvalitetniji život građana, podstrek za nove investicije i podizanje konkurentnosti Crne Gore kao turističke destinacije. „Master planom odvođenja otpadnih voda Crnogorskog primorja i Prijestonice Cetinje definisane su mjere i aktivnosti koje treba realizovati do 2029. godine. Iznos sredstava neophodan za ulaganje procijenjen je na 280 mil.€. Do sada je iz kreditne linije KfW banke obezbijedeno 127,8 mil.€ i preko 17 mil.€ bespovratnih sredstava. Iz ovih sred-

stava obezbijedena je izgradnja skoro 170 km kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Herceg Novom, Kotoru i Tivtu. Već ove godine još tri opštine u primorskom regionu: Herceg Novi, Kotor i Tivat imaće u funkciji najsavremenija postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, dok će opštine Bar i Ulcinj ovo pitanje riješiti uskoro”, rekao je Gvozdenović.

„Ovo je važna prekretnica u našoj daljoj saradnji. Zajedničkim naporima uspjeli smo da završimo predviđene radove bez kašnjenja i u okviru budžeta. Njemačka Vlada je, preko KfW banke, od 2001. godine obezbijedila 220 mil.€ za razvoj sistema vodosnabdijevanja i kanalizacionog sistema u prioritetnom području. Mi smo zajednički radili na ovom projektu u atmosferi punog povjerenja. Cilj te saradnje je da se učini ono što je dobro za dalji ekonomski razvoj, razvoj turizma, zaštitu životne sredine. Ovo je krupan iskorak naprijed”, rekao je *član upravnog odbora KfW banke Roland Siler*. On je rekao da će postrojenje tokom sezone biti u mogućnosti da zadovolji potrebe preko 70.000 stanovnika i turista, te da postoje tri glavna izazova u radu postrojenja: pravilno odlaganje kanalizacionog mulja, pokriće operativnih troškova, kako bi se obezbijedilo održivo poslovanje i izbor operatora koji moraju biti institucionalno i tehnički opslobljeni za ovaj posao uz podršku Vlade.

Predsjednica Opštine Tivat dr Snežana Matijević je rekla da je izgradnja PPOV primjer izuzetne saradnje opština, nadležnog ministarstva, KfW banke i kompanije WTE. „Angažovanjem Vodakom-a i konsultantske kuće GKW uspjeli smo završiti postrojenje koje predstavlja budućnost naše dvije opštine u pogledu rješavanja problemna otpadnih voda u zalivu Boke. Opština Tivat ovim je projektom krunisala višegodišnje zalaganje da cjelokupni sistem vodovoda i kanalizacije stavi u službu građana i prilagodi ga trenutku u kojem živimo. U proteklih desetak godina, Opština Tivat uložila je 30 mil.€ u sistem vodovoda i kanalizacije. Ova brojka jasno govori o našim prioritetima, o značaju koji pridajemo zaštiti životne sredine”, rekla je dr Matijević, dodajući da će lokalna uprava u rad postrojenja i vodovod i kanalizaciju u narednom periodu uložiti dodatnih 10 mil.€.

„Ne smijemo zanemariti ovakve projekte koji na konkretan način pospješuju kvalitet života na teritorijama opština Kotor i Tivat. Ovi projekti predstavljaju jezgro očuvanja ekološke države i predstavljaju slike ekološke osvijetljenosti naše države i njenih stanovnika, te u tom smislu brendiraju Crnu Goru na dobar način. Projekat zajedničkog PPOV za opštine Kotor i Tivat umnogome će doprinijeti razvoju turizma u primorskoj regiji”, rekao je *dr Aleksandar Stjepčević, Predsjednik Opštine Kotor*, ističući da je projekat značajan ne samo za Kotor i Tivat, već i za državu Crnu Goru.

Direktor firme „Wassertechnik“, Franc Mitermajer zahvalio se svim institucijama i pojedincima koji su učestvovali u uspješnoj realizaciji ovog projekta. „Ovo je projekat koji je veoma važan za budućnost turizma u Crnoj Gori, jer je očuvanje životne sredine temelj budućeg razvoja”, poručio je Mitermajer.

ZA ČVRŠĆU SARADNJU OPŠTINE I PRIVREDNOG SEKTORA

„Podsticanje poslovnog ambijenta i uklanjanje biznis barijera u Opštini Tivat” okupio je 17. maja 2016. godine u Multimedijalnoj sali Opštine impozantan broj tivatskih privrednika i vlasnika firmi. Sastanku, koji je organizovala Opština Tivat, prisustvovala je **dr Snežana Matijević, Predsjednica Opštine**, predstavnici **Unije poslodavaca, Investiciono razvojnog fonda, Udruženja privrednika Tivta**, kao i **sekretari opštinskih sekretarijata**. Na skupu je pokrenuta inicijativa za formiranje **asocijacije tivatskih privrednika**, što predstavlja značajan podsticaj za čvršću saradnju i partnerstva između opštine i privrednog sektora.

Predsjednica Opštine Snežana Matijević je, između ostalog, istakla da organizovanjem ovakvog događaja na samom početku svog mandata želi da poruči da će transparentnost rada lokalne uprave biti osnovni princip njenog budućeg rada. Naglasila je da lokalna uprava predstavlja dio javnog sektora i kao takva mora uspostavljati intenzivnu saradnju sa nevladinim i privrednim sektorom.

Zoran Petranović, menadžer Opštine Tivat je podsetio da Tivat prednjači u Crnoj Gori po nivou investicija, da ima najznačajnije investitore, koji su u proteklom periodu realizovali oko 600 mil.€ investicija, dok ukupni iznos investicija iznosi 1,5 do 2 milijarde. Petranović je podsjetio na **niz mjera** koje je opština preduzela u proteklom periodu u **cilju uklanjanja biznis barijera**, od oslobađanja 80% komunalija za hotele sa četiri i više zvjezdica, 70% za garni hotele, obezbjeđivanja kreditnih linija za mala i srednja preduzeća i energetske efikasnosti, i dr. On je naglasio da opština želi da bude aktivan partner privrednicima, pa je najavio smanjenje/ukidanje pojedinih komunalnih taksi za privrednike i stimulaciju izgradnje objekata za proizvodnju, otvaranje kancelarije za privrednike, opštinskog tima za saradnju sa privrednicima, organizovanje zajedničkih godišnjih sastanaka predsjednice opštine sa privrednicima, i niz drugih aktivnosti.

Đuro Kažić iz Investiciono razvojnog fonda je predstavio **kreditne linije sa akcentom na turizam, ugostiteljstvo i uslužne djelatnosti**, a **Zvezdana Oluić, predstavnica Unije poslodavaca Crne Gore** je govorila o biznis barijerama na nacionalnom i lokalnom nivou. Ona je istakla da Tivat prednjači po dobrom odnosu sa privrednim sektorom i investitorima, te da ohrabruje strateški pravac usmjeren ka transparentnosti rada lokalne uprave. **Biljana Matijević, predsjednica Udruženja privrednika Tivta**, je pozdravila velike investicije, ali i naglasila potrebu

da Opština prepozna i značaj malih i srednjih preduzeća i pruži im podršku. Vlasnik **tivatske firme „Objecta”, Radojica Krstović** je, u znak zahvalnosti što je prvi put pozvan na sastanak u opštini, donirao **Dnevnom centru za djecu sa posebnim potrebama 2.000€**. To je izmamilo aplauze prisutnih na skupu.

OBILJEŽAVANJE SVJETSKOG DANA BORBE PROTIV ZLOUPOTREBE DROGA

Opštinska Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti obilježila **26. jun – Svjetski dan borbe protiv zloupotrebe droga**, nizom aktivnosti koje su se održale u saradnji sa Međunarodnom policijskom asocijacijom (eng. International Police Association – IPA) – sekcija Crna Gora, regija Jug, Porto Montenegrom, Omladinskim klubom, NVO Djeca Tivta i NVO Umjetnost življenja.

Tribina na temu bolesti zavisnosti održana je 23. juna u Multimedijalnoj sali Opštine Tivat. Događaj je organizovala **Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci – Podgorica**, u saradnji sa opštinskom **Kancelarijom za prevenciju bolesti zavisnosti**. Prisutne je pozdravila **Predsjednica Opštine Tivat prof. dr Snežana Matijević**, pružajući na ovaj način podršku cjelokupnom projektu. Nakon toga je 25. juna održano niz događaja koji na kreativan način doprinose promociji zdravih stilova života, i to: joga na plaži Belane, u organizaciji NVO Umjetnost življenja, odbojkaški turnir na istom mjestu, a nakon toga svi prisutni su uživali u rok koncertu u organizaciji Omladinskog kluba. Kraj veoma dinamičnog dana završen je sa izradom brodića koji će morem nositi poruke na temu zdravih stilova života. Nagrade za najbolju odbojkašku ekipu i najkreativnije brodiće obezbijedio je Porto Montenegro. Svjetski dan bobe protiv zloupotrebe droga obilježava se svakog 26. juna, na inicijativu Ujedinjenih nacija, a sa ciljem podizanja svijesti o izazovu koji droga predstavlja za društvo u cjelini.

AKCIJA „OČISTIMO CRNU GORU ZA JEDAN DAN”

U Opštini Tivat je, kao i u svim opštinama u Crnoj Gori, 27. maja 2016. godine održana je velika akcija **„Očistimo Crnu Goru za jedan dan”**, u organizaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma, a kroz partnerstvo sa Asocijacijom za demokratski prosperitet – ADP Zid. Koordinacioni tim zadužen za sprovođenje ove akcije u Opštini Tivat ranije je odredio zone, odnosno lokacije za čišćenje: Radovići – plaža Dobra luka i plaža Pecka; Đuraševići – Raskrsnica za Grabovac; Tivat – Župa, obalni dio; Tivat – Ostrvo cvijeća, obalni dio.

Obzirom da je cijelu akciju pratilo Komunalno preduzeće, dobili smo informaciju da je na ovim pozicijama prikupljeno oko 15 kubika komunalnog otpada. U akciji su učestvovali članovi: mjesne zajednice „Krtoli”, dobrovoljnog vatrogasnog društva „Krtoli”, sokolskog društva iz Radovića, omladinskog kluba Tivta, NVO „Djeca Tivta”, NVO Evropski dom, Organizacija žena Tivta, ronilački klub „Arsenal” iz Tivta, djeca dječjeg vrtića „Bambi”, osnovne škole „Drago Milović” i srednje mješovite škole „Mladost”, kao i građani pojedinačno. Zahvaljujući njihovom velikom angažovanju, a takođe i uz veliku pomoć i podršku Komunalnog preduzeća, ova akcija je bila uspješna, o čemu svjedoče i mnogobrojne fotografije terena. Opština Tivat i Turistička organizacija Tivat bili su sponzori ove akcije.

JOVANKA LALIČIĆ

Opština Žabljak

Realizacija značajnih projekata u Žabljaku

Opština Žabljak preduzima značajne aktivnosti na planu unapređenja uslova za život i rad građana i velikog broja turista koji posjete ovo područje. U tom pravcu, krajem 2015. godine završili smo radove na **izgradnji reciklažnog centra i pretovarne stanice**, a nakon što su se stekli uslovi i izdata upotrebna dozvola, objekat je **svečano otvoren i**

pušten u funkciju 11. maja 2016. godine. Posao je realizovan fazno tokom 2014. i 2015. godine, a sredstva u visini od 2.180.000€ obezbijedili su Vlada Crne Gore i CMSR Republike Slovenije, učestvujući sa po 50% od ukupne vrijednosti projekta. Otvaranju reciklažnog centra u Žabljaku, prisustvovali su **Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović, ministar u Vladi Republike Slovenije Karlo Viktor Erjavec, ministri u Vladi Crne Gore, predstavnici CMSR-a iz Slovenije, JP za nacionalne parkove Crne Gore, Direkcije za javne radove** koja je bila nosilac posla, predstavnici lokalne uprave i preduzeća, izvođači, brojni građani i predstavnici medija. Na dnevnom redu sjednice

SO Žabljak koja je održana 07. 07. 2016. godine, našla se i **Odluka o ustupanju na upravljanje reciklažnog centra preduzeću DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak**, koje će u saradnji sa ekipom konsultanata iz Slovenije nastojati da uspostavi najefikasniji i najodrživiji mehanizam rada i funkcionisanja novosagrađenog objekta.

U maju su krenuli i radovi na **izmještanju trafostanice i izgradnji nastavka ulice Vuka Karadžića i spajanju sa zaobilaznicom**. Za navedene radove Vlada je izdvojila 360.000€, a Opština Žabljak oko 100.000€. Očekivanja su da će ovaj posao biti ubrzo završen. U dijelu uređenja gradske infrastrukture, u toku je **rekonstrukcija i modernizacija dijela magistrale na ulazu u Žabljak**, koja se realizuje preko Direkcije za saobraćaj, a plan je da se radovi okončaju do sredine jula. Takođe, Opština je raspisala tender za **izgradnju fekalne kanalizacije** u ulici Jakova Ostojića, Drobnačkoj, Svetog Save, naselju Pejov Do i dijelu naselja Staro Pazarište i Lučevača. Po završetku tenderske procedure i potpisivanja ugovora, krenuće izgradnja fekalnih kanalizacija za koje je u prethodnoj godini urađena projektna dokumentacija.

Od velikog značaja je i početak realizacije projekta **sanacije postojeće deponije** vrijedne 500.000€. Sanacija deponije predstavlja još jedan projekat koji će se realizovati kroz Program međunarodne saradnje sa Republikom Slovenijom. U prethodnom periodu, okončana je izrada projektna dokumentacije, a uskoro kreću i radovi na izvođenju.

Pored pripremnihih aktivnosti koje se preko Direkcije realizuju na sanaciji spomen obilježja palim borcima NOR-a, II fazi rekonstrukcije stadiona, kao i brojnim projektima vezanim za skijalište, u toku je i izrada glavnog projekta za **rekonstrukciju postojećeg sistema vodosnabdijevanja Žabljaka**. Riječ je o projektu koji će obuhvatati rekonstrukciju svih kaptaža, bunara na Crnom jezeru, zamjenu azbest-cementnih cijevi i, što je od velike važnosti, obzbiđiti dodatne količine vode za osnježavanje na Savinom kuku. Prema idejnom rješenju, vrijednost radova na ovom poslu iznosi preko 500.000€.

Na veliko zadovoljstvo lokalne uprave i građana Žabljaka, konačno je pokrenuta **proizvodnja u pilani na Njegovuđi** i ovim putem zaposleno 30 radnika. Kako na-

javljuje investitor „Pelengić trade”, još uvijek nijesu pokrenuti svi kapaciteti pilane, tako da se očekuju i nova zapošljavanja. Pilana se bavi preradom rezane građe, a kapaciteti dnevne proizvodnje kreću se od 50 do 60 kubika, dok raspolaže sa dvije tračne pile i mašinama za drobljenje otpada od drveta.

PROSLAVLJEN DAN EVROPE I DECENIJA NEZAVISNOSTI CRNE GORE

U Žabljaku su tokom maja prigodnim događajima obilježeni i proslavljeni *Dan Evrope i desetogodišnjica nezavisnosti Crne Gore*.

Povodom obilježavanja *9. maja Dana Evrope, državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović* posjetio je Opštinu Žabljak, gdje je zajedno sa saradnicima i partnerima iz lokalne uprave i NVO sektora, nizom kulturnih i informativnih sadržaja obilježen ovaj značajan evropski datum. U saradnji sa Opštinom Žabljak i NVO Fors Montenegro, manifestaciju su pratili informativni štandovi na gradskom trgu na kojem su građani mogli da, u razgovoru sa predstavnicima Ministarstva, saznaju više o Evropskoj uniji i pripremama Crne Gore za članstvo. Uz obraćanja zvanika, bogat obrazovni i muzički program učenika osnovnih i srednje škole i sajam suvenira, organizovan je *Info dan o Instrumentu pretprijetne podrške* na kojem su zaposleni u organima lokalne samouprave, predstavnici civilnog sektora i zainteresovani građani mogli da se upoznaju sa mogućnostima koje im se nude u okviru evropskih fondova iz IPA II za period 2014–2020.

Povodom obilježavanja *deset godina od sticanja nezavisnosti i hiljadu godina državnosti Crne Gore*, Opština Žabljak

je, u saradnji sa Lokalnom turističkom organizacijom, JU Centrom za kulturu, školama, Sportskim centrom i Gorskom službom spašavanja Žabljak, upriličila *par kvalitetnih događaja*, od kojih su najvažniji koncert Zorana Kalezića, koji je održan u sali Centra za kulturu, turnir u malom fudbalu i košarci učenika srednje škole iz Žabljaka i srednje škole iz Pljevalja, kao i pohod mladih na Savin kuk.

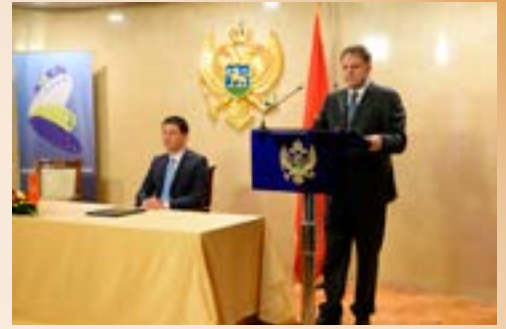
SVEČANA CEREMONIJA URUČENJA DONACIJE TIKA-E U CRNOJ GORI

U Žabljaku je početkom juna, ispred Vatrogasnog doma održana *svečana ceremonija uručenja donacije* vrijedne cca 25.000€ Opštini Žabljak, od strane *Turske agencije za međunarodnu saradnju i koordinaciju TIKA*. Donacija je namijenjena *Službi zaštite i spašavanja*, kao organizacionoj jedinici Opštine Žabljak, a sastoji se od lične opreme za pripadnike Službe vrijedne oko 9.000€ i terenskog vozila sa gusjenicama za snijeg u vrijednosti preko 15.500€. Ceremoniji je prisustvovao *Ambasador Republike Turske u Crnoj Gori Serhat Galip, koordinator TIKA-e u Crnoj Gori Mustafa Jaziđi* sa saradnicima, predstavnici Opštine Žabljak i pripadnici

Službe zaštite i spašavanja.

GORICA VUKOVIĆ

ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

Adresa: Mitra Bakića 142, Podgorica

Telefon: 020 620 097

Fax: 020 620 123

e-mail: uom@t-com.me

web: www.uom.me